

Ročenka Nejvyššího soudu

2024

Ročenka Nejvyššího soudu

2024

© Nejvyšší soud

© Fotografie: archiv Nejvyššího soudu, Ing. Jiří Sláma, Bc. Gabriela Tomíčková, Mgr. Aleš Pavel, Bc. Monika Němcová, Jiřina Rittichová

ISBN 978-80-908850-3-5

ISBN 978-80-908850-4-2 (angl. vyd.)

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU _____	6
1. NEJVYŠŠÍ SOUD JAKO VRCHOLNÝ ORGÁN CIVILNÍHO A TRESTNÍHO SOUDNICTVÍ _____	8
1. 1. Složení Nejvyššího soudu _____	9
1. 2. Sídlo Nejvyššího soudu, kontakty _____	10
1. 3. Organizační schéma _____	12
1. 4. Soudci Nejvyššího soudu v roce 2024 _____	14
1. 4. 1. Soudci stážisté _____	15
1. 4. 2. Životopisy nově přidělených soudců _____	16
2. ROZHODOVACÍ ČINNOST _____	17
2. 1. Plénum Nejvyššího soudu _____	17
2. 2. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek _____	17
2. 3. Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu _____	18
2. 3. 1. Přehled rozhodovací činnosti občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu _____	18
2. 3. 2. Sjednocovací činnost občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu _____	23
2. 3. 3. Statistické údaje o činnosti občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu _____	24
2. 3. 4. Výběr důležitých rozhodnutí občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu _____	27
2. 4. Trestní kolegium Nejvyššího soudu _____	40
2. 4. 1. Přehled rozhodovací činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu _____	40
2. 4. 2. Sjednocovací činnost trestního kolegia Nejvyššího soudu _____	44
2. 4. 3. Statistické údaje o činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu _____	46
2. 4. 4. Výběr důležitých rozhodnutí trestního kolegia Nejvyššího soudu _____	48
2. 5. Rozhodování zvláštního senátu o kompetenčních sporech _____	61
2. 6. Ocenění pro soudce Nejvyššího soudu _____	62
2. 7. Další aktivity soudců Nejvyššího soudu _____	62
2. 7. 1. Legislativní činnost _____	62
2. 7. 2. Školící činnost soudců a účast při odborných zkouškách _____	63
2. 7. 3. Publikační činnost _____	63
2. 8. Administrativní pracovníci úseku soudního výkonu _____	63
2. 9. Úsek soudních agend _____	65
3. VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ PODLE ZÁKONA O SOUDECH A SOUDCÍCH _____	67

4. ODDĚLENÍ DOKUMENTACE A ANALYTIKY JUDIKATURY ČR_	68
4. 1. Oddělení Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek_____	70
5. VNITROSTÁTNÍ A ZAHRANIČNÍ VZTAHY _____	72
5. 1. Činnost oddělení analytiky a srovnávacího práva_____	72
5. 1. 1. Analytická činnost _____	72
5. 1. 2. „Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi“ a „Bulletin“ _____	73
5. 1. 3. Mezinárodní skupina pro právní komparatistiku _____	74
5. 1. 4. Justiční síť Evropské unie a Síť vrcholných soudů _____	75
5. 1. 5. Seminář o etických otázkách souvisejících s používáním umělé inteligence v soudnictví _____	75
5. 2. Účast na významných mezinárodních akcích a konferencích _____	76
5. 2. 1. Významné zahraniční pracovní cesty předsedy Nejvyššího soudu _____	76
5. 2. 2. Významné zahraniční pracovní cesty soudců _____	77
5. 2. 3. Významné návštěvy u Nejvyššího soudu _____	78
6. HOSPODAŘENÍ (SPRÁVA SOUDU) _____	79
7. PERSONÁLNÍ ODDĚLENÍ _____	81
8. ODDĚLENÍ STYKU S VEŘEJNOSTÍ, POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ _____	82
8. 1. Činnost oddělení styku s veřejností _____	82
8. 2. Poskytování informací podle informačního zákona _____	84
9. ODDĚLENÍ STŘETU ZÁJMŮ _____	86
9. 1. Činnost oddělení střetu zájmů _____	86
9. 2. Statistické údaje k činnosti oddělení střetu zájmů _____	87
10. POVĚŘENEC PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ _____	88
11. KNIHOVNA NEJVYŠŠÍHO SOUDU _____	89
ZÁVĚREČNÉ SLOVO MÍSTOPŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU _____	90
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA _____	92

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY NEJvyššíHO SOUDU

Vážení čtenáři,

Uplynulý rok přinesl řadu odborných aktivit, zahraničních pracovních cest i setkání, která se uskutečnila na Nejvyšším soudu. Podrobnější shrnutí těchto událostí naleznete v páté kapitole ročenky. Mezi klíčová témata, jimž jsme se intenzivně věnovali, patří problematika umělé inteligence. Tato oblast představuje jednu z nejdynamičtějších výzev nejen pro justici, ale i pro celou společnost. Na kulatém stole, který jsme uspořádali v listopadu loňského roku, vystoupila řada předních odborníků, kteří diskutovali nejen o možnostech, ale i rizicích spojených s implementací AI do soudní praxe. Shodli se na tom, že AI není náhradou za soudce, ale může efektivně napomoci při administrativních úkonech a urychlit soudní procesy. Je nesporné, že nás v tomto směru čekají další diskuse a rozhodnutí.

Při ohlédnutí za statistikami uplynulého roku mohu s potěšením konstatovat, že se Nejvyššímu soudu podařilo udržet velmi dobré průměrné délky soudního řízení. Například v agendě civilního dovolání trvalo vydání rozhodnutí průměrně 150 dní, v incidenčních sporech v insolvenčním řízení se podařilo již druhým rokem udržet délku řízení na 10 měsících. V oblasti trestního dovolání se nadále daří rozhodovat v rozmezí

40 až 50 dní, což je v evropském srovnání výjimečně dobrý výsledek. V případech stížností pro porušení zákona pak vyřízení věci trvalo 80 dnů.

Velmi dobrý stav české justice opakovaně dokládá i srovnávací studie Evropské komise EU Justice Scoreboard, která přináší každoroční přehled stavu justice jednotlivých zemí. V sestavovaném žebříčku podle rychlosti řízení se České republice dlouhodobě daří umisťovat na jeho předních místech. Z obsahu celé zprávy pak vyplývá dobrá výkonnost českých soudů, a to při poměrně nízké finanční nákladnosti.

Otázka nedostatečného platového ohodnocení, zejména u justiční administrativy, na jejímž chodu závisí plynulost a efektivnost soudního řízení, byla v minulém roce předmětem mnoha jednání. Dokonce došlo i k historickému kroku – několikadenní stávkou pracovníků soudní administrativy, která významně omezila chod soudů napříč republikou.

V otázce navýšení platů administrativních pracovníků se nakonec podařilo najít křehký kompromis, který snad bude možné udržet a naplňovat i v aktuálním roce. Cílem vyjednávání o platech podpůrného personálu v justici, bez něhož není možné zajistit kvalitní a rychlé soudnictví, by mělo být postupně dorovnání výše platů justiční administrati-

vy na úroveň průměrného platu státního zaměstnance mimo ozbrojené složky a školství, jak přislíbili političtí představitelé.

Stejně jako každoročně přináší ročenka i tentokrát přehled klíčových rozhodnutí Nejvyššího soudu, která ovlivnila vývoj judikatury. Za občanskoprávní a obchodní kolegium lze například upozornit na rozhodnutí, zda a za jakých podmínek může být posttraumatická stresová porucha samostatně považována za poškození zdraví způsobené pracovním úrazem či zda v případě uvádění tzv. chytrých mobilních telefonů na trh vzniká autorům právo na náhradní autorskou odměnu. Trestní kolegium se muselo vypořádat s otázkami, zda lze spáchat trestný čin podvodu prostřednictvím soudu, nebo se vyjádřit k trestní odpovědnosti právnické osoby v případě, že nebyla zjištěna konkrétní fyzická osoba, která zanedbala své povinnosti.

Závěrem bych rád zmínil jednu z největších výzev, která nás v současnosti čeká – novou podobu kárného řízení. S počátkem letošního roku došlo k zásadní koncepční změně, jejíž plné dopady bude možné vyhodnotit až v průběhu několika následujících měsíců. Věřím však, že profesionalita a odborné kvality soudců Nejvyššího soudu zajistí hladký průběh implementace tohoto nového systému, který přináší možnost řádného opravného prostředku – mechanismu, který v našem právním řádu dlouho chyběl a jehož absence byla často kritizována mezinárodními organizacemi.

Děkuji za pozornost a přeji inspirativní čtení.
Petr Anghalossy

1. NEJVYŠŠÍ SOUD JAKO VRCHOLNÝ ORGÁN CIVILNÍHO A TRESTNÍHO SOUDNICTVÍ

Nejvyšší soud je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení. Jeho senáty rozhodují o mimořádných opravných prostředcích s výjimkou záležitostí, které patří do kompetence Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu.

Mimořádnými opravnými prostředky jsou dovolání proti rozhodnutím soudů druhého stupně a také stížnosti pro porušení zákona podávané na trestním úseku ministrem spravedlnosti. Nejvyšší soud rozhoduje v případech zákonem stanovených rovněž o určení místní a věcné příslušnosti soudů, uznávání cizozemských rozhodnutí, povolení průvozu osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu, přezkumu příkazů k odposlechu či v pochybnostech o vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení.

Nejvyšší soud hraje zásadní roli při sjednocování judikatury. Činí tak zejména rozhodováním o dovolání a vydáváním stanovisek k jednotnému výkladu zákona. Nejdůležitější rozhodnutí Nejvyššího soudu, popř. soudů nižších stupňů, a stanoviska kolegií nebo pléna Nejvyššího soudu, jsou vydávána ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Sbírka“).

Nejvyšší soud je podle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o střetu zájmů“), od 1. 9. 2017 pověřen také shromažďováním a kontrolou oznámení o činnostech, majetku, příjmech, darech a závazcích všech, více než 3 000, soudců České republiky. Evidovaná oznámení jsou neveřejná.

1. 1. Složení Nejvyššího soudu

V čele soudu stojí předseda Nejvyššího soudu a místopředseda Nejvyššího soudu. Dne 20. 5. 2020 jmenoval prezident republiky Miloš Zeman předsedou Nejvyššího soudu **JUDr. Petra Angyalossyho, Ph.D.**, a to na funkční období 10 let. Místopředsedovou Nejvyššího soudu je od 17. 2. 2021 **JUDr. Petr Šuk**, kterého prezident republiky Miloš Zeman rovněž jmenoval na funkční období 10 let.

Dále se Nejvyšší soud skládá z předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců.

Předseda Nejvyššího soudu zastává funkci řídicí a správní. Mimo to vykonává i vlastní rozhodovací činnost, jmenuje předsedy kolegií, předsedy senátů, asistenty soudců a také zaměstnance soudu do vedoucích funkcí. Vydává organizační, kancelářský a spisový řád a po projednání v plénu i jednací řád. Po projednání se soudcovskou radou vydává rozvrh práce na období kalendářního roku. Předseda Nejvyššího soudu určuje program pléna. Plénu i kolegiím navrhuje zaujetí stanoviska k rozhodovací činnosti soudů.

Místopředseda Nejvyššího soudu zastupuje předsedu soudu v době jeho nepřítomnosti, za přítomnosti předsedy vykonává pravomoci, kterými je předsedou pověřen. Dohlíží na vyřizování stížností, zejména pak stížností na průběh řízení u soudů všech stupňů, shromažďuje připomínky soudců Nejvyššího soudu k nově připravovaným zákonům

a ve spolupráci s Justiční akademií zaštiťuje vzdělávací semináře pro asistenty, poradce a zaměstnance Nejvyššího soudu.

Nejvyšší soud má dvě kolegia, a to občanskoprávní a obchodní kolegium a kolegium trestní. V čele stojí předsedové kolegií, kteří řídí a organizují jejich činnost. Funkci předsedy občanskoprávního a obchodního kolegia vykonává od 1. 1. 2024 **JUDr. Pavlína Brzobohatá**, která nahradila JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., jemuž skončilo funkční období ke dni 31. 12. 2023; předsedou trestního kolegia je od 1. 1. 2016 až doposud **JUDr. František Púry, Ph.D.**, který byl pověřen vedením tohoto kolegia už od 1. 9. 2015 a který vykonává již druhé pětileté funkční období. Kolegia zaujímají stanoviska k rozhodovací činnosti soudu, sledují a vyhodnocují jejich pravomocná rozhodnutí a zobecňují získané poznatky. Na návrh předsedy Nejvyššího soudu, předsedy kolegia nebo velkého senátu zaujímají kolegia stanoviska, vybírají a rozhodují o zařazení zásadních judikátů do Sbírky.

Ve Sbírce jsou zveřejňována všechna stanoviska pléna Nejvyššího soudu, občanskoprávního a obchodního kolegia, trestního kolegia, vybraná rozhodnutí jednotlivých senátů a vybraná rozhodnutí soudů nižších stupňů.

Plénum, které se skládá z předsedy Nejvyššího soudu, místopředsedy Nejvyššího soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců Nejvyššího soudu, je nejvýznamnějším kolektivním orgánem Nejvyššího soudu. Projednává jednací řád Nejvyššího soudu, zaujímá stanoviska k rozhodovací činnosti soudů v otázkách týkajících se obou kolegií nebo sporných mezi kolegií.

Velké senáty jsou složeny z nejméně devíti soudců příslušného kolegia Nejvyššího soudu. Velký senát kolegia rozhoduje tehdy, postoupil-li mu věc některý ze senátů Nejvyššího soudu proto, že při svém rozhodování dospěl k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Tříčlenné senáty rozhodují zejména o dovoláních, o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí cizozemských soudů na území České republiky, v trestních věcech rozhodují rovněž o stížnostech pro porušení zákona. V čele každého senátu Nejvyššího soudu je předseda senátu, který organizuje jeho práci, včetně přidělování věcí jednotlivým členům senátu.

Soudcovská rada je u Nejvyššího soudu zřízena jako poradní orgán předsedy Nejvyššího soudu. Členové jsou voleni shromážděním všech soudců Nejvyššího soudu na funkční období pěti let. Poslední volby do soudcovské rady se uskutečnily 10. 11. 2022. V čele pětičlenné soudcovské rady stojí její předseda, kterým je od 1. 5. 2019 **JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D.**

1. 2. Sídlo Nejvyššího soudu, kontakty

Nejvyšší soud sídlí na adrese: Burešova 570/20, 657 37 Brno
Telefonní číslo ústředny: + 420 541 593 111
e-mailová adresa: podatelna@nsoud.cz
ID datové schránky: kccaa9t
Webové stránky: www.nsoud.cz
X: [@Nejvyssisoud](https://www.instagram.com/nejvyssisoud)
LinkedIn: <https://cz.linkedin.com/company/nejvyssi-soud>
Instagram: <https://instagram.com/nejvyssisoud>

Nejvyšší soud sídlí od roku 1993 v památkově chráněné budově původního Všeobecného pensijního ústavu, která byla postavena podle projektu Emila Králíka, profesora České vysoké školy technické v Brně, v letech 1931 až 1932.

Po 2. světové válce se v budově vystřídalo několik institucí. Od 60. let minulého století zde měl své sídlo sekretariát Krajského výboru KSČ, pro jehož potřeby byla provedena v roce 1986 podle projektu Milana Steinhausera necitlivá nadstavba mansardového patra a do nádvoří vestavěn také dvorní trakt se stupňovitě uspořádaným sálem.

Začátkem 90. let minulého století se zde na krátký čas usídlil Rektorát Masarykovy univerzity a Ústav výpočetní techniky Masarykovy univerzity. Část budovy využívalo i Vysoké učení technické a Janáčkova akademie múzických umění, a to až do roku 1996.

Dne 1. 10. 2019 se po mnoha letech Nejvyšší soud dočkal otevření nového křídla svého sídla, které přiléhá k původní historické funkcionalistické budově v Bayerově ulici. Nová administrativní budova má sedm nadzemních pater a tři patra pod zemí. V nejnižším patře se nachází kromě technologií také nový archiv Nejvyššího soudu, nad ním je ve dvou patrech podzemních garáží 20 parkovacích stání. V kancelářích našlo své zázemí 143 zaměstnanců soudu, zejména asistentů soudců. Až 26 let po svém vzniku získává Nejvyšší soud v přízemí nového křídla budovy konečně důstojné prostory pro svoji rozsáhlou knihovnu, v prvním nadzemním patře pak byla vybudována nová jednací místnost, která může zároveň sloužit jako menší multifunkční sál. Přilehlá terasa byla projektována jako oddychová zóna. Přístavba nového křídla budovy Nejvyššího soudu získala 2. místo v soutěži Stavba roku Jihomoravského kraje za rok 2019, a to konkrétně v kategorii Stavby občanské vybavenosti.

Dne 13. 10. 2022 Nejvyšší soud otevřel zrekonstruovaný velký jednací sál, který nese jméno Františka Vážného po prvorepublikovém místopředsedovi Nejvyššího soudu a zakladateli sbírek soudních rozhodnutí. Původní sál pocházel z roku 1986 a jeho rekonstrukce již byla nutná. Po přestěhování knihovny, která se dříve nacházela v sálu, do nové přístavby, získal Nejvyšší soud možnost sál opravit a rozšířit jeho kapacitu na více než 130 osob.

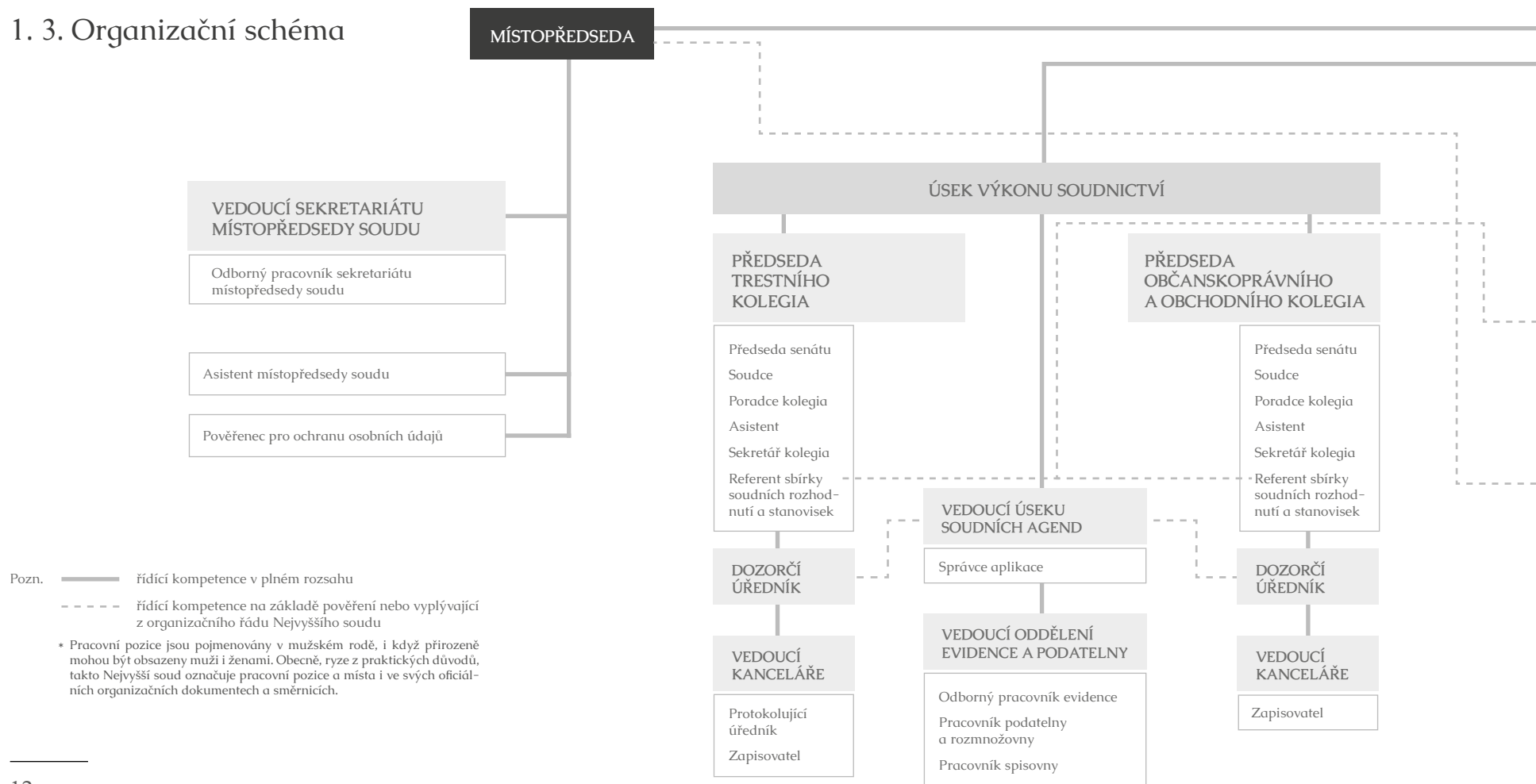
Sál Františka Vážného se využívá pro jednání kolegií, zasedání pléna, kolokvia či konference, školení a přednášky, v případě potřeby je možné jej využívat i jako velkou jednací síň.

Dne 14. 9. 2023 byla při příležitosti mezinárodní konference v předsáli Sálu Františka Vážného představena fotogalerie bývalých soudců Nejvyššího soudu od jeho vzniku v roce 1993. Fotogalerie ladí se zrekonstruovaným prostorem a vytváří inspirativní prostor pro vedení debat a rozhovorů při rozličných odborných i společenských akcích. Nově otevřená fotogalerie i zrekonstruovaný sál vytvářejí ve vzájemné kombinaci zajímavý genius loci Nejvyššího soudu.

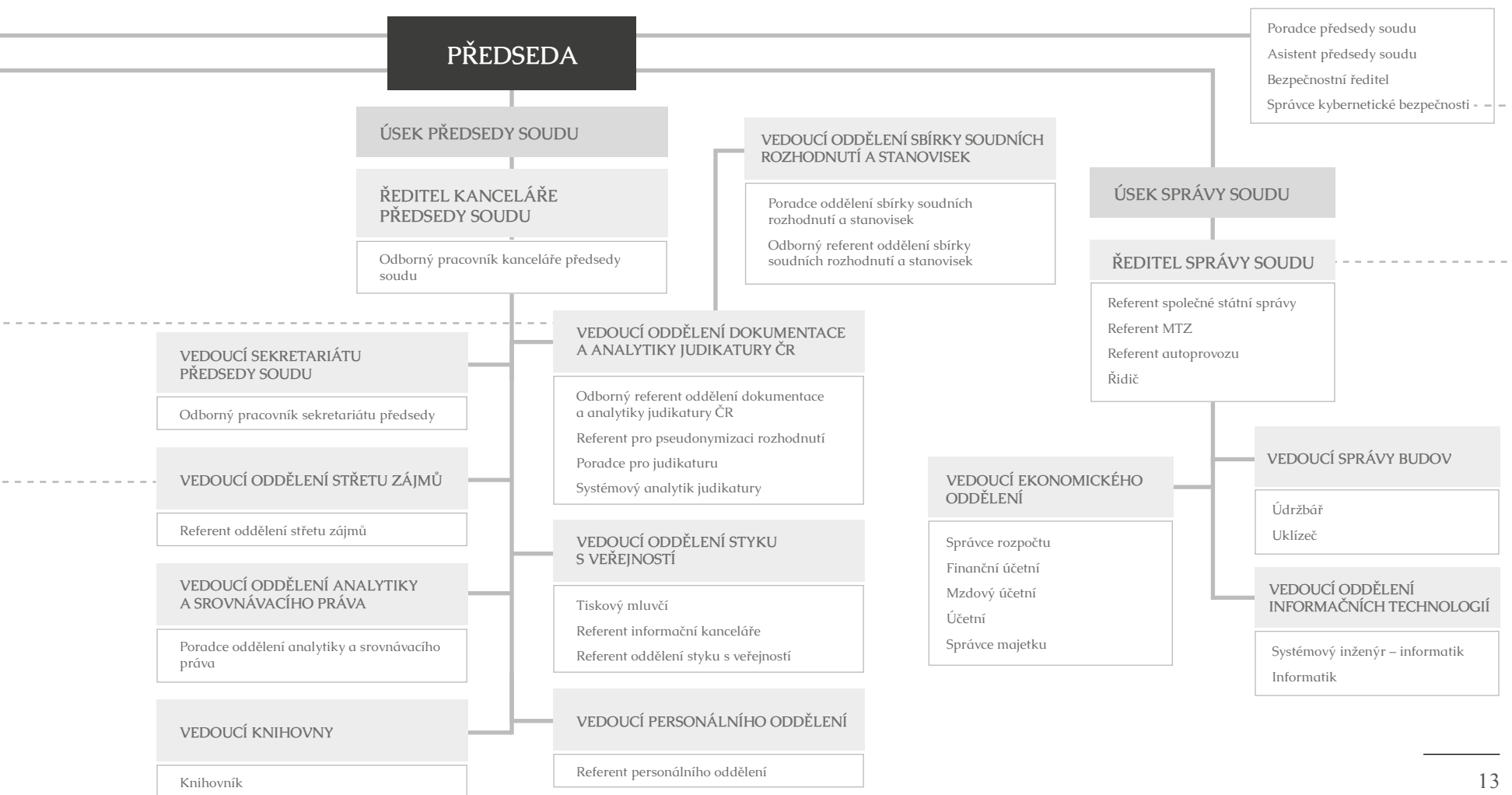
V druhé polovině roku 2024 byla provedena rekonstrukce zasedací místnosti Nejvyššího soudu ve druhém patře. Probíhají zde menší školení, jednání, ale i další akce, které Nejvyšší soud pořádá. Jelikož zasedací místnost nikdy předtím neprošla renovací, jednalo se o kompletní, poměrně rozsáhlou a technicky náročnou úpravu.

Nejvyšší soud však chtěl možnost rekonstrukce zasedací místnosti nejen k vybudování nového a prakticky zařízeného prostoru, ale i jako příležitost k vybudování esteticky přívětivého prostoru. Interiér vychází z funkcionalistického stylu budovy a také nově obsahuje pro Nejvyšší soud typicky modrou barvu. Barevně jinak interiér místnosti navazuje na okna, která jsou výrazným prvkem památkově chráněné budovy.

1. 3. Organizační schéma

1. NEJVYŠŠÍ SOUD JAKO VRCHOLNÝ ORGÁN CIVILNÍHO A TRESTNÍHO SOUDNICTVÍ

1. 4. Soudci Nejvyššího soudu v roce 2024

Trestní kolegium

JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.
JUDr. Ondřej Círek
JUDr. Radek Doležel
JUDr. Antonín Drašík
JUDr. Tomáš Durdík
JUDr. Jan Engelmann
Mgr. Pavel Göth
JUDr. Bohuslav Horký
JUDr. František Hrabec
JUDr. Aleš Kolář
JUDr. Ivo Kouřil
JUDr. Věra Kůrková
JUDr. Josef Mazák
JUDr. Marta Ondrušová
JUDr. Jiří Pácal
JUDr. František Púry, Ph.D.
JUDr. Blanka Roušalová
JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
JUDr. Petr Šabata
JUDr. Milada Šámalová
JUDr. Petr Škvain, Ph.D.
JUDr. Vladimír Veselý
JUDr. Roman Vicherek, Ph.D.

Občanskoprávní a obchodní kolegium

Mgr. Vít Bičák
JUDr. Pavlína Brzobohatá
JUDr. Marek Cigánek
JUDr. Filip Čileček
JUDr. Marek Doležal
JUDr. Jiří Doležílek
JUDr. Václav Duda
JUDr. Bohumil Dvořák, Ph.D., LL.M.
JUDr. Jitka Dýšková
JUDr. Jan Eliáš, Ph.D.
JUDr. Roman Fiala
JUDr. Petr Gemmel
Mgr. David Havlík
JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D.
JUDr. Pavel Horňák
Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.
Mgr. Lucie Jackwerthová
JUDr. Miroslava Jirmanová, Ph.D.
Mgr. Michal Králík, Ph.D.
Mgr. Petr Kraus
JUDr. Pavel Krbek
JUDr. Zdeněk Krčmář
JUDr. Pavel Malý
JUDr. Helena Mýšková
Mgr. Jiří Němec

JUDr. Michael Pažitný, Ph.D.
Mgr. Milan Polášek
JUDr. Hana Polášková Wincorová
JUDr. Zbyněk Poledna
JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D.
Mgr. Zdeněk Sajdl
Mgr. Viktor Sedlák
JUDr. Pavel Simon
JUDr. Karel Svoboda, Ph.D.
JUDr. Petr Šuk
JUDr. Hana Tichá
JUDr. Pavel Tůma, Ph.D., LL.M.
JUDr. David Vláčil
JUDr. Petr Vojtek
JUDr. Martina Vršanská
JUDr. Robert Waltr
JUDr. Jiří Zavázal
JUDr. Aleš Zezula
JUDr. Ivana Zlatohlávková
Mgr. Hynek Zoubek

1. 4. 1. Soudci stážisté

Trestní kolegium

JUDr. Ondřej Círek
Mgr. Martin Lýsek
Mgr. Ondřej Vítů

Občanskoprávní a obchodní kolegium

JUDr. Lenka Broučková
Mgr. Radek Kopsa
Mgr. Iva Krejčířová
Mgr. Petra Kubáčová
JUDr. Tomáš Lichovník
Mgr. Jana Misiáčková
JUDr. Helena Nováková
JUDr. Hana Polášková Wincorová
JUDr. Roman Šebek, Ph.D.
JUDr. Tomáš Zadražil

1. 4. 2. Životopisy nově přidělených soudců

*JUDr. Ondřej Círek (*1972)*

soudce trestního kolegia

- vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze (titul Mgr.)
- státní rigorózní zkoušku (titul JUDr.) složil na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni
- od roku 1999 působil jako předseda senátu u Okresního soudu v Karlových Varech, od roku 2002 jako předseda senátu u Okresního soudu v Českém Krumlově
- od roku 2016 působil jako soudce a od roku 2017 jako předseda senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích
- v letech 2012 až 2016 vykonával funkci předsedy Okresního soudu v Českém Krumlově a v letech 2020 až 2023 funkci místopředsedy Krajského soudu v Českých Budějovicích pro úsek trestní
- v letech 2022 a 2023 absolvoval stáž u Vrchního soudu v Praze a v letech 2023 a 2024 stáž u Nejvyššího soudu
- od roku 2022 je lektorem Justiční akademie České republiky
- soudcem Nejvyššího soudu se stal od 1. 7. 2024

*JUDr. Hana Polášková Wincorová (*1977)*

soudkyně občanskoprávního a obchodního kolegia

- vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci (titul Mgr.) a státní rigorózní zkoušku složila na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (titul JUDr.)
- od roku 2000 pracovala jako advokátní koncipientka a po složení advokátních zkoušek působila od roku 2005 jako advokátka s generální praxí
- v roce 2009 krátce pracovala jako asistentka soudce na Vrchním soudě v Olomouci
- od roku 2010 působila jako předsedkyně senátu u Okresního soudu v Olomouci
- v roce 2018 byla dočasně přidělena a od roku 2019 přeložena ke Krajskému soudu v Ostravě – pobočce v Olomouci, kde působila jako členka odvolacího senátu
- soudkyní Nejvyššího soudu od 1. 4. 2024

2. ROZHODOVACÍ ČINNOST

2. 1. Plénum Nejvyššího soudu

Plénum Nejvyššího soudu, složené z předsedy, místopředsedy, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců Nejvyššího soudu, je nejvýznamnějším kolektivním orgánem Nejvyššího soudu. V zájmu jednotného rozhodování soudů zaujímá sjednocující stanoviska k rozhodovací činnosti soudů v otázkách, které se týkají obou kolegií nebo které jsou mezi kolegií sporné. Dále projednává jednacím řádem soudu a rozhoduje o sloučení nebo rozdělení kolegií. Jednání je neveřejné, svolává je a řídí předseda soudu, svolat je musí vždy, jestliže o to požádá alespoň třetina všech soudců. Plénum je usnášeníschopné za přítomnosti nejméně dvou třetin všech soudců, k přijetí usnesení je potřeba prosté většiny přítomných, ve věcech sjednocovacích stanovisek a sloučování nebo rozdělování kolegií však většiny všech soudců (§ 23 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o soudech a soudcích“). V roce 2024 se uskutečnilo jedno zasedání pléna Nejvyššího soudu k projednání změn v jednacím řádu Nejvyššího soudu.

2. 2. Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

Z hlediska informovanosti o sjednocovací činnosti Nejvyššího soudu i pro zkvalitňování právního vědomí odborné a laické veřejnosti je významnou činností Nejvyššího soudu vydávání Sbírk (§ 24 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Jde o jedinou oficiální sbírku rozhodnutí soudů ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení. Jejím obsahem jsou všechna stanoviska obou kolegií Nejvyššího soudu, dále vybraná a schválená rozhodnutí jednotlivých senátů kolegií, včetně velkého senátu, a rovněž vybraná a schválená rozhodnutí soudů nižších stupňů. Sbírka je rozdělena na část civilní a část trestní.

Poté, co rozhodnutí vybraná k případné publikaci ve Sbírce prošla posouzením v evidenčním senátě příslušného kolegia Nejvyššího soudu, jsou zaslána k vyjádření připomínkovým místům, tj. krajským a vrchním soudům, právnickým fakultám univerzit, České advokátní komoře, Ministerstvu spravedlnosti, v trestních věcech Nejvyššímu státnímu zastupitelství, popřípadě i dalším orgánům a institucím podle povahy a významu řešených otázek. Následně jsou návrhy rozhodnutí i do-

ručené připomínky projednány na zasedání příslušného kolegia Nejvyššího soudu, které je usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Při zasedání kolegia jsou jednotlivá navrhaná rozhodnutí případně upravena a následně se rozhoduje o jejich schválení k publikaci hlasováním všech soudců kolegia přítomných na jeho zasedání. K publikaci rozhodnutí ve Sbírce se vyžaduje souhlas nadpoloviční většiny všech soudců kolegia.

Sbírka se vydává v jednotlivých sešitech, které vycházely až do sešitu č. 10/2021 desetkrát ročně v tištěné podobě. Od roku 2017 byla veřejnosti k dispozici také uživatelsky přívětivější elektronická forma. Obdobně byla v elektronické podobě od roku 2017 dostupná také tzv. modrá sbírka, obsahující výběr důležitých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. I tuto sbírku vydával Nejvyšší soud až do konce roku 2021 jako tištěnou, a to pod oficiálním názvem Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi. Od roku 2022 jsou obě sbírky provozovány, a jejich nové sešity vydávány, výhradně v elektronické podobě, a to na adresách <https://sbirka.nsoud.cz/>; <https://eslp.nsoud.cz/>.

Jednotlivé judikáty ze Sbírky jsou samozřejmě dostupné i s právními větami taktéž na internetových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz, kde je na homepage taktéž dopředu avizován obsah nejbližšího budoucího čísla Sbírky.

2. 3. Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu

2. 3. 1. Přehled rozhodovací činnosti občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud, jak vyplývá z čl. 92 Ústavy České republiky a z § 14 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, je vrcholným soudním orgánem též ve věcech patřících do civilní pravomoci soudů a prostřednictvím občanskoprávního a obchodního kolegia je povolán zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování soudů v občanském soudním řízení. Tuto svoji roli plní především tím, že rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích v případech stanovených zákonem o řízení před soudy, jmenovitě o dovoláních proti rozhodnutím odvolacích soudů, jakož i – co do mimorozhodovací kompetence – přijímáním stanovisek k překonání rozdílné rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu, a konečně i publikací vybraných rozhodnutí ve Sbírce.

Ke konci roku 2024 sestávalo občanskoprávní a obchodní kolegium z předsedkyně a padesátidvou soudců (z toho devíti dočasně přidělených) zařazených do dvanácti soudních oddělení (soudní oddělení 32 Cdo bylo zrušeno od 1. 6. 2021), a to na základě rozvrhu práce vydaného předsedou Nejvyššího soudu pro tento rok, respektive jeho změn provedených v průběhu roku. Principiálně je tento rozvrh práce založen na hlediscích specializačních, reflektujících existenci oddělitel-

ných a relativně samostatných občanskoprávních či obchodněprávních agend. Zjednodušeně řečeno jsou specializace jednotlivých soudních oddělení následující: dovolání ve věcech výkonu rozhodnutí a exekucí – oddělení 20, ve věcech pracovněprávních a dalších – oddělení 21, ve věcech věcných práv a společného jmění manželů – oddělení 22, ve věcech závazkových vztahů a jiných – oddělení 23, ve věcech dědických, rodinněprávních i jiných – oddělení 24, ve věcech náhrady škody a ochrany osobnostních práv – oddělení 25, ve věcech nájemních – oddělení 26, ve věcech právnických osob a věcech kapitálového trhu – oddělení 27, ve věcech restitucí a bezdůvodného obohacení – oddělení 28, ve věcech insolvenčních a směnečných – oddělení 29, ve věcech náhrady škody a nemajetkové újmy způsobených výkonem veřejné moci – oddělení 30, ve věcech závazkových vztahů, ochrany spotřebitele a jiných – oddělení 33. Oddělení 31 pak tvoří velký senát rozhodující podle § 20 zákona o soudech a soudcích.

Sestavení jednotlivých procesních (tříčlenných) senátů bylo určeno přímo rozvrhem práce. Ten zakotvoval mechanismus, na jehož základě byla napadlá věc bezprostředně identifikována s konkrétním soudcem (v souladu s režimem pravidelné rotace), a od něj se odvíjelo – rovněž dopředu dané – složení tříčlenného senátu. Soudce, jemuž byla věc přidělena, vypracoval návrh rozhodnutí, o němž se hlasovalo v takto sestaveném senátu. Ke konci roku 2022 byl přijat nový Jednací řád Nejvyššího soudu, účinný k 1. 1. 2023, jenž mimo jiné vrací sestavování jednotlivých rozhodujících senátů, povolovaných k projednání a rozhodnutí konkrétní věci, v zásadě do rukou tzv. řídicího předsedy příslušného soudního oddělení (určeného rozvrhem práce); řídicí předsedové

budou sestavovat rozhodující senáty především podle kritérií vnitřních specializací, odborných dispozic jednotlivých soudců a jejich konkrétního pracovního zatížení.

2. 3. 1. 1. Rozhodování o mimořádných opravných prostředcích

Těžiště rozhodovací činnosti senátů kolegia leží v rozhodování o dovolání proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů, jež je podle platného a účinného znění občanského soudního řádu jedním z mimořádných opravných prostředků, a nad ostatními svým významem dominuje. Řízení o něm je od 1. 1. 2013 upraveno v ustanoveních § 236 až 243g o. s. ř., tj. ve třetí hlavě čtvrté části občanského soudního řádu.

Dovolání je opravným prostředkem proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů, tj. proti rozhodnutím soudů krajských nebo vrchních (v Praze pak proti rozhodnutí Městského soudu), kterými se odvolací řízení končí, jakož i proti některým specifickým procesním rozhodnutím odvolacích soudů vypočteným v § 238a o. s. ř., a lze je podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení napadeného rozhodnutí (§ 240 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolatel, nemá-li sám nebo osoba za něj jednající právnické vzdělání, musí být v souladu s § 241 odst. 1 o. s. ř. při podání dovolání zastoupen advokátem, v některých věcech může být zastoupen též notářem.

Dovolání není přípustné vždy, ale jen tehdy, jestliže tak stanoví zákon (§ 237 o. s. ř., a contrario § 238 o. s. ř., § 238a o. s. ř.). Není-li dovolání

ze zákona přípustné, nestane se jím, ani pokud účastníka odvolací soud nesprávně poučí, že dovolání přípustné je.

Novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 404/2012 Sb. se významným způsobem dotkla též úpravy přípustnosti dovolání; napříště je přípustné proti všem rozhodnutím odvolacích soudů, jimiž se odvolací řízení končí, a to bez ohledu na znění napadeného výroku. Není tedy rozhodné, zdali rozhodnutím odvolacího soudu došlo ke změně rozhodnutí soudu prvního stupně či k jeho potvrzení, a není ani podmínkou, aby směřovalo proti rozhodnutím ve věci samé, jak tomu bylo dříve (přípustnost dovolání proti zrušujícím rozhodnutím odvolacích soudů odstranila novela zákona provedená zákonem č. 296/2017 Sb.).

Dovolání je přípustné tehdy (§ 237 o. s. ř.), jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, a přitom:

- a) odvolací soud se při jejím řešení odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu,
- b) tato otázka nebyla v rozhodování odvolacího soudu dosud vyřešena,
- c) je tato otázka dovolacím soudem rozhodována rozdílně nebo
- d) má být taková otázka dovolacím soudem posouzena jinak.

V ustanovení § 238 o. s. ř. pak zákon stanoví, kdy dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí, přípustné není (významný je zde majetkový census – dovolání není přípustné proti rozsudkům a usnesením vydaným v řízeních, jejichž předmětem bylo v době vydání rozhodnutí obsahujícího napadený výrok peněžité plnění nepřevyšující 50 000 Kč, včetně řízení o výkon rozhodnutí a exekučního řízení, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy).

Bez ohledu na omezení stanovená v § 238 o. s. ř. je dovolání podle § 238a o. s. ř. přípustné proti rozhodnutím odvolacích soudů, kterými bylo v průběhu odvolacího řízení rozhodnuto:

- a) o tom, kdo je procesním nástupcem účastníka,
- b) o vstupu účastníka do řízení na místo dosavadního účastníka (§ 107a o. s. ř.),
- c) o přistoupení dalšího účastníka (§ 92 odst. 1 o. s. ř.) nebo
- d) o záměně účastníka (§ 92 odst. 2 o. s. ř.).

Dovolání lze podat jen z toho (dovolacího) důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení, ať už hmotného, či procesního práva, které bylo pro napadené rozhodnutí určující (§ 241a odst. 1 o. s. ř.). Jiný důvod dovolání efektivně uplatnit nelze, což stojí za zdůraznění zejména ve vztahu k nikoli ojedinělé snaze dovolatelů zpochybnit napadené rozhodnutí námitkami neúplnosti

či nesprávnosti jeho skutkového základu. To neplatí dle názoru Ústavního soudu o situacích tzv. extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a tím, co bylo jako skutkové zjištění soudem na tomto základě konstatováno.

Od 1. 1. 2013 občanský soudní řád také zpřísnil nároky kladené na formální a obsahové náležitosti dovolání; kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) a údajů o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá a čeho se dovolatel domáhá, musí obsahovat též vymezení důvodu dovolání a uvedení toho, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, jak jsou zakotveny ve výše citovaném ustanovení § 237 o. s. ř. Nedostatek těchto náležitostí pak zakládá vadu dovolání, nezřídka s fatálními důsledky, neboť ji lze odstranit jen po dobu lhůty k jeho podání, přičemž v řízení u dovolacího soudu se nepoužije postup podle § 43 o. s. ř., což znamená, že dovolatel není vyzýván k tomu, aby takové dovolání opravil či doplnil. Není-li vada dovolání odstraněna, dovolací soud dovolání odmítne, aniž by se jím mohl zabývat věcně.

Nedostatek uvedení toho, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je tedy napříště rovněž důvodem odmítnutí dovolání, přičemž je možné, aby dovolací soud v těchto případech rozhodl předsedou senátu či pověřeným soudcem (§ 243f odst. 2 o. s. ř.). Jestliže dovolatel kupříkladu namítá, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu, musí v dovolání konkretizovat, které judikatorní závěry odvolací soud nerespektoval, což na dovolatele klade zjevně nemalé nároky.

Ty však nejsou nepřiměřené s ohledem na zákonem stanovené obligatorní (odborné) zastoupení (především advokátem). Právní úprava dovolacího řízení přitom vyžaduje, aby dovolání bylo též advokátem (či notářem) sepsáno (§ 241 odst. 4 o. s. ř.); k obsahu podání, v němž dovolatel uvedl, v jakém rozsahu napadá rozhodnutí odvolacího soudu nebo v němž vymežil důvody dovolání, aniž by byla splněna podmínka povinného zastoupení, se pak nepřihlíží (§ 241a odst. 5 o. s. ř.).

Napadené rozhodnutí přezkoumá Nejvyšší soud zásadně jen v takovém rozsahu, v němž je dovolatel napadl, a z hledisek těch dovolacích důvodů, které v dovolání vymežil. Výjimky z vázanosti rozsahem dovolacích návrhů stanoví § 242 odst. 2 o. s. ř., vázanost obsahem dovolací argumentace pak výjimečně prolamuje § 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.

Nejvyšší soud rozhoduje o dovolání v naprosté většině věcí bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.).

Nejvyšší soud dovolací řízení zastaví, není-li dovolatel zákonem vyžadovaným způsobem právně zastoupen nebo vzal-li dovolatel dovolání zpět (§ 243c odst. 3 o. s. ř.).

Není-li dovolání přípustné či trpí-li vadami, pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat, nebo je-li zjevně bezdůvodné, Nejvyšší soud je odmítne (§ 243c odst. 1 o. s. ř.). Je-li dovolání odmítáno pro nepřípustnost podle § 237 o. s. ř., musí s tím souhlasit všichni členové senátu (§ 243c odst. 2 o. s. ř.).

V případě, že je dovolání přípustné, avšak Nejvyšší soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je správné, dovolání zamítne jako nedůvodné [§ 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.].

Jestliže však uzavře, že rozhodnutí odvolacího soudu správné není, může je (nově podle úpravy účinné od 1. 1. 2013) změnit, pakliže dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout [§ 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.].

Jinak Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení; jestliže se důvody, pro něž bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, vztahují i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zruší i toto rozhodnutí a věc vrátí k dalšímu řízení soudu prvního stupně (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

Nejvyšší soud nerozhoduje jen v tříčlenných senátech; k zajištění jednoty jeho rozhodovací praxe slouží institut tzv. velkého senátu (viz ustanovení § 19 a 20 zákona o soudech a soudcích), na který se procesní senát obrací, jestliže ve své věci dospěje k právnímu názoru, který je odlišný od názoru již dříve v rozhodnutí Nejvyššího soudu vyjádřeného. Pak je povinen věc velkému senátu, tvořenému představiteli jednotlivých soudních oddělení, předložit, a ten je povolán, aby danou věc rozhodl; v roce 2016 tomu tak bylo v 8 věcech, v roce 2017 rozhodl rovněž v 8 věcech, v roce 2018 ve 3 věcech, v roce 2019 v 6 věcech, v roce 2020 v 10 věcech, v roce 2021 ve 4 věcech, v roce 2022 v 6 věcech (v jedné z nich došlo k přikázání věci tříčlennému senátu Nejvyššího soudu), v roce 2023 v 6 věcech a v roce 2024 ve 4 věcech

(v jedné z nich došlo k přikázání věci tříčlennému senátu Nejvyššího soudu).

Dovolací řízení lze průběžně sledovat v aplikaci InfoSoud, dostupné na internetových stránkách Nejvyššího soudu nebo na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti České republiky www.justice.cz; všechna konečná rozhodnutí jsou pak v pseudonymizované podobě zveřejňována na webových stránkách www.nsoud.cz.

2. 3. 1. 2. Další agendy řešené soudci občanskoprávního a obchodního kolegia

Ačkoli je dovolací agenda pro Nejvyšší soud klíčová a představuje těžiště jeho činnosti, Nejvyšší soud rozhoduje i v jiných věcech, jak mu ukládá občanský soudní řád či jiné zákony. Zde stojí za zaznamenání, že rozhoduje spory o věcnou a místní příslušnost mezi soudy, určuje soud místně příslušný, jde-li o věc, jež patří do pravomoci českých soudů, ale podmínky místní příslušnosti chybějí anebo je nelze zjistit (§ 11 odst. 3 o. s. ř.), rozhoduje též o návrzích na odnětí a přikázání věci, jestliže příslušný soud nemůže o věci jednat, protože jeho soudci jsou vyloučeni, či z důvodu vhodnosti (§ 12 odst. 3 o. s. ř.), dále o námitkách podjatosti proti soudcům vrchních soudů (§ 16 odst. 1 věta první o. s. ř.), respektive o vyloučení soudců vlastních (jiným senátem dle věty druhé téhož ustanovení), a konečně působí i v řízeních o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona o soudech a soudcích. Podle § 51 odst. 2 a § 55 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů, je

pak Nejvyšší soud povolán k rozhodování o uznání pravomocných cizích rozhodnutí ve věcech rozvodu manželství, zákonného odloučení, prohlášení manželství za neplatné a určení, zda tu manželství je či není, byl-li alespoň jedním z účastníků řízení státní občan České republiky, a dále též o uznání pravomocných cizích rozhodnutí ve věcech určení a popření rodičovství, jestliže byl alespoň jeden z účastníků řízení státní občan České republiky.

V již výše zmíněné rovině mimorozhodovací pak plní kolegium svoji sjednocovací roli zaujímáním stanovisek a jednotné rozhodování soudů posiluje rovněž vydáváním Sbírkou, v níž jsou uveřejňována významná rozhodnutí nejen Nejvyššího soudu (blíže viz kapitoly 2.3.2. a 2.3.4).

2. 3. 1. 3. Agendy občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu podle příslušných rejstříků

Cdo

– dovolání proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů ve věcech občanskoprávních a obchodních;

Cul

– v občanskoprávních a obchodních věcech návrhy na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona o soudech a soudcích;

ICdo

– incidenční spory vyvolané insolvenčním řízením;

Ncu

– návrhy na uznání cizích rozhodnutí ve věcech manželství a ve věcech určení a popření otcovství;

Nd

– spory o příslušnost mezi soudy,

– návrhy na přikázání věci jinému soudu téhož stupně z důvodů uvedených v ustanovení § 12 odst. 1, 2 a 3 o. s. ř., je-li jeden ze soudů v obvodu působnosti Vrchního soudu v Praze a druhý v obvodu působnosti Vrchního soudu v Olomouci,

– návrhy na vyloučení soudců Nejvyššího soudu z projednávání a rozhodování věci,

– návrhy na určení soudu, který věc projedná a rozhodne o ní, jde-li o věc, jež patří do pravomoci českých soudů, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit (§ 11 odst. 3 o. s. ř.),

– jiné typově nezařazené věci, kde je však třeba procesního rozhodnutí;

NSČR

– věci předložené soudu k rozhodnutí v insolvenčním řízení;

2. 3. 2. Sjednocovací činnost občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

Svou sjednocovací úlohu plní kolegium zejména přijímáním stanovisek k judikatuře soudů nižších stupňů ve věcech určitého druhu (§ 14 odst. 3 zákona o soudech a soudcích), a to na základě vyhodnocení

pravomocných, co do jimi vyjádřených právních názorů vzájemně rozporných, rozhodnutí. V roce 2024 občanskoprávní a obchodní kolegium vydalo jedno sjednocující stanovisko. Tentýž zájem – k posílení jednotného rozhodování – sleduje Nejvyšší soud rovněž tím, že v jím vydávané Sbírce uveřejňuje tomu způsobilá či jinak významná rozhodnutí (nejen vlastní), a to na základě rozhodnutí nadpoloviční většiny všech soudců příslušného kolegia. Občanskoprávní a obchodní kolegium se sešlo celkem 10krát, mimo jiné právě proto, aby vybralo zásadní judikáty k publikaci ve Sbírce.

Každé schválené stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu se publikuje ve Sbírce a v elektronické podobě též na internetových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

2. 3. 3. Statistické údaje o činnosti občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

Je skutečností, že poměr kvantity nápadu nových věcí k rozhodovací kapacitě Nejvyššího soudu nutně způsobuje, že rozhodnutí o dovolání jsou vydávána s jistou časovou prodlevou. Ta zejména v minulých letech dosahovala v některých případech délky až jednoho či dvou roků. Situace se v tomto směru však aktuálně stále zlepšuje zejména v důsledku příznivého vývoje nápadu. Jednotlivé věci jsou v zásadě vyřizovány v pořadí, jak soudu napadly, s přihlédnutím též k celkové délce (předcházejícího) soudního řízení, jistou roli může sehrát i konkrétní individuální či veřejný význam věci.

V letech 2016–2024 došlo postupně k výraznému snížení počtu nevyřízených věcí starších dvou let – zatímco v roce 2015 jsme hovořili v tomto směru o 82 kauzách, ke konci roku 2022 bylo evidováno pouze 7 takových případů. Závěr roku 2024 byl pak spojen toliko s 15 nevyřízenými věcmi staršími dvou let. Důvody, proč věci starší dvou let skončeny nebyly, jsou povýtce objektivní, a spočívají především v důsledcích prohlášení konkursu, procesech zjišťování procesního nástupce, předložení věci velkému senátu, ve vyčkávání výsledku řízení probíhajícího před Ústavním soudem či v položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie. Zhusta jsou tyto věci navíc spojovány s očekáváním jejich skončení v nejbližším období.

Zkrátit délku řízení, zvýšit kvantitativní výkon práce soudců a soustředit pozornost na vlastní rozhodování je smyslem asistentů soudců. V současné době působí u každého soudce jeden až tři asistenti a k začátku roku 2024 činil celkový počet asistentů na občanskoprávním a obchodním kolegiu 119 osob.

Rok 2024	Převzato	Napadlo	Vyřízeno	Nevyřízeno
Cdo	1 470	3 610	3 701	1 379
Cul	0	4	4	0
ICdo (ICm)	154	202	177	179
Ncu	38	198	189	47

Rok 2024	Převzato	Napadlo	Vyřízeno	Nevyřízeno
Nd	59	573	572	60
NSČR (INS)	65	117	122	60

Přehled vývoje agendy na občanskoprávnímu a obchodnímu kolegiu

Značný nárůst nápadu byl pozorovatelný v souvislosti s novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 404/2012 Sb., která rozšířila rozhodovací kompetence dovolacího soudu a přinesla velké množství dovolání, jejichž předmětem byly zejména procesní otázky postrádající potenciál širšího judikatorního přesahu, zřídka vyžadující individuální přezkum nejvyšší soudní instancí. Řešení nežádoucího přehlčení Nejvyššího soudu, jehož posláním je primárně sjednocování judikatury v obecně platných otázkách, v momentě, kdy stál před další výzvou (výklad nových soukromoprávních předpisů), měl představovat zákon č. 296/2017 Sb., účinný od 30. 9. 2017. Tato novela občanského soudního řádu s sebou přinesla zásadní změny v přípustnosti dovolání, respektive rozšíření výluk z ní v § 238 o. s. ř. Jmenovitě byla z dovolacího přezkumu vyloučena rozhodnutí o žádosti účastníka o osvobození od soudních poplatků, rozhodnutí, jimiž byla zamítnuta žádost účastníka o ustanovení zástupce, či rozhodnutí, kterými odvolací soud zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nutno dodat, že ani v jednom z těchto případů nejsou zpravidla v dovoláních předkládány právně relevantní otázky s judikatorním přesahem. Naposled zmíněnou novelou došlo rovněž k odstranění šestiměsíční lhůty k odmítnutí dovolání (§ 243c odst. 1 věta

druhá o. s. ř., ve znění účinném do 29. 9. 2017). Její existence vyvolávala zvýšené úsilí o vyřizování dovolání nepřípustných, tím však komplikovala včasné řešení věcí, jež jsou naopak otevřeny věcnému posouzení a zpravidla i judikatorně významnější, mohlo-li její nedodržení mít za následek aktivování odpovědnostního režimu státu podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, z titulu nesprávného úředního postupu, jímž je i situace, v níž rozhodnutí nebylo vydáno „v zákonem stanovené lhůtě“. Aktuálně poslední (co se dovolacího řízení týče) novela občanského soudního řádu pak mezi výluky v § 238 o. s. ř. zařadila i usnesení, kterými bylo rozhodnuto o zproštění od složení zálohy nebo odejmutí zproštění od složení zálohy podle exekučního řádu (zákon č. 286/2021 Sb.).

Reálné uplatnění novely občanského soudního řádu a zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2018 přineslo z hlediska Nejvyššího soudu žádaný obrat v dřívější tendenci (ne vždy opodstatněného) navyšování rozhodovací zátěže. Nastalé snížení nápadu následně napomohlo zkrácení dovolacího řízení a vytvoření prostoru pro větší zaměření na otázky s významným judikatorním přesahem.

Z následujícího přehledu statistických údajů v rejstříku Cdo je patrné, že zatímco do roku 2017 se přes vynaložené úsilí a nepopíratelný pokrok dlouho nedařilo zásadním způsobem snížit zůstatek nevyřízených věcí, v následujících letech se situace markantně změnila k lepšímu:

Ročenka Nejvyššího soudu

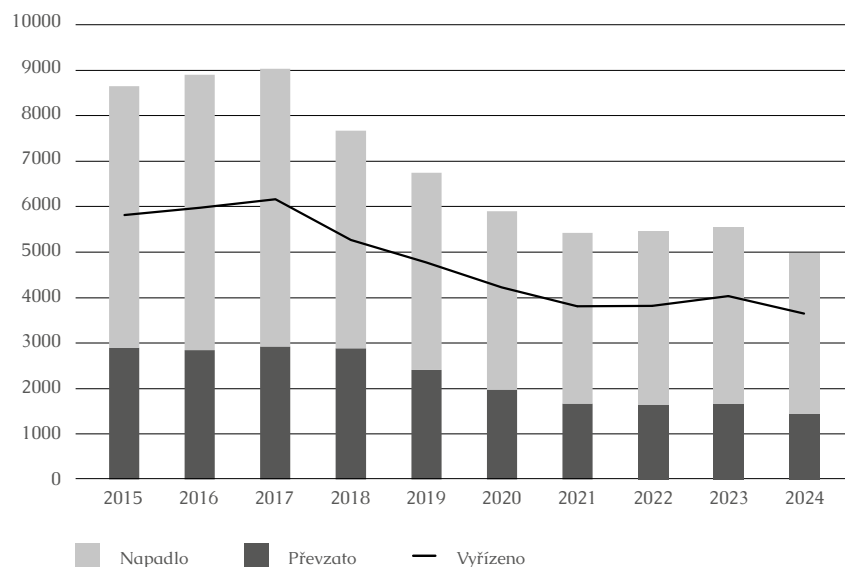
2024

Rok	Převzato	Napadlo	Vyřízeno	Nevyřízeno
2015	2 893	5 757	5 812	2 838
2016	2 838	6 065	5 971	2 930
2017	2 930	6 105	6 151	2 884
2018	2 884	4 784	5 264	2 404
2019	2 404	4 340	4 774	1 970
2020	1 970	3 927	4 234	1 663
2021	1 662*	3 762	3 855	1 569
2022	1 568*	3 893	3 875	1 586
2023	1 583	3 973	4 085	1 471
2024	1 470	3 610	3 701	1 379

Přehled vývoje agendy Cdo

*Z důvodu zmylnění věci napadlé v roce 2020 v agendě Cdo až v květnu 2021, došlo k dodatečné úpravě výkazu za rok 2020 v počtu nevyřízených věcí – správně 1 662.

Obdobně vznikla také „disproporce“ ve statistikách nevyřízených věcí za rok 2021 a převzatých k 1. 1. 2022.

Zjevnou příčinou dřívějšího negativního vývoje bylo, že se nápad dovolání významně zvyšoval; v roce 2015 dosáhl 5 757 věcí, tedy o 47 % více oproti stavu v roce 2012, a ačkoliv v roce 2015 soudci občanskoprávního a obchodního kolegia vyřídili do té doby nejvíce věcí (5 812), počet neskončených případů činil přesto značných 2 838 věcí. Podobně tomu bylo v roce 2016, kdy nápad nových věcí stoupl na 6 065, a přestože bylo vyřízeno ještě více kauz než v roce 2015 (5 971), zůstatek věcí nevyřízených stoupl o 92 věcí na 2 930. Co do roku 2017 platilo, že byl napadlo

o 40 věcí více než v roce předchozím, vyřídit se podařilo ještě vyšší počet spisů, a zůstatek nevyřízených věcí tak mírně klesl – na 2 884 věcí. Teprve v roce 2018 došlo pod vlivem výše zmíněné novely občanského soudního řádu provedené zákonem č. 296/2017 Sb. k velmi podstatnému snížení nově napadlých věcí (4 784), což se pozitivně projevilo na počtu nevyřízených věcí, jenž k 31. 12. 2018 činil 2 404 spisů. Rok 2019 poté přinesl pokračování zmíněné tendence poklesu nápadu (4 340 spisů) i množství nevyřízených věcí (18% snížení oproti roku 2018). V roce 2020 došlo opět k poklesu nápadu (3 927 spisů), což ovlivnilo množství nevyřízených věcí, jichž bylo ke konci roku pouze 1 663, tedy o necelých 16 % méně než k poslednímu dni roku 2019. Trend snižujícího se nápadu se nezastavil ani v roce 2021, který při počtu 3 762 nových spisů zakončil Nejvyšší soud s 1 569 nevyřízenými věcmi. V letech 2020 a 2021 došlo k poklesu nápadu i z důvodu koronavirové pandemie, která se ovšem projevila i v množství nevyřízených věcí, jichž bylo ke konci roku pouze 1 569, tedy o necelých 6 % méně než k poslednímu dni roku 2020. Během roku 2022 se nápad spisů lehce zvýšil, napadlo o necelé 3,5 % spisů více než za rok 2021 (3 893 spisů), podařilo se vyřídit 3 875 spisů, došlo tedy k nepatrnému vzrůstu nevyřízených věcí na 1 586. V roce 2023 napadlo 3 973 spisů, přičemž se podařilo vyřídit 4 085 spisů. I v roce 2024 nadále pokračoval trend nejen snižující ho se nápadu věcí (3610 spisů), ale také snižujícího se počtu nevyřízených věcí (1379 spisů).

Očekávaný prudký nárůst agendy související s ukončením pandemie koronaviru a obnovením činnosti odvolacích soudů bez omezení v roce 2022 nenastal, důsledky pandemie nakažlivého onemocnění a jejího ukončení se pravděpodobně výrazněji projeví v následujících letech.

Z pohledu civilního kolegia lze nárůst sporů předvídat zejména v oblasti náhrady škody, a to jak z titulu porušení smluvních povinností, tak z titulu odpovědnosti státu za škodu způsobenou přijímáním protiepidemických opatření. V souvislosti s proběhnuvší pandemií Nejvyšší soud doposud rozhodoval povětšinou o dovoláních vznášejících otázky prominutí zmeškání lhůty k procesnímu úkonu dle zákona č. 191/2020 Sb., tzv. lex covid, viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2076/2021.

2. 3. 4. Výběr důležitých rozhodnutí občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

2. 3. 4. 1. Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

V roce 2024 občanskoprávní a obchodní kolegium vydalo sjednocující stanovisko k otázce účelnosti postupu podle § 198 odst. 2 o. z. v případech nemajetných právnických osob (sp. zn. Cpjn 203/2023).

2. 3. 4. 2. Rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu

Postoupení věci velkému senátu

V usnesení ze dne 14. 2. 2024, sp. zn. 31 Cdo 3810/2023, publikovaném pod č. 96/2024 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, velký senát

civilního kolegia Nejvyššího soudu uzavřel, že skutečnost, že právní názor vyjádřený v rozhodnutí senátu Nejvyššího soudu je v rozporu s právním názorem vyjádřeným v již dříve vydaném rozhodnutí velkého senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu, není důvodem pro postoupení následně projednávané věci, v níž senát Nejvyššího soudu dospěl při svém rozhodování k právnímu názoru odlišnému od právního názoru vyjádřeného v rozhodnutí senátu Nejvyššího soudu, k rozhodnutí velkému senátu.

2. 3. 4. 3. Vybraná rozhodnutí schválená občanskoprávním a obchodním kolegiem Nejvyššího soudu k uveřejnění ve Sbírce

Odstoupení od smlouvy pro podstatné a nepodstatné prodlení

V rozsudku ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. **31 Cdo 3823/2023**, který byl 11. 12. 2024 schválen k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, se velký senát civilního kolegia Nejvyššího soudu vyjádřil tak, že při podstatném prodlení dlužníka záleží na věřiteli, zda od smlouvy odstoupí za podmínek pro podstatné prodlení (§ 1977 o. z.), nebo pro nepodstatné prodlení (§ 1978 a 1979 o. z.). Marným uplynutím lhůty bez zbytečného odkladu podle § 1977 o. z. věřitel ztrácí možnost odstoupit od smlouvy za podmínek pro podstatné prodlení. Pokud prodlení dlužníka stále trvá, může věřitel i nadále od smlouvy odstoupit za podmínek pro nepodstatné prodlení. Oznámí-li v takovém případě dlužníku, že odstupuje od smlouvy, aniž mu předtím poskytl dodatečnou lhůtu ke splnění, účinky odstoupení od smlouvy nastanou teprve po marném uplynutí přiměřené dodatečné lhůty, která měla být dluž-

níku poskytnuta ke splnění povinnosti. Její běh počíná okamžikem, kdy se odstoupení dostalo do dispoziční sféry dlužníka.

Notářský zápis

V usnesení ze dne 10. 4. 2024, sp. zn. **31 Cdo 225/2024**, které bylo 11. 12. 2024 schváleno k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, velký senát civilního kolegia Nejvyššího soudu vyslovil právní názor, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, kterým má být vymožena povinnost vyklidit nemovitost, je notářským zápisem ve smyslu § 71b notářského řádu a může být exekučním titulem.

Vedení další exekuce podle § 336m odst. 1 o. s. ř. i bez návrhu oprávněného

Možností soudního exekutora vést další exekuci podle § 336m odst. 1 o. s. ř. i bez návrhu oprávněného se zabýval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. **20 Cdo 1058/2023**, publikovaném pod č. 46/2023 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. V něm Nejvyšší soud vyslovil názor, že určuje-li v exekučním řízení způsob provedení exekuce pověřený soudní exekutor (§ 58 odst. 3 věta první ex. řádu), jenž je v souladu s ustanovením § 46 ex. řádu povinen vést exekuci v zájmu oprávněného rychle a účelně i bez návrhu, nemůže být jeho postup při nařízení dalšího dražebního jednání ve lhůtě od tří měsíců do jednoho roku po předchozí bezúspěšné dražbě podmíněn podáním návrhu oprávněného ve smyslu § 336m odst. 1 o. s. ř., ledaže by oprávněný vyslovil (dal soudnímu exekutorovi nepochybně najevo), že s další dražbou již nesouhlasí.

Posttraumatická stresová porucha

V rozsudku ze dne 26. 1. 2024, sp. zn. **21 Cdo 3408/2022**, schváleném dne 13. 11. 2024 k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda a za jakých podmínek může být posttraumatická stresová porucha samostatně považována za poškození zdraví způsobené pracovním úrazem. Dospěl v něm k závěru, že posttraumatická stresová porucha, která se u poškozeného zaměstnance rozvinula v důsledku mimořádně intenzivního stresujícího zážitku vyvolaného událostí, jež se odehrála na pracovišti, které byl tento zaměstnanec jako její přímý účastník nebo pozorovatel (svědek) vystaven při plnění svých pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním a která současně extrémně vybočovala z běžných podmínek každodenního výkonu jeho práce, je poškozením zdraví způsobeným pracovním úrazem, za které zaměstnavatel odpovídá podle ustanovení § 366 odst. 1 (nyní § 269 odst. 1) zák. práce. Naproti tomu vnímání pouhých vedlejších (sekundárních) projevů takové události, jehož emocionální zpracování vedlo k poškození psychického zdraví zaměstnance, zákonné znaky pracovního úrazu ve smyslu ustanovení § 380 odst. 1 (nyní § 271k odst. 1) zák. práce nenaplnuje.

Vypořádání společného jmění manželů

Otázce vypořádání společného jmění manželů se Nejvyšší soud věnoval v rozsudku ze dne 25. 3. 2024, sp. zn. **22 Cdo 925/2023**, publikovaném pod č. 8/2025 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Uzavřel, že společné jmění manželů lze v režimu zákona č. 89/2012 Sb., občanský

zákoník, vypořádat i nařízením prodeje společné věci a rozdělením jejího výtěžku. Vysvětlil, že v poměrech zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, lze na základě § 712 o. z. subsidiárně použít § 1147 o. z., jenž stanoví způsoby vypořádání podílového spoluvlastnictví. Přijetí tohoto řešení má umožnit soudní praxi dalším možným způsobem vypořádání dosáhnout obecně zdůrazňovaného požadavku rozumného a spravedlivého uspořádání právních poměrů bývalých manželů ohledně společného jmění manželů a reagovat na individuální okolnosti konkrétních případů širšími způsoby vypořádání společného jmění manželů.

Zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) zákona o rozhodčím řízení

V rozsudku ze dne 17. 4. 2024, sp. zn. **23 Cdo 2848/2022**, publikovaném pod č. 9/2025 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným pro řešení otázky v praxi sporné a v rozhodování dovolacího soudu dosud neřešené, a to možnosti zrušení rozhodčího nálezu soudem dle § 31 písm. e) ZŘŘ toliko v části výroku o náhradě nákladů rozhodčího řízení. Dospěl přitom k závěru, že návrhem na zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) zákona o rozhodčím řízení lze napadnout rozhodčí nález též jen ve výroku o náhradě nákladů řízení. Předpoklady naplnění důvodu zrušení rozhodčího nálezu je však třeba zkoumat v každém individuálním případě.

Pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla

V rozsudku ze dne 12. 3. 2024, sp. zn. **23 Cdo 2700/2023**, publikovaném pod č. 2/2025 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, se Nejvyšší

soud zabýval otázkou, zda v případě, že pojištěný opustí místo dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu, musí pojistitel v souvislosti s uplatněním regresního nároku podle § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění účinném ode dne 23. 9. 2016, prokázat, že tím došlo ke znemožnění šetření skutečné příčiny dopravní nehody. V rozhodnutí dospěl Nejvyšší soud k tomu, že gramatický, historický i teleologický výklad ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) cit. zákona svědčí pro závěr, že opuštění místa dopravní nehody pojištěným bez zřetele hodného důvodu představuje nepřijatelné protiprávní chování, jež bez dalšího znemožňuje zjištění skutečné příčiny dopravní nehody, a které tak samo o sobě zakládá právo pojistitele požadovat po pojištěném to, co za něho plnil.

Výslech posuzovaného v řízení o svéprávnosti

V rozsudku ze dne 13. 2. 2024, sp. zn. **24 Cdo 3777/2023**, publikovaném pod č. 3/2025 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud uzavřel, že soud může za podmínek uvedených v ustanovení § 38 odst. 2 části věty první před středníkem z.ř.s. upustit od výsledku posuzovaného pouze tehdy, jestliže posuzovaný na svém výsledku netrvá (výslovně jej nepožaduje). Výslech na výslovnou žádost posuzovaného (§ 38 odst. 2 věta druhá z. ř. s.) musí soud provést vždy, i kdyby z dosavadního průběhu řízení i provedených důkazů (např. z vyjádření znalce či ošetřujícího lékaře) vyplývalo, že provedení výsledku bude problematické nebo že výslech pravděpodobně způsobí újmu na zdravotním stavu posuzovaného. Soud je v takovém případě povinen provést ales-

poň pokus o výslech a co nejvěrněji výsledek zaznamenat. Riziku újmy na zdraví posuzovaného soud přizpůsobí místo, dobu a okolnosti, za kterých bude pokus o výslech proveden. Vyžadují-li to konkrétní okolnosti daného případu, může soud posuzovaného vyslechnout i mimo jednání (§ 122 odst. 2 o.s.ř.). Výslech posuzovaného provede zásadně soudce.

Povinnost společenství vlastníků zajišťovat a dodávat služby svým členům

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 2. 2024, sp. zn. **26 Cdo 3535/2022**, uveřejněném pod č. 97/2024 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dospěl k závěru, že společenství vlastníků jednotek může rozhodnout o přerušení dodávky tepla a teplé vody, neplatí-li jeho člen řádně platby za služby. Dále se zabýval otázkou přechodu dluhů vlastníka jednotky podle § 1186 odst. 2, 3 o. z. a uzavřel, že tyto dluhy přechází i při nabytí jednotky ve veřejné dobrovolné dražbě podle zákona č. 26/2000 Sb.

Jednostranná změna místa plnění dluhu

V rozsudku ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. **27 Cdo 544/2023**, který byl 11. 12. 2024 schválen k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vyřešil závazkovou otázku možnosti jednostranné změny místa plnění dluhu, konkrétně plnění dluhu na jiný než ve smlouvě sjednaný účet věřitele. Přitom (mimo jiné za použití tzv. doplňujícího výkladu právní normy) podrobně vyargumentoval závěr, podle něhož při uplatnění principu poctivosti (§ 6 o. z.) lze na základě ana-

logického použití úpravy § 1956 o. z. připustit jednostrannou změnu místa plnění i při změně účtu věřitele.

Bezdůvodné obohacení plněním za jiného

Bezdůvodným obohacením vzniklým plněním za jiného se zabýval Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 17. 10. 2023, sp. zn. **28 Cdo 1214/2023**, publikovaném pod č. 78/2024 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Vyslovil v něm, že souhlas dlužníka s plněním jeho dluhu třetí osobou není pro vznik bezdůvodného obohacení plněním za jiného ve smyslu § 2991 odst. 2 o. z. a regresní kondikce proti dlužníku nezbytný.

Neúčinné právní jednání dlužníka po rozhodnutí o úpadku

Během jednorocní prekluzivní lhůty určené insolvenčnímu správci k podání odpůrčí žaloby, jejíž počátek vymezuje insolvenční zákon ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 31. 1. 2024, sp. zn. **29 ICdo 29/2022**, uveřejněném pod číslem 4/2025 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

V něm vysvětlil, že v těch případech, kdy dlužník učiní neúčinné právní jednání postižitelné (jen) odpůrčí žalobou až po účinnosti rozhodnutí o svém úpadku, insolvenční správce může podat odpůrčí žalobu ve lhůtě 1 roku počítané „až“ ode dne, kdy takové právní jednání dlužníka nabylo účinnosti (kdy nastaly jeho právní účinky).

Vznik pohledávky, pro kterou lze odporovat bezúplatnému právnímu jednání dlužníka

Vznikem pohledávky, pro kterou lze odporovat bezúplatnému právnímu jednání dlužníka, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. **29 Cdo 2329/2023**, uveřejněném pod číslem 5/2025 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. V něm vysvětlil, že vykonatelná pohledávka, pro kterou věřitel odporuje bezúplatnému právnímu jednání dlužníka, může vzniknout i po účinnosti (provedení) právního jednání, jemuž se odporuje; podstatné je jen to, že jde o právní jednání, které není starší dvou let (k němuž došlo v posledních dvou letech).

Lhůta k podání žaloby pro zmatečnost odůvodněné trestným činem soudce

Lhůtou k podání žaloby pro zmatečnost odůvodněné trestným činem soudce se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 30. 4. 2024, sp. zn. **29 Cdo 1845/2023**, uveřejněném pod číslem 13/2025 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Tam i na základě rozboru historických úprav daného institutu uzavřel, že ten, kdo podává žalobu pro zmatečnost, se v těch případech, kdy trestní stíhání soudce nebo přísedícího není nepřípustné, dozví (ve smyslu § 234 odst. 4 o. s. ř.) o důvodu zmatečnosti uvedeném v § 229 odst. 1 písm. g) o. s. ř., tedy o tom, že bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce nebo přísedícího, nejdříve dnem právní moci soudního rozhodnutí, jímž byl soudce nebo přísedící uznán vinným ze spáchání takového trestného činu.

Odповідnost státu za nemajetkovou újmu v důsledku nesprávné transpozice směrnice

Ve sporu datového novináře s Českou republikou Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. **30 Cdo 3909/2023**, který byl 11. 12. 2024 schválen k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, dovedl odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu v důsledku tvrzeného porušení práva Evropské unie a vyjádřil se také k otázkám spojeným s prokazováním jejího vzniku.

2. 3. 4. 4. Některá další vybraná rozhodnutí

Zdravotní pojištění

V rozsudku ze dne 12. 6. 2024, sp. zn. **31 Cdo 881/2024**, se velký senát civilního kolegia Nejvyššího soudu vyjádřil tak, že uzavření smlouvy mezi poskytovatelem zdravotních služeb a zdravotní pojišťovnou, příp. mezi poskytovatelem sociálních služeb a zdravotní pojišťovnou, o poskytování a úhradě hrazených služeb (§ 17 odst. 1 a § 17a zákona č. 48/1997 Sb., ve znění účinném do 4. 8. 2013) nevylučuje možnost protiústavního zásahu do práva poskytovatele podnikat v případě, že ujednaný způsob stanovení ceny zdravotních služeb nepokrývá ani nezbytné náklady na jejich poskytnutí. Nelze apriori vyloučit, že konkrétní okolnosti uzavřené smlouvy mohou výjimečně prolomit důsledky plynoucí ze zásady pacta sunt servanda ve vztahu ke sjednané výši úhrad za poskytnutou péči.

Setrvalé bezvýsledná exekuce

V usnesení ze dne 26. 6. 2024, sp. zn. **20 Cdo 598/2024**, se Nejvyšší soud věnoval výkladu § 55 odst. 11 EŘ, kde zákon již neupravuje výzvu oprávněnému v souvislosti s uplynutím 12 let, během nichž nebylo vymoženo žádné plnění ve prospěch oprávněného. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že exekuci nelze bez dalšího zastavit, aniž by se mohl oprávněný k uplynutí dvanáctileté lhůty vyjádřit. Usoudil, že rovněž v případě setrvalé bezvýsledné exekuce, u níž je podle čl. IV bodu 11 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb. započítána celá maximální doba 12 let trvání této exekuce, je nezbytné oprávněného před rozhodnutím o zastavení exekuce (§ 55 odst. 11 ex. řádu ve znění účinném od 1. 1. 2022) vyzvat, aby se k zastavení exekuce včetně její dosaadvní setrvalé bezvýslednosti a k samotné (započítávané) době trvání bezvýsledné exekuce ve smyslu § 55 odst. 7 ex. řádu ve znění účinném od 1. 1. 2022 vyjádřil.

Poddlužnická žaloba

V rozsudku ze dne 22. 7. 2024, sp. zn. **20 Cdo 3481/2023**, se Nejvyšší soud zabýval aktivní legitimací žalobce v řízení o poddlužnické žalobě v případě, kdy povinná právnická osoba zanikla bez právního zástupce, což je důvodem k zastavení exekuce. Uzavřel, že dojde-li k zániku povinné právnické osoby bez právního nástupce, v exekučním řízení nelze pokračovat a je třeba jej zastavit, zaniká i oprávnění žalobce domáhat se po žalovaném (jakožto poddlužníku zaniklé právnické osoby) zaplacení exekvované částky na základě poddlužnické žaloby.

Právo zaměstnance pečujícího o blízkou osobu na náhradu mzdy

V rozsudku ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. **21 Cdo 3147/2023**, Nejvyšší soud vyslovil právní názor, že zaměstnanec, se kterým zaměstnavatel rozvázal neplatně pracovní poměr výpovědí, okamžitým zrušením nebo zrušením ve zkušební době a kterému nepřiděluje práci, přestože zaměstnanec zaměstnavateli oznámil, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, nepozbývá právo na náhradu mzdy (platu) podle ustanovení § 69 odst. 1 zák. práce jen proto, že pečuje o osobu, která se podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (ve znění pozdějších předpisů), považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, a že z tohoto důvodu požádal úřad práce, aby bylo ukončeno jeho vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Rovné zacházení při odměňování zaměstnanců

Povinnosti zaměstnavatelů zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich odměňování za práci, se Nejvyšší soud věnoval v rozsudku ze dne 29. 8. 2024, sp. zn. **21 Cdo 2559/2023**. Přijal v něm závěr, že přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů nezakládá ospravedlnitelný důvod pro odlišné zacházení přejímajícího zaměstnavatele s převzatými zaměstnanci v podobě jejich trvalého zařazení do výhodnější platové třídy a platového stupně (určení výhodnějšího platového tarifu ve smyslu ustanovení § 123 zák. práce) oproti ostatním zaměstnancům téhož zaměstnavatele.

Vydržení vlastnického práva

Otázkou vydržení vlastnického práva k věci, kterou třetí osoba nabyla v dražbě, se Nejvyšší soud zabýval v rozhodnutí ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. **22 Cdo 3664/2023**. Dospěl k závěru, že nabytím vlastnického práva k pozemku na základě rozhodnutí o udělení příklepu nezaniká k vydržení způsobilá držba vlastnického práva k takovému pozemku nebo jeho části; rozhodnutí o příklepu nemá vliv ani na běh vydržecí doby.

Předkupní právo ke spoluvlastnickému podílu

Otázkou střetu předkupního práva spoluvlastníka se zákonným předkupním právem podle § 3056 odst. 1 o. z. Nejvyšší soud rozebral v rozsudku ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. **22 Cdo 3248/2023**. Uzavřel, že převáděl-li se po 1. 7. 2020 spoluvlastnický podíl k pozemku nebo stavbě na něm zřízené, existuje předkupní právo podle § 3056 odst. 1 o. z., a to i kdyby nabytí příslušného spoluvlastnického podílu nevedlo přímo ke sjednocení vlastnictví pozemku a stavby; to neplatí v případě existujícího předkupního práva spoluvlastníka podle § 1124 o. z., ve znění účinném od 1. 7. 2020, které vede ke sjednocení vlastnictví pozemku nebo stavby.

Autorská odměna

Nejvyšší soud posuzoval v rozsudku ze dne 31. 10. 2024, sp. zn. **23 Cdo 1048/2023**, zda v případě uvádění tzv. chytrých mobilních telefonů na trh vzniká autorům právo na náhradní autorskou odměnu v souvis-

losti s rozmnožováním záznamů děl pro osobní potřebu podle § 25 odst. 1 písm. b) autorského zákona a § 6 odst. 2 prováděcí vyhlášky č. 488/2006 Sb.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že výjimka pro „mobilní telefony“ stanovená v § 6 odst. 2 vyhlášky č. 488/2006 Sb. z okruhu přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů děl musí být vykládána tak, aby bylo dosaženo srovnatelného výsledku při nakládání se srovnatelnými druhy výrobků. Vzhledem ke způsobu vymezení okruhu přístrojů ke zhotovování rozmnoženin záznamů a nenahraných nosičů záznamů podle § 25 odst. 3 písm. a) a c) autorského zákona a § 5 a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 488/2006 Sb. se tato výjimka může vztahovat pouze na takové výrobky, jež při jejich obvyklém používání slouží k pořizování rozmnoženin záznamů děl pro osobní potřebu (v souladu s § 30 odst. 2 autorského zákona) pouze v minimálním rozsahu, v důsledku čehož je i újma způsobená autorům (resp. jejich oprávněným zájmům) při takovém používání (při zohlednění určité nevyhnutelné míry paušalizace takové spojitosti) rovněž minimální, jak tomu je zpravidla v případech původní podoby (tzv. tlačítkových) mobilních telefonů. Proto uvádění tzv. chytřích mobilních telefonů na trh podléhá platbě náhradní autorské odměny podle § 25 odst. 1 písm. b) autorského zákona.

Smlouva o distribuci

V rozsudku ze dne 17. 4. 2024, sp. zn. **23 Cdo 3400/2022**, Nejvyšší soud posuzoval otázku, na základě čeho mohl být založen distribuční vztah umožňující provozovateli distribuční soustavy účtovat výrobci elektřiny,

jehož výrobní byla připojena k distribuční soustavě, složku ceny za distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny a dospěl k závěru, že soukromoprávní smluvní vztah v jehož rámci mohlo být uplatňováno po výrobci elektřiny zaplacení složky ceny za distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny ve smyslu § 28 odst. 1 zákona č. 165/2012 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 1. 10. 2013, mohl být založen i smlouvou provozovatele regionální distribuční soustavy s výrobcem elektřiny o úpravě vztahů týkajících se provozu výrobní elektřiny připojené k regionální distribuční soustavě tohoto provozovatele, ačkoliv (dosud) nedošlo k uzavření smlouvy o distribuci podle § 50 odst. 6 energetického zákona.

Dědické právo

V rozsudku ze dne 1. 8. 2024, sp. zn. **24 Cdo 1477/2024**, Nejvyšší soud uvedl, že podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 se může oprávněný (pravý) dědic domáhat svého dědického práva u soudu obdobnými právními prostředky, jaké se (jinak) poskytují vlastníku.

Povinnost mlčenlivosti notáře

Povinností mlčenlivosti notáře a zrušením smlouvy o vzájemném plnění pro hrubý nepoměr se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 7. 8. 2024, sp. zn. **24 Cdo 1000/2024**. Uvedl, že notář může být zproštěn povinnosti mlčenlivosti podle § 56 odstavec 2 zákona č. 358/1992 Sb., notářský řád, i konkludentním jednáním (§ 546 o. z.), za úplné zproštění povinnosti mlčenlivosti však nelze bez dalšího považovat pouhou

účast osoby oprávněné ke zproštění povinnosti mlčenlivosti při výslechu notáře prováděném orgánem veřejné moci.

V řízení před soudem o zrušení smlouvy o vzájemném plnění pro hrubý nepoměr (§ 1793 odst. 1 věta první a § 1795 o. z.) je na žalobci, jako zkrácené straně, aby tvrdil a prokázal, že sjednané plnění je v hrubém nepoměru a že žalobu podal včas; naproti tomu na žalovaném je, aby tvrdil a prokazoval skutečnosti ke své obraně o tom, že o hrubém nepoměru v době uzavření smlouvy nevěděl (§ 173 odst. 1 věta druhá o. z.), že tento nepoměr vyplýval ze zvláštního vztahu mezi stranami, že již nelze výši zkrácení zjistit, popř. že zkrácená strana výslovně prohlásila, že plnění přijímá za mimořádnou cenu ze zvláštní obliby, anebo souhlasila s neúměrnou cenou, ač jí skutečná cena plnění byla nebo musela být známa (§ 1794 odst. 2 o. z.).

Náhrada škody zčásti zapříčiněné i poškozeným

V rozsudku ze dne 20. 2. 2024, sp. zn. **25 Cdo 405/2023**, Nejvyšší soud řešil otázku, zda škůdci lze uložit povinnost k náhradě škody uvedením do původního stavu, je-li vznik škody zčásti přičitatelný též poškozenému. Uzavřel, že domáhá-li se poškozený náhrady škody uvedením poškozené věci do původního stavu vykonáním konkrétních nedělitelných činností, nelze žalobě vyhovět, pokud škoda vznikla nebo se zvětšila následkem okolností, které se přičítají poškozenému, ledaže by se podílely na škodě jen zanedbatelným způsobem. Uložit škůdci povinnost k náhradě škody uvedením poškozené věci do původního stavu ve smyslu § 442 odst. 2 obč. zák. není při nikoli zanedbatelném

podílu poškozeného na vzniku škody možné, neboť žalovaného nelze zavázat k náhradě škody, jejíž příčinou není jeho protiprávní jednání (§ 420 obč. zák.).

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků

Letitý problém dopravních nehod spočívajících ve střetu s lesní zvěří, vyřešil rozsudek ze dne 25. 4. 2024, sp. zn. **25 Cdo 3742/2023**, tak, že škodu způsobenou na motorovém vozidle dopadem srny odhozené jiným jedoucím vozidlem označil za škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu a okolností, která má původ v provozu (§ 2927 a § 2932 o. z.). Východiskem se stal trvale uplatňovaný závěr, že samotný pohyb dopravního prostředku spojený s jeho rychlostí a kinetickou energií je specifickou vlastností provozu. Pokud v souvislosti s těmito fyzikálními jevy dojde k vymrštění věci nacházející se v jízdni dráze vozidla (např. kamene, který způsobí škodu na čelním skle jiného automobilu, či uvolněné kanálové šachtice, případně k porážení sloupu, lešení a podobných konstrukcí na jiné vozidlo), dochází k takovéto škodě v souvislosti s provozem motorového vozidla, tj. s jeho činností a pohybem. I když se škodu působící předmět nachází mimo vozidlo, které jej uvedlo do pohybu, bez zvláštních vlastností jeho provozu by zůstal na svém místě a k jeho přenosu a ke vzniku škody by nedošlo. Provoz motorového vozidla je tedy příčinou pohybu věci, která nárazem do jiného vozidla způsobí škodu. I když je živé zvíře smysly nadaným tvorem a jako na věc se na ně nahlíží (obdobně), jen neodporuje-li to povaze záležitosti (§ 494 o. z.), a v tomto případě nebylo před svým nárazem do vozidla nehybné, nejsou tyto rozdíly rozhodující, protože i zde se samotný po-

hyb a rychlost vozidla projevily jako osobitá a specifická vlastnost jeho provozu, bez níž by k odhození zvířete nedošlo, a nebyla by tak způsobena škoda. Navíc od momentu první srážky již zvíře neovládalo své počínání a vlivem působení vozidla začalo působit jako neživá letící věc. Chování zvířete tedy bylo přerušeno srážkou s vozidlem a jeho další pohyb byl již závislý na okolnostech, které mají původ v provozu motorového vozidla, které ho srazilo (rychlosti, směru pohybu vozidla atd.).

Újma z provozní činnosti

Medializován a komentován byl rozsudek ze dne 22. 8. 2024, sp. zn. **25 Cdo 227/2024**, neboť se týkal praktického problému odpovědnosti provozovatele prodejny za újmu způsobenou úrazem zákazníka při nákupu. Šlo o pád vyvolaný uklouznutím po listu zeleniny pohozeném na podlaze úseku ovoce a zeleniny v prodejně potravin. Nejvyšší soud dovodil, že příčinou pádu byla věc použitá při provozní činnosti, čímž byl naplněn předpoklad odpovědnosti provozovatele obchodu za újmu způsobenou provozní činností (§ 2924 o. z.), tedy přísné odpovědnosti bez ohledu na protiprávnost a zavinění. Provozovatel se však v tomto konkrétním případě zprostil povinnosti hradit újmu vzniklou na zdraví zákazníka tím, že uplatnil úspěšně tzv. liberační důvod, neboť prokázal, že úklid podlahy od zbytků zeleniny nebyl v den úrazu prováděn pouze mechanicky v nejzazších předepsaných časových intervalech, ale že příslušný pracovník tohoto úseku při takřka nepřetržité přítomnosti prováděl úklid v případě potřeby okamžitě. Slovy zákona provozovatel prokázal, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Občasnému výskytu odpadu z pro-

dávane zeleniny na podlaze prodejny v daném úseku totiž zjevně prakticky zabránit nelze, neboť jde o okolnost, která v posledku závisí na chování zákazníků, nikoli na chování pracovníků žalované, kteří v daném úseku prováděli úklid odpadu spadlého na zem podle aktuální potřeby. Po provozovateli tak nelze rozumně požadovat, aby v každé minutě sledoval každého zákazníka, který nakupuje zeleninu, zda mu neupadne několik listů zeleniny, nýbrž pouze to, aby přijal odpovídající opatření k minimalizaci rizika.

Odpovědnost lékaře za újmu na zdraví

V rozsudku ze dne 11. 6. 2024, sp. zn. **25 Cdo 2613/2022**, Nejvyšší soud dále upřesnil výklad § 2914 o. z. Navázal na svou judikaturu představovanou především rozsudky ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1029/2021, (publikovaný pod č. 51/2022 Sb. rozh. obč.) a ze dne 14. 12. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1319/2022, a zabýval se odpovědností lékaře za újmu na zdraví způsobenou pacientovi postupem při vlastním léčení, je-li dotyčný lékař současně společníkem a statutárním zástupcem poskytovatele zdravotních služeb. Dospěl k závěru, že i když lékař v této pozici vykonává sám odbornou činnost (léčí pacienta) jako pomocník poskytovatele zdravotních služeb, nic nebrání tomu, aby nesl podle § 2910 o. z. osobně odpovědnost za to, zda při léčení postupuje lege artis. Rozhodná je totiž míra jeho autonomie vůči hlavní osobě – poskytovateli zdravotních služeb. Jestliže je totiž on sám zároveň i v pozici subjektu, jehož pokyny by se měl (jako pomocník) řídit, nevztahuje se na něj při odpovědnosti za újmu ochrana poskytovaná zejména zaměstnancům závislým na pokynech a pravidlech od zaměstnavatelů.

Náležitosti výpovědi nájmu bytu

V rozsudku ze dne 15. 4. 2024, sp. zn. **26 Cdo 2029/2023**, Nejvyšší soud uzavřel, že obsahovou náležitostí výpovědi pronajímatele je nejen poučení nájemce bytu o právu navrhnout soudní přezkum oprávněnosti výpovědi, ale i poučení o lhůtě, v jaké má žalobu podat. Možnost nájemce bytu domáhat se přezkumu oprávněnosti výpovědi je jedním z klíčových ustanovení bytového práva, neboť pro garanci práva nájemce bytu (jako slabší strany) je důležité nejen omezení výpovědních důvodů, ze kterých může pronajímatel nájem vypovědět, ale také existence možnosti soudního přezkumu tvrzeného výpovědního důvodu. Při absenci řádného poučení je proto výpověď absolutně neplatná.

Přezkum usnesení shromáždění společenství vlastníků po účinnosti zákona č. 163/2020 Sb.

Výkladem § 1209 odst. 1, 2 o. z. ve znění účinném od 1. 7. 2020 se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 20. 11. 2024, sp. zn. **26 Cdo 2201/2023**. Poukázal na výklad úpravy přezkumu rozhodnutí shromáždění SVJ před novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. 163/2020 Sb. a uzavřel, že i v poměrech úpravy § 1209 odst. 2, 3 o. z. ve znění účinném od 1. 7. 2020 soud primárně zkoumá, zda shromáždění přijalo usnesení platně (tj. v souladu s právními předpisy a stanovami společenství), dospěje-li k závěru, že nikoliv, vysloví jeho neplatnost. Výjimečně může také zasáhnout do poměrů společenství a uspořádat poměry vlastníků podle slušného uvážení. Dále poukázal na to, že řízení podle § 1209 odst. 1, 2 o. z. je řízením, u něhož z právní-

ho předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky (§ 153 odst. 2 o. s. ř.).

Nepromlčitelnost majetkového práva korporace na splnění vkladové povinnosti

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2024, sp. zn. **27 Cdo 1606/2022**, byl pro poměry akciové společnosti zevrubně odůvodněn závěr, podle něhož právo akciové společnosti na splnění vkladové povinnosti akcionáře se nepromlčuje. Byť byl přijat v režimu právní úpravy obchodního zákoníku účinné do 31. 12. 2013, argumentace na podporu závěru o nepromlčitelnosti majetkového práva korporace na splnění vkladové povinnosti (při prodlení akcionáře se splacením emisního kursu upsaných akcií), je využitelná i v poměrech právní úpravy zákona o obchodních korporacích. Současně se Nejvyšší soud vyjádřil k možnosti posuzovat platnost rozhodnutí představenstva o vyloučení prodlévajícího akcionáře jako předběžnou otázku v jiném řízení (podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2020).

Pravomoc soudu

V rozsudku ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. **27 Cdo 1993/2023**, se Nejvyšší soud zabýval procesní otázkou pravomoci soudu projednat v civilním řízení nárok na zaplacení peněžité částky z titulu ručení člena statutárního orgánu obchodní korporace (dle § 159 odst. 3 o. z.) za daňový nedoplatek. Nejvyšší soud k tomu uzavřel, že k projednání a rozhodnutí sporu o zaplacení peněžité částky uplatněné státem proti členovi

voleného orgánu právnické osoby z titulu zákonného ručení za dluh právnické osoby spočívající v neuhrazené pokutě za přestupek na úseku hazardních her, nákladech řízení a nákladech daňové exekuce není dána pravomoc soudů. Tento závěr byl posléze potvrzen rozhodnutím zvláštního senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů.

Bezdůvodné obohacení z titulu neplatného či zrušeného závazku

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2024, sp. zn. **28 Cdo 771/2024**, byla řešena problematika § 3002 odst. 1 o. z., hovořícího o bezdůvodném obohacení z titulu neplatného či zrušeného závazku – úplatné smlouvy, na poli restitucí. Soud dovodil, že se ustanovení § 3002 odst. 1 o. z., vylučující užití § 3000 a § 3001 o. z. u neplatných či zrušených úplatných smluv, aplikuje i tehdy, bylo-li pravomocné soudní rozhodnutí o nahrazení projevu vůle směřujícího (v režimu zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) k převodu náhradního zemědělského pozemku na oprávněnou osobu zrušeno na základě mimořádného opravného prostředku.

Předpoklady přechodu majetku z vlastnictví státu do vlastnictví obcí

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2024, sp. zn. **28 Cdo 2590/2024**, se týká otázky předpokladů přechodu majetku z vlastnictví státu do vlastnictví obcí dle zákona č. 172/1991 Sb., se závěrem, že do vlastnictví obcí nepřecházejí pozemky zastavěné nejenom v případě tzv. historického majetku obcí (dle § 2 cit. zákona), ale i u tzv. přidělového majetku (v režimu § 2a cit. zákona). Právní věta řečeného rozsudku zní: Usta-

novení § 2 odst. 2 zákona č. 172/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, definující zastavěný pozemek, se použije i při posouzení podmínek přechodu nemovitostí z vlastnictví státu do vlastnictví obce podle § 2a, ve spojení s § 2 odst. 1 písm. a) tohoto zákona.

Umořovací řízení vedené ohledně blankosměnky

Otázkou, zda lze umořit blankosměnku, se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 29. 8. 2024, sp. zn. **29 Cdo 2073/2022**, v němž na základě rozboru literatury i prvorepublikové judikatury uzavřel, že to možné je.

Existence mezinárodního prvku jako podmínka použitelnosti nařízení Brusel Ibis

V usnesení ze dne 9. 4. 2024, sp. zn. **30 Nd 674/2021**, řešil Nejvyšší soud otázku působnosti nařízení Brusel Ibis z hlediska existence mezinárodního prvku ve sporu, kdy si dvě osoby s bydlištěm na Slovensku sjednaly mezinárodní příslušnost českých soudů, přičemž tato proročáční dohoda byla jedinou okolností, ze které bylo možno existenci mezinárodního prvku dovodit. Nejvyšší soud rozhodoval v návaznosti na odpověď Soudního dvora Evropské unie na předběžnou otázku položenou Nejvyšším soudem.

Odpovědnost státu za mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví v režimu krizového zákona

V průběhu epidemie COVID-19 opustil stát praxi vydávání krizových opatření a nahradil je mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví. Nejvyšší soud se v rozsudku ze dne 13. 11. 2024, sp. zn. **30 Cdo 1101/2024**, zabýval otázkou, zda jsou tato mimořádná opatření i nadále krizovými opatřeními a zda stát za újmu jimi způsobenou nadále odpovídá v režimu krizového zákona.

Právo zprostředkovatele na získání provize

V rozsudku ze dne 17. 12. 2024, sp. zn. **33 Cdo 1879/2024** Nejvyšší soud dospěl k závěru, že právo zprostředkovatele na získání provize za splnění podmínek stanovených ve zprostředkovatelské smlouvě trvá i poté, co v důsledku dissoluce zanikne závazek zprostředkovatele k provedení zprostředkování. Samotná skutečnost, že došlo k zániku závazku provést zprostředkování, tak nemá na právo zprostředkovatele na provizi vliv. Povinnost zájemce zaplatit zprostředkovateli provizi pak zanikne až splněním, popř. jiným způsobem stanoveným zákonem.

Smlouva o postoupení pohledávky

V rozsudku ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. **33 Cdo 1788/2023**, Nejvyšší soud uvedl, že postoupí-li věřitel svou pohledávku více osobám, stane se jejím věřitelem jen ten z postupníků, na kterého byla pohledávka převedena nejdříve; na ostatní (pozdější) postupníky nemohl postupitel pro

nedostatek dispozičního oprávnění pohledávku převést (smlouva o postoupení pohledávky je ve vztahu k nim sice platná, není ovšem schopna vyvolat ve sféře práva příslušné účinky, tedy převést pohledávku).

Ustanovení § 1882 o. z. chrání dlužníka v tom, že může účinně splnit i nepravému věřiteli; nic nemění na tom, že postupitel může svou pohledávku účinně převést pouze jednou. V případě, že postupitel tutéž pohledávku převedl vícekrát, stane se pravým věřitelem toliko osoba, které byla pohledávka postoupena jako osobě v pořadí první. V pořadí druhý postupník má právo (resp. povinnost) plnění od dlužníka, kterému bylo postoupení pohledávky postupitelem oznámeno, přijmout, není však oprávněn (chybí mu již právní titul) si přijaté plnění ponechat. Ponechal-li si plnění, obohatil se bez spravedlivého důvodu, neboť právní důvod plnění sice existoval, avšak na jeho základě nebyla pohledávka převedena, protože postupitel (původní věřitel) ji v době postoupení již nevlastnil.

Hrubý nepoměr

V rozsudku ze dne 28. 5. 2024, sp. zn. **33 Cdo 2313/2023**, Nejvyšší soud uzavřel, že hrubý nepoměr (§ 1793 odst. 1 o. z.) je třeba zkoumat (porovnávat) ve vztahu k tomu, k čemu se strany zavázaly ve smlouvě. Porovnávají se plnění, k nimž se strany ve smlouvě zavázaly. V případě kupní smlouvy jde typicky o zpochybnění kupní ceny sjednané ve smlouvě proto, že kupní cena je v hrubém nepoměru k hodnotě prodávané věci.

2. 4. Trestní kolegium Nejvyššího soudu

2. 4. 1. Přehled rozhodovací činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu

Trestní kolegium Nejvyššího soudu (dále též jen „trestní kolegium“) bylo v roce 2024 složeno z předsedy kolegia a dalších dvaadvaceti soudců; kromě toho zde působili také dva soudci dočasně přidělení, z nichž se jeden stal soudcem Nejvyššího soudu od 1. 7. 2024 a další nastoupil od tohoto data na roční stáž. Soudci trestního kolegia jsou zařazeni do sedmi rozhodujících senátů, které tvoří sedm soudních oddělení. Dále zde působí velký senát trestního kolegia, evidenční senát a zvláštní senát pro odvolání proti rozhodnutím Kárné komory Nejvyššího kontrolního úřadu.

Jednotlivé trestní věci přiděluje do zmíněných rozhodujících sedmi senátů (dále uváděné jen jako „senáty“) předseda trestního kolegia na podkladě pravidel, která obsahuje rozvrh práce Nejvyššího soudu. V rámci senátu přiděluje věc konkrétnímu soudci řídící předseda senátu, a to rovněž podle pravidel vyplývajících z rozvrhu práce, v nichž se kombinuje princip specializace některých senátů s principem pravidelné rotace. V trestním kolegiu pracují tři specializované senáty – jeden (č. 8) se zabývá případy projednávanými podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, druhý (č. 5) je specializován na část hospodářské a majetkové kriminality a třetí (č. 11) na drogovou kriminalitu a případy týkající se mezinárod-

ní justiční spolupráce v trestních věcech. Každý z těchto senátů však rozhoduje v určitém rozsahu i v trestních věcech nepatřících do jejich specializace. Senáty trestního kolegia rozhodují většinou v neveřejném zasedání, tj. bez účasti obviněného, obhájce a státního zástupce, a pouze v některých případech ve veřejném zasedání, u něhož je umožněna účast dotčeným stranám trestního řízení. Mimo rozhodovací činnosti v tříčlenných senátech na trestním úseku působí také velký senát trestního kolegia, v němž je zařazeno devět soudců, a to tak, aby v něm byl zastoupen alespoň jeden člen z každého tříčlenného senátu.

Klíčovým úkolem Nejvyššího soudu je, aby sjednocoval rozhodovací činnost soudů nižších stupňů. Realizace tohoto úkolu na trestním úseku je svěřena trestnímu kolegiu Nejvyššího soudu. K naplnění uvedené poslání poskytuje zákon o soudech a soudcích Nejvyššímu soudu několik nástrojů. Především je to samotné rozhodování o mimořádných opravných prostředcích v tříčlenných senátech trestního kolegia, dále rozhodování ve velkém senátu trestního kolegia, zaujímání stanovisek trestního kolegia a konečně i vydávání Sbírky a zařazování rozhodnutí do ní.

2. 4. 1. 1. Rozhodování o mimořádných opravných prostředcích

Nejvyšší soud představuje vrcholný orgán obecných soudů České republiky (čl. 92 Ústavy České republiky). Proto mu přísluší právo rozhodovat o nejvýznamnějších mimořádných opravných prostředcích, kterými jsou v trestním řízení dovolání a stížnost pro porušení zákona.

Dovolání je mimořádný opravný prostředek, jímž lze napadnout pravomocné rozhodnutí soudu druhého stupně ve věci samé (§ 265a tr. ř.), ale je možné tak učinit jen s odkazem na některý z dovolacích důvodů taxativně vyjmenovaných v ustanoveních § 265b odst. 1 a 2 tr. ř. Předmětem dovolacího řízení není skutkový přezkum obecně, ale pouze posuzování určitých hmotněprávních a procesních otázek v napadeném rozhodnutí nebo v řízení mu předcházejícím, a to včetně některých zásadních otázek týkajících se dokazování. Dovolání je oprávněn podat jednak nejvyšší státní zástupce a příslušný orgán Úřadu evropského veřejného žalobce – pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, a jednak obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání v neprospěch obviněného nelze podat jen z důvodu, že soud postupoval v souladu s ustanoveními § 259 odst. 4, § 264 odst. 2, § 273 nebo § 289 písm. b) tr. ř. Obviněný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce; podání obviněného učiněné jinak než prostřednictvím obhájce se nepovažuje za dovolání, ale podle jeho obsahu se s ním případně naloží jinak. Dovolání je nutné podat u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení opisu rozhodnutí, proti němuž směřuje dovolání. Předseda senátu soudu prvního stupně doručí opis dovolání obviněného nejvyššímu státnímu zástupci nebo příslušnému orgánu Úřadu evropského veřejného žalobce a opis dovolání nejvyššího státního zástupce nebo příslušného orgánu Úřadu evropského veřejného žalobce obhájci obviněného a obviněnému s upozorněním, že se mohou k dovolání písemně vyjádřit a souhlasit s projednáním dovolání v neveřejném zasedání dovolacího soudu. Jakmile uplyne lhůta k podání dovolání všem oprávněným osobám, soud prvního stupně předloží spis Nejvyššímu soudu.

Nejvyšší soud odmítne dovolání z důvodů taxativně stanovených v § 265i odst. 1 tr. ř., zejména nejsou-li splněny některé formální podmínky, je-li dovolání podáno z jiného než stanoveného dovolacího důvodu nebo opakuje-li dovolatel v dovolání ty námitky, s nimiž se zcela a věcně správně vypořádaly již soudy nižších stupňů, přičemž v odůvodnění usnesení o odmítnutí Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí dovolání poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí. Nejvyšší soud po provedeném přezkumu zamítne podané dovolání, pokud shledá, že není důvodné (§ 265j tr. ř.). Jestliže Nejvyšší soud neodmítne ani nezamítne podané dovolání, přezkoumá napadené rozhodnutí i řízení mu předcházející, a to jen v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání. Po přezkoumání Nejvyšší soud zruší napadené rozhodnutí nebo jeho část, popřípadě též vadné řízení mu předcházející, shledá-li, že je dovolání důvodné. Pokud po zrušení napadeného rozhodnutí nebo některého jeho výroku je nutné učinit ve věci nové rozhodnutí, Nejvyšší soud přikáže zpravidla soudu, o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl (§ 265k tr. ř.). Soud nebo jiný orgán činný v trestním řízení, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, je vázán právním názorem Nejvyššího soudu (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Bylo-li napadené rozhodnutí zrušeno jen v důsledku dovolání podaného ve prospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 265s odst. 2 tr. ř.). Nejvyšší soud však může při zrušení napadeného rozhodnutí také sám hned rozhodnout ve věci zpravidla rozsudkem, nebrání-li tomu stanovené překážky (§ 265m tr. ř.).

Dalším mimořádným opravným prostředkem, který Nejvyšší soud projednává, je stížnost pro porušení zákona (dále též jen ve zkratce „SPZ“).

Tento mimořádný opravný prostředek je oprávněn podat pouze ministr spravedlnosti proti pravomocnému rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, jímž byl porušen zákon nebo které bylo učiněno na podkladě vadného postupu řízení, nebo jestliže uložený trest je ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele, popřípadě jestliže uložený druh trestu je ve zřejmém rozporu s účelem trestu (§ 266 odst. 1, 2 tr. ř.). Stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného proti pravomocnému rozhodnutí soudu nelze podat jen z důvodu, že soud postupoval v souladu s ustanoveními § 259 odst. 4, § 264 odst. 2, § 273 nebo § 289 písm. b) tr. ř. V případě SPZ podané nikoli ve prospěch obviněného a po zjištění, že zákon byl porušen, ale nikoli v neprospěch obviněného, lze dosáhnout pouze tzv. akademického výroku, není však možné zrušit napadené rozhodnutí nebo řízení mu předcházející, kterým byl porušen zákon. Nejvyšší soud zamítne SPZ, pokud není přípustná nebo není-li důvodná (§ 268 odst. 1 tr. ř.). Jestliže Nejvyšší soud shledá, že zákon byl porušen, vysloví tento závěr rozsudkem (§ 268 odst. 2 tr. ř.). Pokud byl zákon porušen v neprospěch obviněného, Nejvyšší soud zároveň s výrokem uvedeným v § 268 odst. 2 tr. ř. zruší napadené rozhodnutí nebo jeho část, popřípadě též vadné řízení mu předcházející. Je-li nezákonný jen některý výrok napadeného rozhodnutí a pokud jej lze oddělit od ostatních, zruší Nejvyšší soud jen tento výrok (§ 269 tr. ř.). Jestliže po zrušení napadeného rozhodnutí nebo některého jeho výroku je nutné učinit ve věci nové rozhodnutí, přikáže Nejvyšší soud zpravidla orgánu, o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Orgán, jemuž byla věc přikázána, je vázán právním názorem Nejvyššího soudu (§ 270 tr. ř.). Nejvyšší soud může při zrušení napadeného rozhodnutí také sám rozhodnout ve věci, pokud je možné

učinit rozhodnutí na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozhodnutí správně zjištěn (§ 271 tr. ř.). Jestliže Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 273 tr. ř.).

2. 4. 1. 2. Agendy trestního kolegia Nejvyššího soudu podle příslušných rejstříků

Soudci trestního kolegia Nejvyššího soudu jsou níže uvedenými zákonnými normami zmocněni, aby v senátech, převážně složených z předsedy senátu a dvou soudců, rozhodovali v těchto agendách:

Tdo

– rozhodování o dovoláních proti pravomocným rozhodnutím soudů druhého stupně ve věci samé (§ 265a a násl. tr. ř.);

Tcu

– rozhodování o návrzích na zaznamenání údajů o odsouzení občana České republiky cizozemským soudem do evidence Rejstříku trestů (§ 4 odst. 2, 3, 4 a § 4a odst. 3 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů),

– rozhodování o návrzích podle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (např. o návrhu Ministerstva spravedlnosti na přezkoumání rozhodnutí o vynětí vydávané osoby z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle § 89 odst. 2 citovaného zákona, o návrhu na rozhodnutí o tom, zda je vydávaná osoba vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním

řízení podle § 92 odst. 6 a § 95 odst. 2 citovaného zákona, o návrhu ministra spravedlnosti na přezkoumání rozhodnutí o přípustnosti vydání osoby k trestnímu stíhání do cizího státu podle § 95 odst. 5, 6 citovaného zákona, o návrhu na rozhodnutí o tom, zda je osoba, vůči níž směřuje uznávané cizozemské rozhodnutí, vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle § 120 odst. 5 citovaného zákona, o návrhu ministra spravedlnosti na přezkoumání rozhodnutí soudu o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody podle § 128 citovaného zákona, o návrhu na vzetí předávané osoby do průvozní vazby po dobu průvozu územím České republiky podle § 143 odst. 4 citovaného zákona, o odmítnutí předání informace utajované podle zákona o ochraně utajovaných informací mezinárodnímu soudu podle § 158 odst. 1, 2 citovaného zákona atd.),

- rozhodování o návrzích na rozhodnutí, zda je určitá osoba vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, vznikne-li o tom pochybnost (§ 10 odst. 2 tr. ř.);

Tz

- rozhodování o stížnostech pro porušení zákona, podaných ministrem spravedlnosti proti rozhodnutím státních zástupců a soudů v řízení konaném podle trestního řádu (§ 266 a násl. tr. ř.);

Td

- rozhodování sporů o příslušnost mezi soudy nižších stupňů, je-li ve vztahu k nim Nejvyšší soud nejbližším společně nadřízeným soudem (§ 24 tr. ř.),

- rozhodování o návrzích na odnětí a přikázání věci, je-li Nejvyšší soud nejbližším společně nadřízeným soudem dotčeným soudům (§ 25 tr. ř.),
- rozhodování o návrzích na vyloučení soudců určitého senátu Nejvyššího soudu z projednávání a rozhodování ve věci (§ 31 odst. 1 tr. ř.);

Tvo

- rozhodování o stížnostech proti rozhodnutím vrchních soudů o prodloužení vazby podle § 74 tr. ř. a proti dalším rozhodnutím vrchních soudů, pokud rozhodovaly v postavení soudu prvního stupně (např. o stížnostech proti rozhodnutím o vyloučení soudců vrchních soudů z vykonávání úkonů trestního řízení podle § 30 a § 31 tr. ř.);

Tul

- rozhodování o návrzích na určení lhůty k provedení procesního úkonu (§ 174a zákona o soudech a soudcích);

Zp

- rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím Kárné komory Nejvyššího kontrolního úřadu (§ 43 odst. 2 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů);

Pzo

- rozhodování o návrzích na přezkum zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a příkazu k zjištění údajů o telekomunikačním provozu (§ 314l až § 314n tr. ř.).

2. 4. 2. Sjednocovací činnost trestního kolegia Nejvyššího soudu

Ke sjednocení rozhodovací praxe nižších soudů dochází především vydáváním rozhodnutí v rámci řízení o výše uplatňovaných mimořádných opravných prostředcích v konkrétních trestních věcech, přičemž ve svých rozhodnutích Nejvyšší soud vysloví závazný právní názor, kterým je soud nižšího stupně nebo jiný orgán činný v trestním řízení vázán a jímž se případně řídí tyto orgány v jiných skutkově a právně obdobných věcech. O dovoláních a stížnostech pro porušení zákona rozhoduje Nejvyšší soud zpravidla v tříčlenných senátech složených z předsedy senátu a dalších dvou profesionálních soudců, nejde-li o výjimky, kdy rozhoduje velký senát trestního kolegia.

Velkému senátu trestního kolegia je věc postoupena v případě, že tříčlenný senát při svém rozhodování dospěl k právnímu názoru, který je odlišný od názoru již vyjádřeného v některém dřívějším rozhodnutí Nejvyššího soudu, přičemž svůj odlišný právní názor tento senát odůvodní (§ 20 zákona o soudech a soudcích).

Velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu je třeba uvedeným postupem předložit věc zejména tehdy, týká-li se sporná otázka hmotného práva. Jde-li o právní názor o procesním právu, může tříčlenný senát postoupit věc velkému senátu trestního kolegia pouze tehdy, pokud jednomyslně (hlasy všech členů senátu) dospěl k závěru, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam. Postoupení věci velkému senátu trestního kolegia však nepřichází v úvahu teh-

dy, byla-li sporná otázka již vyřešena stanoviskem trestního kolegia nebo pléna Nejvyššího soudu. Velký senát trestního kolegia rozhoduje vždy v merituu věci, tj. zpravidla o podaném mimořádném opravném prostředku, pokud výjimečně nedospěje k závěru, že zde nebyl důvod k postoupení věci velkému senátu kolegia, přičemž v takovém případě usnesením bez meritorního rozhodnutí o podaném opravném prostředku vrátí věc senátu, který mu ji (nedůvodně) předložil. Je otázkou, zda by uvedená praxe měla zůstat zachována. Alternativou k ní je totiž názor, že by velký senát trestního kolegia měl rozhodnout pouze o řešení aktuálně předložené právní otázky a následně by v souladu s tím v merituu rozhodl příslušný tříčlenný senát, kterému byla původně přidělena projednávaná věc. Navíc není výslovně upravena ani situace, zda a jakým postupem může velký senát kolegia Nejvyššího soudu změnit svůj dřívější právní názor vyjádřený v již učiněném rozhodnutí v minulosti.

Velký senát trestního kolegia vydal v roce 2024 dvě rozhodnutí v agendě Tdo a jedno rozhodnutí v agendě Tz. Všechna tři rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu byla schválena k uveřejnění ve Sbírce. Usnesení ze dne 21. 2. 2024, sp. zn. 15 Tz 81/2023, bylo publikováno pod č. 22/2024 Sb. rozh. tr., usnesení ze dne 19. 3. 2024, sp. zn. 15 Tdo 960/2023, bylo publikováno pod č. 44/2024 Sb. rozh. tr. a usnesení ze dne 28. 5. 2024, sp. zn. 15 Tdo 50/2024, bylo publikováno pod č. 45/2024 Sb. rozh. tr. K rozhodnutím velkého senátu viz níže pod bodem 2. 4. 4. 2. Kromě toho byla v roce 2024 předložena velkému senátu k rozhodnutí ještě věc vedená pod sp. zn. 15 Tdo 1111/2024.

Všechna rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, stejně jako všechna rozhodnutí tříčlenných senátů, se publikují v pseudonymizované podobě na internetových stránkách Nejvyššího soudu www.n soud.cz, což rovněž přispívá ke sjednocování rozhodovací praxe v trestních věcech.

V trestním kolegiu Nejvyššího soudu působí taktéž evidenční senát, který je složen z jeho předsedy a dalších osmi soudců trestního kolegia. Na jeho zasedáních se projednávají návrhy těch rozhodnutí senátů trestního kolegia Nejvyššího soudu a rozhodnutí soudů nižších stupňů v trestních věcech, jež byla doporučena k zveřejnění a k tomu, aby byla zařazena na zasedání trestního kolegia ke schválení pro uveřejnění ve Sbírce. Evidenční senát rozhoduje, která jím projednávaná rozhodnutí budou postoupena do dalšího schvalovacího procesu, tj. zaslána k připomínkám příslušným orgánům a institucím a poté předložena na zasedání trestního kolegia. K návrhu předsedy trestního kolegia nebo předsedy evidenčního senátu projednává evidenční senát trestního kolegia i další materiály, zejména podněty k zaujetí stanoviska trestního kolegia k rozhodovací činnosti soudů a návrhy takových stanovisek. V roce 2024 se konalo celkem osm zasedání evidenčního senátu trestního kolegia, na kterých bylo projednáno (někdy i opakovaně) asi 152 rozhodnutí Nejvyššího soudu a soudů nižších stupňů a některé další materiály a podněty.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů na trestním úseku, která projednal a doporučil k uveřejnění ve Sbírce evidenční senát trestního kolegia, jsou předložena k projednání a schválení na zasedání

soudců trestního kolegia Nejvyššího soudu, které za tím účelem svolává a řídí předseda trestního kolegia. Před jeho konáním se k návrhům na publikaci rozhodnutí vyjadřují připomínková místa, jimiž jsou krajské a vrchní soudy (Městský soud v Praze), Nejvyšší státní zastupitelství, právnické fakulty univerzit, Česká advokátní komora, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ústav státu a práva Akademie věd, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší správní soud a podle povahy rozhodnutí i některé další instituce a orgány. K uveřejnění rozhodnutí ve Sbírce se vyžaduje souhlas nadpoloviční většiny všech soudců trestního kolegia. V roce 2024 se uskutečnilo celkem šest zasedání trestního kolegia Nejvyššího soudu, na kterých bylo projednáno celkem 73 předložených rozhodnutí (některá pak i opětovně), z nichž soudci trestního kolegia schválili k uveřejnění ve Sbírce celkem 57 rozhodnutí. V roce 2024 nebyl projednán žádný návrh na zaujetí stanoviska.

Zaujímání stanovisek trestního kolegia Nejvyššího soudu k rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu (§ 14 odst. 3 zákona o soudech a soudcích) je dalším významným nástrojem ke sjednocování praxe soudů nižších stupňů či jiných orgánů činných v trestním řízení. Projednání stanoviska na zasedání trestního kolegia předchází zpracování jeho návrhu pověřeným členem (resp. pověřenými členy pracovní skupiny) trestního kolegia a dále následuje připomínkové řízení, v rámci kterého se k návrhu stanoviska vyjadřují připomínková místa, jimiž jsou ta, která byla vyjmenovaná výše v souvislosti s rozhodováním o publikaci rozhodnutí do Sbírky, případně podle povahy a významu řešených otázek i další orgány či instituce. Poté návrh stanoviska po-

soudí evidenční senát trestního kolegia a pak se projednává a schvaluje na zasedání trestního kolegia, které je usnášeníschopné, pokud se na něm zúčastní dvoutřetinová většina všech členů trestního kolegia Nejvyššího soudu. K přijetí stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu a k jeho následné publikaci ve Sbírce je nezbytný souhlas nadpoloviční většiny všech členů trestního kolegia.

Každé schválené stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu se publikuje ve Sbírce a v elektronické podobě též na internetových stránkách Nejvyššího soudu.

2. 4. 3. Statistické údaje o činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu

Úvodní tabulka představuje přehled o rozhodovací činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu v roce 2024 ve všech jeho agendách. První sloupec přitom ukazuje, kolik věcí v každé konkrétní agendě bylo k rozhodnutí přesunuto z předchozího roku 2023. Analogicky pak poslední sloupec uvádí počty věcí, které nebyly vyřízeny do 31. 12. 2024.

	Převzato	Napadlo	Vyřízeno	Nevyřízeno
Tdo	155	1 141	1 158	138
Tcu	8	122	120	10
Tz	12	65	71	6
Td	4	52	53	3
Tvo	3	25	26	2
Tul	0	1	1	0
Zp	0	0	0	0
Pzo	1	7	4	4

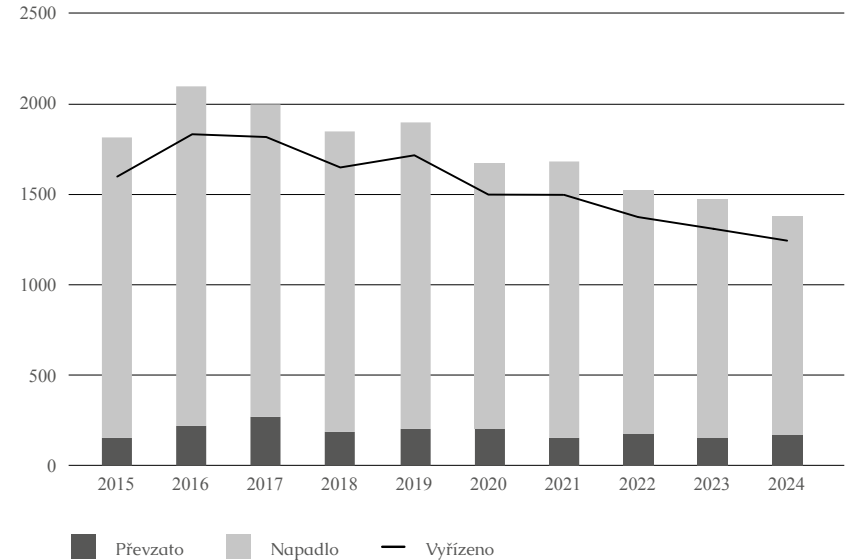
Přehled vývoje agendy na trestnímu kolegiu

Následující tabulka a na ni navazující graf pak sledují vývoj statistických údajů trestního kolegia Nejvyššího soudu v delším časovém období.

2. ROZHODOVACÍ ČINNOST

Rok	Převzato	Napadlo	Vyřízeno	Nevyřízeno
2015	159	1 662	1 597	224
2016	224	1 877	1 829	272
2017	272	1 722	1 815	179
2018	179	1 676	1 651	204
2019	204	1 699	1 706	197
2020	197	1 459	1 498	158
2021	158	1 519	1 505	172
2022	172	1 343	1 364	151
2023	151	1 315	1 299	167
2024	167	1 206	1 229	144

Součet agendy Tdo a Tz v letech 2015–2024

Graf znázorňuje statistický vývoj počtu předložených věcí ve všech agendách trestního kolegia Nejvyššího soudu v delším časovém horizontu let 2015 až 2024. Je z něj patrný poměrně setrvalý stav celkového počtu převzatých věcí, avšak zároveň tento graf dokládá, že v letech 2016 až 2017 bylo předloženo k vyřízení trestnímu kolegiu Nejvyššího soudu nejvíce podání za celé sledované období, v roce 2018 se situace mírně zklidnila. V letech 2020 až 2022 je patrný určitý pokles celkového počtu předložených i vyřízených věcí a tento trend pokračoval i v roce 2024. Je třeba si

uvědomit, že graf sčítá počty věcí ve všech agendách, přičemž složitost, resp. pracnost vyřizování věcí v jednotlivých agendách je velmi odlišná.

2. 4. 4. Výběr důležitých rozhodnutí trestního kolegia Nejvyššího soudu

2. 4. 4. 1. Stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu

V roce 2024 nebylo vydáno žádné stanovisko.

2. 4. 4. 2. Rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu

V roce 2024 vydal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu celkem tři následující rozhodnutí.

K naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívající ve spáchání činu členem organizované skupiny u trestných činů neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku a krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2024, sp. zn. **15 Tz 81/2023**, publikované pod č. 22/2024 Sb. rozh. tr., řeší otázku naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, která spočívá ve spáchání činu členem organizované skupiny,

u trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku a trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Podle jeho právní věty platí, že skutek spočívající v tom, že spolupachatelé jako členové organizované skupiny odcizili poškozenému peněženku obsahující platební kartu, peníze a další věci, je třeba zásadně posoudit jako trestné činy krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku a neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku spáchané v jednočinném souběhu. Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby u druhého z těchto trestných činů podle § 234 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, tj. spáchání tohoto činu členem organizované skupiny, je zde naplněna i tehdy, jestliže cílem jednání pachatelů nebylo zmocnění se platební karty, kterou po jejím odcizení ani nepoužili. Zmírnění trestní represe lze v takovém případě dosáhnout u trestu odnětí svobody jen jeho případným mimořádným snížením za splnění podmínek podle § 58 tr. zákoníku, ale nikoli tím, že se v právní kvalifikaci skutku nezohlední uvedená zvlášť přitěžující okolnost. Tím došlo k odklonu od názoru vyjádřeného v tomto směru v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2016, sp. zn. 8 Tdo 1149/2015.

K otázce, zda lze spáchat trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku prostřednictvím soudu

Právní věta usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2024, sp. zn. **15 Tdo 960/2023**, publikovaného pod č. 44/2024 Sb. rozh. tr., konstatuje, že trestný čin podvodu podle § 209

odst. 1 tr. zákoníku lze spáchat i prostřednictvím soudu, který může být uveden v omyl. Tímto právním názorem byl překonán závěr obsažený v rozhodnutí publikovaném pod č. 24/2006 Sb. rozh. tr. V citovaném usnesení velkého senátu trestního kolegia šlo skutkově o věc, v níž katastrální úřad zamítl návrh na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí podle kupní smlouvy o převodu nemovitostí, přičemž prodávající byla obchodní společnost (poškozená), a následně pak příslušný krajský soud vyhověl žalobě obviněného jako kupujícího podané proti tomuto rozhodnutí katastrálního úřadu a rozsudkem povolil vklad vlastnického práva obviněného k uvedeným nemovitostem. Proti rozsudku podala odvolání poškozená společnost a Vrchní soud v Praze pak svým rozsudkem potvrdil rozsudek krajského soudu. Později však vyšlo najevo, že kupní smlouva nebyla uzavřena v den, který je v ní uveden a kdy byl ještě jednatelem poškozené obchodní společnosti obviněný, ale později, když už tímto jednatelem nebyl a nemohl jednat za poškozenou. V trestním řízení se pak soudy musely vypořádat s otázkou, koho ve skutečnosti obviněný uvedl v omyl, zda to byl katastrální úřad nebo krajský soud, a dospěly k závěru, že to byl skutečně krajský soud, protože k zápisu změny osoby vlastníka došlo až pravomocným povolením vkladu vlastnického práva obviněného do katastru nemovitostí, tedy teprve rozsudkem tohoto soudu, jímž bylo nahrazeno rozhodnutí katastrálního úřadu o zamítnutí návrhu na vklad a který byl potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Praze.

K vymezení druhu souběhu zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného

činu a k otázce vzniku nové organizované zločinecké skupiny transformací existující skupiny

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2024, sp. zn. **15 Tdo 50/2024**, bylo publikováno pod č. 45/2024 Sb. rozh. tr. se dvěma právními větami. V první z nich se vymezuje druh souběhu zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného činu, přičemž byl přijat závěr, že takový souběh je třeba posoudit jako vícečinný. Velký senát trestního kolegia zde zaujal odlišný právní názor, než jaký byl obsažen v odůvodnění některých dřívějších rozhodnutí (např. v usneseních Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2015, sp. zn. 7 Tdo 400/2015, a ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 5 Tdo 769/2013). Druhá právní věta citovaného rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia pak konstatuje, že za vznik nové organizované zločinecké skupiny je nutné považovat i významnou transformaci již existující organizované zločinecké skupiny, spočívající v podstatné změně personálního složení, vnitřní organizace a zaměření stran zamýšlené a páchané trestné činnosti.

2. 4. 4. 3. Vybraná rozhodnutí schválená trestním kolegiem Nejvyššího soudu k uveřejnění ve Sbírce

Z významných rozhodnutí, která schválilo trestní kolegium Nejvyššího soudu k uveřejnění a která byla vydaná a/nebo publikovaná v roce 2024 v trestní části Sbírky, lze uvést následující.

K otázce, zda chodba rodinného domu, která je společná pro více bytů, je obydlím ve smyslu § 133 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2023, sp. zn. **11 Tdo 214/2023**, publikované pod č. 1/2024 Sb. rozh. tr., vyjadřuje názor, že chodba rodinného domu společná pro více bytů je obydlím ve smyslu § 133 tr. zákoníku, jestliže je uzavřeným prostorem, poskytujícím uživatelům domu obdobné soukromí jako byty v něm umístěné. Vnikne-li pachatel do této chodby bez souhlasu oprávněných uživatelů domu, dopustí se při splnění dalších zákonných podmínek přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku.

K otázce, zda je sklepní kóje v bytovém domě příslušenstvím bytu ve smyslu § 133 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2023, sp. zn. **6 Tdo 765/2023**, uveřejněné pod č. 2/2024 Sb. rozh. tr., se zabývá otázkou, zda lze sklepní kóji v bytovém domě považovat za příslušenství bytu ve smyslu § 133 tr. zákoníku. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí dospěl k závěru, že je to možné jen za předpokladu, že sklepní kóje – stejně jako samotný byt – slouží k uspokojování bytové potřeby oprávněného uživatele a fakticky je určena k tomu, aby byla užívána společně s bytem. Při posuzování, zda byly naplněny znaky objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 tr. zákoníku je důležité, zda v době činu poškozený reálně užíval bytovou jednotku v domě za účelem bydlení a spolu s ní obvyklým způsobem užíval i sklepní kóji. Není rozhodné vlastnické právo poškozeného k bytové jednotce.

Ke vztahu přečinu schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 tr. zákoníku a přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2023, sp. zn. **8 Tdo 418/2023**, publikovaném pod č. 6/2024 Sb. rozh. tr., byl učiněn závěr, že není možný jednočinný souběh přečinu schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 tr. zákoníku a přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku v alternativě, podle níž pachatel „veřejně schvaluje zločiny proti míru“. Důvodem je, že alternativa spočívající v tom, že pachatel „veřejně schvaluje zločiny proti míru“, je speciální.

K předběžné otázce v řízení vedeném pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2023, sp. zn. **6 Tdo 1035/2023**, uveřejněné pod č. 7/2024 Sb. rozh. tr., se zabývá tím, které otázky posuzuje soud jako předběžné podle § 9 odst. 1 tr. ř. v řízení vedeném pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jehož se měl pachatel dopustit vykonáváním činnosti, která mu byla zakázána rozhodnutím jiného orgánu veřejné moci. Nejvyšší soud zde dovodil, že v takovém případě soud nepřezkoumává věcnou správnost rozhodnutí, jehož výkon pachatel mařil, nýbrž jen otázku, zda toto rozhodnutí vydal orgán veřejné moci v rámci své pravomoci, zda nabylo právní moci a stalo se vykonatelným.

K vyloučení soudce podle § 30 odst. 1 tr. ř. v případě samostatných rozhodnutí o vině u více obviněných a ke zjednodušenému vyhlášení rozsudku podle § 128 odst. 1, 2 tr. ř.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2023, sp. zn. 5 Tdo 459/2023, bylo publikováno pod č. 10/2024 Sb. rozh. tr. se dvěma právními větami. První z nich se zabývá otázkou, zda je důvodem vyloučení soudce podle § 30 odst. 1 tr. ř. skutečnost, že soudce dříve uznal vinným týměž skutkem kvalifikovaným jako trestný čin jinou osobu. Nejvyšší soud dospěl k negativnímu závěru, přičemž dovodil, že nejde ani o porušení zásady presumpce nevin (§ 2 odst. 2 tr. ř.), jestliže v takovém svém předcházejícím rozsudku ve věci jiné osoby soud do popisu skutku zahrnul i obviněného, o jehož vině má nyní rozhodovat, bylo-li to nezbytné pro správné vystižení právní kvalifikace skutku, pokud přitom jednoznačně vyjádřil, že tento obviněný je stíhaný v samostatně vedeném trestním řízení, jeho vina dosud nebyla zákonným způsobem prokázána a tento rozsudek se jej netýká. Přitom jsou významné především použité slovní formulace a také kontext, v němž byly učiněny, a to jak ve výroku takového předcházejícího rozsudku, tak i v jeho odůvodnění. Druhá právní věta citovaného rozhodnutí se týká způsobu vyhlášení plného znění výroku rozsudku předsedou senátu podle § 128 odst. 1, 2 tr. ř. Podle Nejvyššího soudu se jím rozumí především jeho ústní přednes. Vyhlášení výroku rozsudku nicméně může být provedeno i jiným způsobem, kterým se strany i veřejnost mohou seznámit s jeho obsahem v jednací síni, zejména za využití technického zařízení (např. čtecího zařízení, zobrazení výroku rozsudku na obrazovku či plátno v jednací síni) nebo předložením písemného vyhotovení výrokové části rozsudku.

K tomu, koho lze považovat za spolupachatele trestného činu podle § 23 tr. zákoníku, a k otázce značného prospěchu u neoprávněného podnikání ve smyslu § 251 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2023, sp. zn. 5 Tdo 720/2023, bylo uveřejněno pod č. 11/2024 Sb. rozh. tr. rovněž se dvěma právními větami. První z nich se věnuje otázce spolupachatelství a dovozuje, že spolupachateli mohou být jen osoby trestně odpovědné, přičemž některé z nich mohou jednat též jako přímí pachatelé (§ 22 odst. 1 tr. zákoníku) a některé jako nepřímí pachatelé (§ 22 odst. 2 tr. zákoníku) za předpokladu, že jednak samy zčásti vykonají činnost v souhrnu tvořící jednání vyžadované příslušnou skutkovou podstatou trestného činu, jednak k tomu zčásti využívají jiného jako tzv. živého nástroje. Druhá právní věta rozhodnutí podává výklad značného prospěchu u trestného činu neoprávněného podnikání ve smyslu § 251 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Podle Nejvyššího soudu je třeba vykládat tento pojem jako tzv. čistý prospěch, tedy jako výnos z trestné činnosti snížený o náklady vynaložené na jeho dosažení (viz stanovisko pod č. 1/1990 Sb. rozh. tr.), jehož výše musí dosáhnout hranice podle § 138 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. zákoníku. Pro zjištění celkového čistého prospěchu trestného činu neoprávněného podnikání sestávajícího z více dílčích aktů zahrnutých do souvislého jednání je proto třeba souhrn čistých zisků z úspěšných dílčích aktů snížit o souhrn ztrát z neúspěšných dílčích aktů (spočívajících např. v úbytcích peněz z důvodu dosud zcela nesplacených jistin zápůjček poskytnutých pachatelem). Při stanovení celkového prospěchu přitom nelze vycházet pouze z účetnictví pachatele nebo z podaného daňového priznání, ale ze skutečně zjiš-

těných veškerých aktivit neoprávněného podnikatele, a to úspěšných i ztrátových.

K zániku trestní odpovědnosti za přípravu k trestnému činu odstraněním nebezpečí ve smyslu § 20 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2023, sp. zn. 5 Tdo 1023/2022, publikovaném pod č. 12/2024 Sb. rozh. tr., Nejvyšší soud uzavírá, že dočasné znepřístupnění internetových stránek, prostřednictvím kterých pachatel uváděl v omyl jiné osoby, aby od nich vylákal peníze na nákup neexistujících dluhopisů v rozsahu způsobení škody velkého rozsahu [§ 138 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku], nelze považovat za odstranění nebezpečí ve smyslu § 20 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Takové jednání proto není důvodem zániku trestní odpovědnosti za přípravu zločinu podvodu podle § 20 odst. 1 a § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku.

K počátku běhu lhůty pro zadržení ve smyslu § 77 odst. 1 tr. ř.

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2023, sp. zn. 7 Tz 71/2023, uveřejněném pod č. 13/2024 Sb. rozh. tr., je vyjádřen názor, že pokud dojde v téže věci k opakovanému zadržení obviněného podle § 75 tr. ř. nebo podezřelého podle § 76 tr. ř. z důvodu podstatné změny okolností (např. v případě spáchání další trestné činnosti), počíná okamžikem nového zadržení běžet nová lhůta v trvání 48 hodin ve smyslu § 77 odst. 1 tr. ř.

K ukončení pokusu zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 a § 140 odst. 1 tr. zákoníku a k tomu, že nezanikne jeho trestnost ve smyslu § 21 odst. 3 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2023, sp. zn. 7 Tdo 258/2023, publikovaném pod č. 15/2024 Sb. rozh. tr., Nejvyšší soud dospěl k závěru, že ukončeného pokusu zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 a § 140 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí i pachatel, jenž zanechá svého útočného jednání vůči poškozenému v okamžiku, kdy ten upadne do bezvědomí, které pachatel vnímá jako jeho usmrcení. Vzhledem k tomu, že v předstávě pachatele jde o dokonaný trestný čin, nelze zanechání jeho dalšího útočného jednání hodnotit jako dobrovolné upuštění od pokusu ve smyslu § 21 odst. 3 tr. zákoníku.

K okamžiku oznámení usnesení, kterým bylo uloženo ústavní ochranné léčení

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2023, sp. zn. 7 Tdo 607/2023, uveřejněné pod č. 16/2024 Sb. rozh. tr., v právní větě konstatuje, že usnesení, kterým bylo uloženo ústavní ochranné léčení, se pokládá za oznámené až doručením jeho opisu.

K tomu, kdy jde o těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2023, sp. zn. 8 Tdo 254/2023, uveřejněném pod č. 21/2024 Sb. rozh. tr., Nejvyšší soud konstatoval, že

závěr o existenci těžké újmy na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 tr. zákoníku není podmíněn tím, aby vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění, které odpovídá některé z alternativ uvedených pod písm. a) až h) navíc trvaly po dobu delší než šest týdnů. Tato doba představuje další alternativu uvedenou pod písm. i), přičemž vymezuje poruchu nebo onemocnění, jejichž závažnost se projevuje právě v délce doby, po kterou byl poškozený podstatně omezen v obvyklém způsobu života.

K postavení insolvenčního správce, který byl ustanoven v insolvenčním řízení vedeném ve věci úpadku obviněné právnické osoby, a k tomu, že není oprávněn za ni podat dovolání

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2023, sp. zn. 5 Tdo 1027/2023, publikované pod č. 17/2024 Sb. rozh. tr., se zabývá otázkou postavení insolvenčního správce, který byl ustanoven v insolvenčním řízení vedeném ve věci úpadku obviněné právnické osoby. Jak vyplývá z právní věty tohoto rozhodnutí, insolvenční správce není osobou, která může činit úkony za obviněnou právnickou osobu podle § 21 odst. 1 o. s. ř. a § 34 odst. 1 t. o. p. o., ani ji zastupovat jako zmocněnec podle § 34 odst. 2 t. o. p. o. či jako opatrovník podle § 34 odst. 5 t. o. p. o. Proto ani nemůže obviněné právnické osobě (dlužníku) zvolit obhájce a iniciovat tak za ni podání dovolání.

K postavení poškozeného a ke stanovení výše škody u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2023, sp. zn. 5 Tdo 225/2023, publikované pod č. 23/2024 Sb. rozh. tr., se zabývá otázkami týkajícími

mi se trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku. První právní věta tohoto rozhodnutí vyjadřuje názor, že u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku může být v postavení poškozeného i Česká republika. Podle druhé právní věty je škodou u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 3, odst. 4 písm. c) nebo odst. 5 tr. zákoníku celá částka poskytnuté dotace za předpokladu, že s ohledem na závažnost porušení dotačních pravidel neměla být dotace vůbec poskytnuta nebo by poskytovatel mohl důvodně požadovat její vrácení v celé výši. To pak platí i v případě, že dotace byla použita v zásadě na deklarovaný účel, ale nikoli za stanovených podmínek.

K výkladu pojmu „zneužití stavu tísně“ u přečinu lichvy podle § 218 odst. 1 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2023, sp. zn. 6 Tdo 269/2023, uveřejněném pod č. 24/2024 Sb. rozh. tr., byl zaujat právní názor, že stav tísně ve smyslu § 218 odst. 1 tr. zákoníku je dán u společníka veřejné obchodní společnosti, která se v rámci dlouhodobě provozovaného podnikání dostala do závažných finančních problémů ohrožujících její fungování, přičemž bez poskytnutí půjčky, již se přes vynaloženou snahu nepodařilo získat u standardních subjektů zabývajících se poskytováním úvěrů a půjček (bankovních i nebankovních), reálně hrozilo nesplacení jejich dluhů, ukončení podnikání této veřejné obchodní společnosti a propuštění jejich zaměstnanců. Jestliže si za této situace, kterou společník s ohledem na rozsah ručení za závazky veřejné obchodní společnosti vlastním majetkem důvodně vnímal jako velmi váž-

ný osobní problém, zapůjčil od pachatele finanční prostředky za značně nevýhodných podmínek, jednal pod tlakem těchto okolností, a nikoli s nereálným investičním záměrem.

K využití záznamu telefonátu pořízeného Vězeňskou službou České republiky jako důkazu v trestním řízení

Podle závěru obsaženého v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2022, sp. zn. **11 Tdo 298/2022**, publikovaném pod č. 25/2024 Sb. rozh. tr., platí, že záznam telefonátu pořízený Vězeňskou službou České republiky podle § 18 odst. 5 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, může sloužit za důkaz v trestním řízení ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř.

K některým otázkám příslušnosti soudu ohledně věci vyloučené ze společného řízení

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. **7 Td 55/2023**, uveřejněné pod č. 27/2024 Sb. rozh. tr., vyjadřuje názor, že pravidlo uvedené v § 23 odst. 2 větě první tr. ř., podle něhož se nemění příslušnost soudu, který vyloučil věc ze společného řízení, se vztahuje jen na vyloučení provedené v řízení před soudem. Pro určení soudu místně příslušného ke konání řízení je proto nelze užít na vyloučení věci, o kterém bylo rozhodnuto v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem. I v takovém případě musí být místní příslušnost soudu určena podle kritérií uvedených v § 18 tr. ř.

K trestní odpovědnosti právnické osoby i v případě, že nebyla zjištěna konkrétní fyzická osoba, která zanedbala své povinnosti

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2023, sp. zn. **6 Tdo 472/2023**, publikovaném pod č. 31/2024 Sb. rozh. tr., Nejvyšší soud uzavřel, že jednání fyzické osoby, byť konkrétně nezjištěné (§ 8 odst. 3 t. o. p. o.), lze přičítat právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a) nebo b) t. o. p. o., bylo-li zjištěno, že trestněprávně významný následek vzešel z opomenutí (§ 112 tr. zákoníku) osoby ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost [§ 8 odst. 1 písm. b) t. o. p. o.], nebo jejího zaměstnance [§ 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o.]. V případě, že tato fyzická osoba měla relevantní informace o zcela reálně hrozícím nebezpečí (např. pádu stromu na vozovku ve správě dané právnické osoby) a současně i povinnost zabránit takovému nebezpečí, přičemž tuto povinnost nesplnila, takže v důsledku pádu stromu na vozovku byl usmrčen člověk, lze právnické osobě přičítat takovéto zaviněné opomenutí fyzické osoby a uznat ji vinnou přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 7 t. o. p. o.

Ke spolupachatelství či účastenství u trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2022, sp. zn. **5 Tdo 156/2022**, uveřejněném pod č. 34/2024 Sb. rozh. tr., byl učiněn závěr, že v případě, pokud zadavatel veřejné zakázky a příjemce dotace z rozpoč-

tu Evropské unie pověřil administrací této zakázky a zorganizováním výběrového řízení zprostředkovatele, který nezajistil dodržení pravidel výběrového řízení a vybral předem domluveného uchazeče o veřejnou zakázku, může se tento uchazeč za splnění dalších podmínek jako spolupachatel nebo účastník dopustit trestného činu zjednáni výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku. V takovém případě obvykle nebude přicházet v úvahu jeho trestní odpovědnost i za trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku.

K otázce, co se považuje za nepravdivý doklad u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. 5 Tdo 59/2022, publikované pod č. 35/2024 Sb. rozh. tr., se zabývá otázkou, co se považuje za nepravdivý doklad u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku, a konstatuje, že takovým dokladem může být jakákoli listina, jejíž předložení je zapotřebí pro získání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem (např. žádost o poskytnutí dotace, žádost o platbu, výpis z obchodního rejstříku či z evidence rejstříku trestů apod.), která svým obsahem neodpovídá objektivní skutečnosti. Nepravdivým dokladem může být i objektivně nesprávné čestné prohlášení učiněné osobou přesvědčenou o jeho pravdivosti a jednající jako tzv. živý nástroj ve skutkovém omylu vyvolaném nepřímým pachatelem, jenž ji užil k provedení svého činu (§ 22 odst. 2 tr. zákoníku).

K posouzení dlouhodobého souvislého jednání pachatele a k zavinění z hrubé nedbalosti u trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 odst. 1 tr. zákoníku

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 5 Tdo 903/2023, uveřejněném pod č. 37/2024 Sb. rozh. tr., je řešen případ obviněného, který jako ředitel organizační jednotky státní organizace (poškozená) podepisoval po delší dobu formuláře s názvem „Nákup za hotové“, čímž potvrzoval oprávněnost nákupů v hotovosti již dříve pravomocně odsouzených dvou podřízených zaměstnankyň, aniž by uskutečnění jednotlivých výdajů ověřil, neboť spoléhal na utvrzení o správnosti udělení svého souhlasu o využití všech výdajů ve prospěch poškozené, přičemž obě podřízené zaměstnankyně poté postupně v sídle poškozené předložily k proplacení paragony, daňové doklady a dárkové poukazy, aniž by byly ve skutečnosti vynaložené finanční prostředky použity na provoz poškozené. Nejvyšší soud v první právní větě svého rozhodnutí dospěl k závěru, že jednání obviněného nelze posoudit jako pokračující trestný čin, neboť šlo o souvislé jednání představující jediný skutek z hlediska trestního práva hmotného i procesního. Takové jednání je za splnění dalších podmínek možné postihnout i jako trestný čin spáchaný z nedbalosti, např. jako přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 odst. 1 tr. zákoníku. Ve druhé právní větě se pak v návaznosti na výše uvedené konstatuje, že přístupem k požadavku náležité opatrnosti svědčícím o zřejmé bezohlednosti k zájmům chráněným trestním zákonem ve smyslu § 16 odst. 2 tr. zákoníku může být i nekritická důvěra pachatele, který má povinnost opatrovat nebo spravovat majetek zaměstnavatele, v pod-

řízené zaměstnance spojená s rezignací na výkon dohledu nad jejich pracovní činností.

K významu dovolacích námitek dodatečně vznesených až po uplynutí dovolací lhůty

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2024, sp. zn. 4 Tdo 555/2024, publikované pod č. 40/2024 Sb. rozh. tr., se týká posouzení dodatečně vznesených dovolacích námitek obviněným (v tzv. replice k vyjádření státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství k dovolání obviněného). Nejvyšší soud zde konstatuje, že změnou důvodu dovolání ve smyslu § 265f odst. 2 tr. ř., nepřípustnou po uplynutí dovolací lhůty, je nejen uplatnění dalšího dovolacího důvodu, ale i doplnění dovolací argumentace ve smyslu vznesení jiných, dalších námitek, byť obsahově podřaditelných pod dovolací důvod uplatněný v zákonem stanovené lhůtě.

K použití operativně pátracích prostředků a k výkladu pojmu „závažná újma“ u trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2024, sp. zn. 7 Tdo 380/2024, publikované pod č. 42/2024 Sb. rozh. tr., bylo uveřejněno se dvěma právními větami. První řeší procesní otázku použití operativně pátracích prostředků. V tomto případě šlo o tzv. prostorový odposlech ve věznici, který byl povolen v jiné trestní věci ohledně prostoru kanceláře dozorců. Tímto odposlechem bylo zachyceno jednání dozorců věznice vůči vězni

i v jiných přilehlých místnostech (chodba a cela). Nejvyšší soud nepřisvědčil námitce jednoho z obviněných dozorců vytýkající nezákonnost tohoto odposlechu a v první právní větě konstatuje, že záznamy pořízené při sledování osob a věcí povoleném podle § 158d odst. 2, 3 tr. ř. pro určitý prostor mohou být zákonným důkazem, i pokud jsou jimi zachyceny zvuky či děje proběhlé v jiném (přilehlém) prostoru, na který se povolení formálně nevztahovalo. Je však nutno posoudit, zda pořízením záznamů nedošlo k obcházení ustanovení § 158d odst. 2, 3 tr. ř. o povolení sledování. Druhá právní věta rozhodnutí se zbývá výkladem pojmu „závažná újma“ u trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku a uvádí, že jde o takovou újmu, která se vyznačuje vyšší intenzitou (závažností) zásahu do nemajetkové sféry poškozeného. Nemůže tedy jít jen o zanedbatelný a pomíjivý účinek na poškozeného nebo o vyvolání přechodného subjektivně nepříjemného pocitu. Při dostatečné intenzitě zásahu může být takovou újmou například újma na zdraví, morální újma, poškození v rodinném životě, v zaměstnání, zhoršení postavení poškozeného ve společnosti, snížení šancí na služební postup, újma spojená se zahájením trestního stíhání poškozeného, zhoršení procesního postavení v řízení apod.

2. 4. 4. Ostatní vybraná rozhodnutí senátů trestního kolegia Nejvyššího soudu

V roce 2024 učinily senáty trestního kolegia Nejvyššího soudu i některá další důležitá rozhodnutí, která zatím nebyla uveřejněna ve Sbírce, anebo ještě nebylo rozhodnuto o jejich publikaci. Z nich lze upozornit na následující.

K zastoupení opatrovníkem při úkonu podle § 163 odst. 1 tr. ř. u poškozeného staršího 15 let a mladšího 18 let

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. **11 Tdo 8/2024**, řeší otázku souhlasu s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř. u poškozeného, který je starší 15 let, avšak mladší 18 let, a je vlastním dítětem obviněného. Příslušný senát Nejvyššího soudu zde dospěl k názoru, že takový poškozený musí být při udělení souhlasu s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř. zastoupen opatrovníkem (§ 45 odst. 1 tr. ř.), jehož úkony ovšem nepodléhají schválení opatrovnickým soudem.

K výkladu znaku spáchání trestného činu úmyslného ublížení na zdraví podle 146 odst. 1 tr. zákoníku na těhotné ženě

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2023, sp. zn. **8 Tdo 391/2023**, je proveden výklad kvalifikačního znaku trestného činu úmyslného ublížení na zdraví podle 146 odst. 1 tr. zákoníku spočívajícího v jeho „spáchání na těhotné ženě“ podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Nejvyšší soud zde dospěl k závěru, že pro naplnění tohoto kvalifikačního znaku není nutné, aby pachatel útočil proti plodu, ani aby těhotenství poškozené ženy bylo důvodem jeho útoku.

K výkladu pojmu „hrubé ztěžování výkonu funkce insolvenčního správce“ ve smyslu § 225 tr. zákoníku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2024, sp. zn. **5 Tdo 551/2024**, se zaměřuje na výklad pojmu „hrubé ztěžování výkonu funkce insol-

venčního správce“ u trestného činu porušení povinnosti v insolvenčním řízení podle § 225 tr. zákoníku a v právní větě je učiněn závěr, že takovým hrubým ztěžováním je i jednání vyvolávající potřebu jeho podstatně zvýšené aktivity nebo mimořádného úsilí, než jaké činí běžně v rámci plnění pracovních povinností. Dále se zde uvádí, že mezi běžné pracovní povinnosti insolvenčního správce patří mimo jiné podání návrhu insolvenčnímu soudu na vydání rozhodnutí o nařízení předběžného opatření ohledně dalšího nakládání s nemovitým majetkem určitou osobou.

K doručování rozsudku obviněné právnické osobě a ke spáchání přečinu neoprávněného podnikání podle § 251 odst. 1 tr. zákoníku v případě poskytování právních služeb

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2024, sp. zn. **5 Tdo 409/2024**, obsahuje dvě právní věty, jednu procesní a druhou hmotněprávní. První věta se zabývá otázkou doručování rozsudku obviněné právnické osobě a je zde uvedeno, že rozsudek se podle § 34 odst. 8 t. o. p. o. a § 130 odst. 2 tr. ř. doručuje jak obviněné právnické osobě, tak i jejímu opatrovníkovi, byl-li jí určen. Obviněné právnické osobě, která je nefunkční, nemá statutární orgán ani zaměstnance a nikdo za ni nejedná, postačí doručení opatrovníkovi. Ve druhé právní větě se konstatuje, že přečinu neoprávněného podnikání podle § 251 odst. 1 tr. zákoníku se za splnění dalších podmínek dopustí i pachatel, který v rozporu s ustanovením § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, jako zaměstnanec družstva poskytuje právní služby nejen družstvu, ale i jeho členům, zejména bylo-li družstvo založeno

právě s cílem poskytovat pachatelem jako jeho zaměstnancem členům takové služby.

K výkladu pojmu „neoprávněné použití finančních prostředků“ u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2 tr. zákoníku

Dalším zajímavým rozhodnutím z oblasti hospodářské kriminality je usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2024, sp. zn. **5 Tdo 766/2024**. V něm byl zaujat závěr, že neoprávněným použitím finančních prostředků u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie ve smyslu § 260 odst. 2 tr. zákoníku se rozumí jednání pachatele, v jehož důsledku buď došlo k výdajům z některého z evropských rozpočtů na účel, pro který nebyly určeny, anebo byl majetek pořízený z evropského rozpočtu využit jinak, než bylo určeno. Taková situace může nastat i v případě, v němž není zjištěno, k jakému účelu byly finanční prostředky užity, je-li zřejmé, že se tak nestalo k určenému účelu, nebo v případě, v kterém nebyly prostředky (resp. majetek za ně pořízený) užity k žádnému účelu (byl nevyužíván). Neoprávněným použitím může být i jednání, při němž pachatel nejprve postupoval v souladu s určeným účelem, tedy např. provedl rekonstrukci nemovitosti, pořídil movitý majetek apod., ale poté je užíval v rozporu s určeným účelem, a to i pokud bylo toto užívání obecně prospěšné nebo pachateli nepřineslo přímý majetkový prospěch; takové okolnosti nicméně soud může zohlednit v případném výroku o trestu ukládaném pachateli. Shodné závěry platí i pro výklad pojmu „použití prostředků na jiný než určený účel“ u trestného činu dotačního podvodu ve smyslu § 212 odst. 2 tr. zákoníku.

Ke spáchání zločinu podplacení podle § 332 odst. 1, 2 tr. zákoníku nabídkou určitých výhodných funkcí za vzdání se mandátu poslance Parlamentu České republiky

Zajímavým je rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 9. 2024, sp. zn. **8 Tdo 336/2024**, kterým bylo odmítnuto dovolání dvou obviněných podané proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo zamítnuto jako nedůvodné odvolání obou obviněných podané proti odsuzujícímu rozsudku soudu prvního stupně. Tímto rozsudkem byli oba shledáni vinnými zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Toho se dopustili tak, že v přesně nezjištěné době nejméně od 18. 9. 2012 do 6. 11. 2012 v Praze a v Brně, celkem na devíti různých místech, první obviněný jako předseda vlády České republiky, v součinnosti a ve společném úmyslu s druhým obviněným a další spoluobviněnou slíbil úplatek třem osobám, poslancům Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, vedl prostřednictvím spoluobviněných před veřejností utajovaná a konspirativní jednání s jedním z poslanců, zastupujícím zbývající dva, za případné účasti dalších osob, přičemž na podkladě těchto jednání, která neměla charakter politických dohod, ale jejichž cílem bylo zajištění neoprávněného osobního prospěchu těchto tří poslanců, byla do 6. 11. 2012 dosažena dohoda. Podle ní první obviněný prostřednictvím spoluobviněných slíbil těmto třem poslancům, kteří přijali takový slib, neopodstatněné osobní zvýhodnění spočívající v tom, že tito sami nebo jimi určené osoby získají členství v orgánech – představenstvu nebo dozorčí radě – a případně i v managementu obchodních společností, v nichž je majoritním akcionářem Česká republika, nebo

ve státních orgánech, ačkoli na získání těchto funkcí neměli právní nárok a bez uvedených jednání a příslibu předsedy vlády by je oni sami nebo jimi určené osoby nemuseli získat. Přitom výše uvedená jednání byla vedena a zmíněný slib byl dán a přijat v souvislosti s projednáváním vládního návrhu zákona o změně daňových, pojistných a dalších zákonů připraveným z důvodu snižování schodků veřejných rozpočtů, který vláda dne 6. 9. 2012 předložila Poslanecké sněmovně a téhož dne byl poslancům rozeslán jako tisk č. 801/0, s nímž vláda spojila žádost o vyslovení důvěry. Tato jednání pak vyústila v to, že:

- dne 20. 12. 2012 byl jeden z poslanců zvolen členem dozorčí rady obchodní společnosti – akciové společnosti a následně dne 31. 1. 2013 jejím předsedou,
- dne 11. 1. 2013 byl druhý z poslanců zvolen členem představenstva jiné obchodní společnosti, rovněž akciové společnosti, dne 11. 1. 2013 místopředsedou představenstva této obchodní společnosti a dne 11. 1. 2013 se v této obchodní společnosti stal vrchním ředitelem pro strategii a rozvoj, a
- dne 25. 1. 2013 s účinností od 26. 1. 2013 byla jiná osoba, jako osoba určená třetím z poslanců, zvolena členem dozorčí rady další obchodní společnosti, taktéž akciové společnosti, a dne 14. 3. 2013 předsedou dozorčí rady této společnosti, přičemž třetí poslanec nebyl zvolen či jmenován do žádné funkce, neboť se první obviněný a osoby za něj jednající obávali, že by to vzbudilo negativní ohlas u veřejnosti, hromadných sdělovacích prostředků a případně i politických stran.

První obviněný ve svém dovolání namítal, že obžalobu podalo nepříslušné státní zastupitelství, byla porušena rovnost stran v trestním řízení i práva obhajoby, a to zejména navrhopvat a nechat provést důkazy svědčící ve prospěch obviněného. Dále vytkl neúplnost skutkových zjištění, jejich vnitřní rozpornost, hodnocení důkazů v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., rozpor odůvodnění rozsudku s jeho výrokovou částí, chybějící odůvodnění toho, o jaké důkazy se soud při skutkovém závěru opíral a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, ale také nesprávnou právní kvalifikaci skutku, použití nesprávného zákona a nesprávné právní posouzení. Druhý obviněný namítal, že napadené rozhodnutí nesprávně hodnotí povahu nabídky práce bývalým poslancům jako úplatek ve smyslu § 334 odst. 1 tr. zákoníku, neboť nabídku práce totiž není možné vykládat s ohledem na všechny skutkové okolnosti jako neoprávněnou výhodu, na kterou poslanci neměli nárok. Měl za to, že soudy při svých úvahách přehlédly zásadní okolnosti, a to oblast společenských vztahů, v jaké došlo k nabídce práce, když první obviněný pouze realizoval státní moc a prosazoval politickou vůli koalice, přičemž jde-li o přidělování pracovních pozic v právnických osobách s účastí státu, tak jde o legitimní způsob realizace moci výkonné. Vzněl rovněž další námitky. Nejvyšší soud pečlivě prozkoumal všechny námitky obviněných a dospěl k názoru, že jsou zjevně neopodstatněné. Soudy nižších stupňů rozhodly na základě náležitě zjištěného skutkového stavu, věc správně právně posoudily a svá rozhodnutí řádně odůvodnily. Nabídku výše zmíněných funkcí výměnou za vzdání se poslaneckého mandátu pak i Nejvyšší soud shledal jako nabídku úplatku související s obstaráváním věcí obecného zájmu.

K trestnému činu spekulace podle § 134a trestního zákona č. 86/1950 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1961, a k tomu, že ho nespáchal ten, kdo prodával větší množství tzv. protektorátních poštovních známek

Konečně zajímavým je též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2024, **sp. zn. 4 Tz 59/2024**, v němž Nejvyšší soud na základě stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ve prospěch obviněného rozhodl, že rozhodnutími soudů nižších stupňů (rozsudek soudu prvního stupně a usnesení odvolacího soudu), která byla vydána již v roce 1962, byl v neprospěch obviněného porušen zákon, obě tato rozhodnutí ve vztahu k obviněnému zrušil a přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Obviněného, který zemřel v roce 1976, soud prvního stupně uznal vinným trestným činem spekulace podle § 134a trestního zákona č. 86/1950 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1961. Trestné činnosti se měl dopustit tím, že nejméně od 1. 1. 1957 do roku 1961 v Praze ve svém bytě a ve schránce tehdejší Státní spořitelny uschoval 1 031 sérií poštovních známek z období bývalého protektorátu s úmyslem je později výhodně prodat. Z těchto známek v uvedené době prodal 200 sérií po 50 Kčs za jednu sérii, tedy celkem za 10 000 Kčs, a to jiné osobě – spoluobviněnému. Dále půjčil 200 sérií v roce 1959 další osobě, zbytek 631 sérií v hodnotě 31 500 Kčs byl nalezen v jeho bezpečnostní schránce. Za tento trestný čin byl obviněný odsouzen podle § 134a trestního zákona č. 86/1950 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1961, k trestu odnětí svobody v trvání 2 a ½ roku. Podle téhož trestního zákona byl obviněnému dále uložen trest propadnutí celého jmění ve prospěch státu. Nejvyšší soud nejprve v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že podle § 275 odst. 1 tr. ř. platí, že byl-li porušen zákon v neprospěch obvi-

něného, nepřekáží jeho smrt provedení řízení na podkladě stížnosti pro porušení zákona; trestní stíhání nelze zastavit proto, že obviněný zemřel. Jde o speciální ustanovení k § 11 odst. 1 písm. e) tr. ř. Byl-li zákon porušen v neprospěch obviněného, lze provést další řízení navzdory smrti obviněného. Dále se Nejvyšší soud důsledně zabýval argumentací stěžovatele, v odůvodnění svého rozhodnutí provedl velmi podrobný rozbor skutkové podstaty trestného činu ohrožování zásobování podle § 134 trestního zákona č. 86/1950 Sb., posléze nahrazené skutkovou podstatou trestného činu spekulace podle § 134a téhož zákona, a to s využitím dostupné dobové odborné literatury a judikatury i s ohledem na tehdejší hospodářskou a celkovou situaci ve společnosti a tento rozbor pak konfrontoval s jednáním obviněného. Přitom Nejvyšší soud dospěl k závěru o důvodnosti podané stížnosti pro porušení zákona, byť se neztotožnil s některými námitkami a argumenty stěžovatele, zejména že zmíněné tzv. protektorátní známky nemohly být podřaditelné pod pojem „předměty potřeby“. Nicméně v původním řízení nebyl dostatečně zjištěn skutečný stav věci, tak jak požadovalo ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. účinné do 31. 7. 1965. Pro posouzení trestnosti jednání obviněného bylo nutné prokázat výši získaného či zamýšleného prospěchu, avšak z rozhodnutí soudu prvního stupně i odvolacího soudu je zřejmé, že se vůbec nezaobývaly možným prospěchem obviněného, resp. jeho zištným motivem. Jinak řečeno, soudy neřešily, zda bylo možné v prodeji jedné série známek za částku 50 Kčs identifikovat neoprávněný prospěch s ohledem na odstup od doby nákupu a zda tento prospěch dosáhl takové výše, aby bylo možné ve vztahu ke společenské nebezpečnosti hovořit o spáchání trestného činu, nebo zda šlo pouze o prodej za účelem pokrytí aktuální finanční tísně, jak namítal obviněný ve svém odvolání.

2. 5. Rozhodování zvláštního senátu o kompetenčních sporech

Zvláštní senát, zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů, tvoří tři soudci Nejvyššího soudu a tři soudci Nejvyššího správního soudu. Pro tříleté funkční období jmenují předsedové Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu šest členů a šest náhradníků. V polovině funkčního období se mění předseda senátu. První polovinu funkčního období vykonává předsednictví zvolený soudce Nejvyššího správního soudu a druhou polovinu soudce Nejvyššího soudu. První jednání zvláštního senátu svolává a řídí nejstarší člen zvláštního senátu.

Zvláštní senát projednává a rozhoduje v sídle Nejvyššího správního soudu v Brně.

Zvláštní senát rozhoduje některé kompetenční spory o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí mezi soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, a spory mezi soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví. Zvláštní senát určuje, která strana sporu je příslušná vydat rozhodnutí.

Přestože zvláštní senát není součástí Nejvyššího soudu ani Nejvyššího správního soudu, v případě, že jsou oba tyto soudy stranami v kompetenčním sporu, může rozhodnutí obou nejvyšších soudů zrušit.

Proti rozhodnutí zvláštního senátu nejsou přípustné opravné prostředky. Jeho rozhodnutí je konečné a závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, stejně tak pro všechny orgány moci výkonné, orgány územní samosprávy a soudy.

	Nápad	Rozhodnuto v daném roce	V % proti nápadu daného roku	Neskončené k 31. prosinci
2023	18	21	117 %	9
2024	13	16	123 %	6
2003 - 2024	1 355			

Statistika vyřizování věcí zvláštního senátu za poslední dva roky

Členy zvláštního senátu, zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb. byli v roce 2024 soudci Nejvyššího soudu Mgr. Vít Bičák, JUDr. Roman Fiala a JUDr. Pavel Simon. Náhradníky jmenovanými za Nejvyšší soud byli JUDr. Radek Doležel, Mgr. David Havlík a JUDr. Petr Škvain, Ph.D.

Z Nejvyššího správního soudu byli jmenováni Mgr. Ing. Bc. Radovan Havelec, který zvláštnímu senátu předsedá od 1. 1. 2024, JUDr. Tomáš Rychlý a Mgr. Jitka Zavřelová. Náhradníky jmenovanými za Nejvyšší správní soud byli JUDr. Ing. Filip Dienstbier, Ph.D., Mgr. Ondřej Mrákota a JUDr. PhDr. Karel Šimka, Ph.D., LL.M.

2. 6. Ocenění pro soudce Nejvyššího soudu

Novou tradici, která byla připravována v průběhu roku 2023, představuje ocenění v podobě sošky z českého skla pro odcházející soudce za jejich dlouholetou práci nejen na Nejvyšším soudu. Nejčastěji soudci Nejvyššího soudu ukončují svoje působení na základě dosažení zákonného věkového limitu 70 let. Na konci roku 2024 takto skončilo funkční období soudci JUDr. Františku Hrabcovi, který převzal z rukou předsedy Nejvyššího soudu sošku reprezentující váhy jako symbol spravedlnosti.

Na XXXI. ročníku mezinárodní konference Karlovarské právnícké dny konané ve dnech 13. až 15. 6. 2024 v Karlových Varech byla udělena cena Pocta judikátu rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. 15 Tz 9/2023, který byl uveřejněn pod č. 31/2023 Sb. rozh. tr.

2. 7. Další aktivity soudců Nejvyššího soudu

Kromě samotné rozhodovací a sjednocovací činnosti Nejvyššího soudu se jeho soudci i v roce 2024 významně podíleli též na dalších aktivitách odborného charakteru. Jde zejména o legislativní, školicí a publikační činnost, účast na odborných konferencích a také zahraničních stážích.

2. 7. 1. Legislativní činnost

V souladu s legislativními pravidly vlády se soudci Nejvyššího soudu aktivně podílí na připomínkování návrhů zákonů. Dlouhodobě jsou jim povinně v rámci meziresortního připomínkového řízení zasílány návrhy nových právních předpisů, které upravují činnost Nejvyššího soudu nebo které se dotýkají věcí náležících do jeho působnosti.

Odborné připomínky Nejvyššího soudu jsou často přebírány dalšími osobami a nezřídka slouží pro odbornou diskusi při dalším projednávání právního předpisu. Význam činěných připomínek a jejich následné vypořádávání při schalování v zákonodárných orgánech dokládá důležitost účasti justičních institucí v legislativním procesu, jelikož mohou poskytnout neocenitelnou zkušenost z každodenní aplikace práva, přičemž mohou predikovat i možné aplikační problémy, které s sebou navrhovaná právní úprava pojí.

2. 7. 2. Školící činnost soudců a účast při odborných zkouškách

Na podkladě zákona o soudech a soudcích přispívají soudci Nejvyššího soudu k odborné přípravě a vzdělávání soudců, státních zástupců, justičních kandidátů a dalších zaměstnanců justice v rámci akcí organizovaných zejména Justiční akademií České republiky, Ministerstvem spravedlnosti, soudy nebo i státními zastupitelstvími. Mimo to se soudci Nejvyššího soudu podílejí rovněž na odborné přípravě advokátů a advokátních koncipientů, kterou organizuje Česká advokátní komora. Část soudců působí i jako externí členové pedagogického sboru na Justiční akademii Slovenské republiky.

Někteří soudci se rovněž angažují při výuce studentů právnických fakult univerzit či jiných vysokých škol, a to jako interní nebo externí vyučující. Dále jsou též členy vědeckých rad fakult vysokých škol či samotných vysokých škol. Stranou působení soudců Nejvyššího soudu nezůstává ani jejich účast při odborných právnických zkouškách, zejména pak odborných justičních a advokátních zkouškách.

2. 7. 3. Publikační činnost

Soudci Nejvyššího soudu se podíleli rovněž na publikační činnosti, zejména v podobě zpracovávání odborných článků v časopisech či sbornících, komentářů, učebnic, někteří působí jako členové redakčních rad odborných časopisů. Jednotlivá nakladatelství anebo periodika soudce Nejvyššího soudu často s žádostí o příspěvek sama oslovují.

2. 8. Administrativní pracovníci úseku soudního výkonu

Základem vnitřního uspořádání úseku výkonu soudnictví jsou soudní oddělení (senáty), která se vytvářejí v souladu s platným rozvrhem práce. Administrativní a jiné kancelářské práce pro jedno nebo více soudních oddělení nebo senátů provádí soudní kancelář, kterou tvoří vedoucí kanceláře a 3 až 4 zapisovatelé. Na soudních kancelářích trestního kolegia Nejvyššího soudu působí kromě zapisovatele především protokolující úředníci.

Zapisovatelé a protokolující úředníci vykonávají odborné, kvalifikované, zodpovědné a náročné administrativní činnosti, které vyžadují aktivní znalost uživatelských programů soudních rejstříků a dalších informačních systémů. Řadu činností zapisovatelé a protokolující úředníci vykonávají v souladu s platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Nejvyššího soudu samostatně, případně podle pokynů soudců, asistentů nebo vedoucího soudní kanceláře. Součástí jejich každodenních činností je administrativní zpracovávání veškeré soudní agendy včetně kompletace dokumentů do mnohdy velmi obsáhlých procesních spisů.

Na trestním kolegiu Nejvyššího soudu protokolující úředníci organizačně zajišťují a následně vyhotovují protokoly jednak z průběhu videokonferencí, prostřednictvím nichž se uskutečňují například výsledky obviněných, ale také z veřejných zasedání.

Vedoucí soudní kanceláře organizuje, metodicky řídí a kontroluje práci administrativních pracovníků a zajišťuje bezproblémový chod soudní kanceláře pro jednotlivá soudní oddělení (senáty) a jejich soudce a asistenty. Plně odpovídá za správné vedení soudních rejstříků a soudních spisů. Součástí jeho každodenní činnosti je také vyhlášení rozhodnutí vyvěšením písemného vyhotovení celého rozsudku nebo jeho zkráceného znění s nosnými důvody na úřední desce a elektronické úřední desce Nejvyššího soudu.

Dozorčí úředník odpovídá za chod všech soudních kanceláří kolegia, které organizačně vede, metodicky řídí a průběžně kontroluje. Dozorčí úředník připravuje statistické podklady o činnosti kolegia, zpracovává metodiky pro administrativní pracovníky, soudce a asistenty, spolupracuje s dalšími úseky soudu, například s oddělením styku s veřejností, pro které zpracovává podklady pro vyřizování žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), apod.

Dozorčí úředník se podílí na implementaci nových aplikací na Nejvyšším soudu, které by měly usnadnit a zefektivnit práci administrativních pracovníků soudních kanceláří.

Administrativní pracovníci občanskoprávního a obchodního kolegia	
Dozorčí úředník	1
Vedoucí kanceláře	4
Zapisovatel	12
Sekretář kolegia	1
Referent Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek	1
Celkem	19

Administrativní pracovníci trestního kolegia	
Dozorčí úředník	1
Vedoucí kanceláře	3
Protokolující úředník	8
Zapisovatel	1
Sekretář kolegia	1
Referent Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek	1
Celkem	15

2. 9. Úsek soudních agend

Úsek soudních agend je samostatný úsek, byť je organizačně začleněn do úseku výkonu soudnictví, a vedoucí úseku soudních agend je pracovníčně podřízena přímo předsedovi soudu. Pracovníci úseku soudních agend se musí velmi dobře orientovat v agendách a struktuře Nejvyššího soudu a jejich činnosti se neobejdou bez aktivní znalosti všech soudních rejstříků.

Pracovníci úseku soudních agend	
Vedoucí úseku soudních agend	1
Vedoucí oddělení evidence a podatelny	1
Odborný pracovník evidence	4
Pracovník podatelny a rozmnožovny	2
Pracovník spisovny	1
Správce aplikace	1
Celkem	10

Vedoucí úseku soudních agend metodicky řídí a kontroluje pracovníky oddělení evidence a podatelny, pracovníka spisovny soudu a správce aplikace. Dále v souladu s pověřením předsedy soudu metodicky řídí a kontroluje dozorcí úředníky, kteří zabezpečují chod soudních kanceláří, provádí odborný dohled, komplexně koordinuje a kontroluje spiso-

vou službu a předarchivní péči o spisy a dokumenty Nejvyššího soudu na všech úsecích a odděleních soudu v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o archivnictví“), a kancelářským a spisovým řádem Nejvyššího soudu. Dále realizuje na Nejvyšším soudu projekty týkající se rozvoje elektronizace justice, provádí systémové analýzy uživatelských požadavků na rozvoj informačních systémů (nejen) Nejvyššího soudu, například iniciovala vytvoření nového modulu Spisovna pro soudní informační systémy a v současné době se aktivně podílí na jeho realizaci, zajišťuje a koordinuje spolupráci související se správou a vývojem informačních systémů používaných na Nejvyšším soudu, a to v rámci Nejvyššího soudu, ale také s orgány státní správy v oblasti justice a dodavatelskými subjekty, které se podílejí na technické realizaci správy a vývoje těchto informačních systémů.

Součástí úseku soudních agend je oddělení evidence a podatelny, které se člení na evidenci, podatelnu a rozmnožovnu a spisovnu. Oddělení evidence a podatelny řídí, kontroluje a za bezproblémový chod oddělení odpovídá vedoucí oddělení evidence a podatelny.

Odborní pracovníci evidence přijímají a zpracovávají všechna elektronická podání doručená Nejvyššímu soudu a dále provádí evidenci všech podání a spisů doručených Nejvyššímu soudu v listinné a elektronické podobě do informačního systému Nejvyššího soudu (ISNS), a to v souladu s pravidly stanovenými rozvrhem práce a kancelářským a spisovým řádem Nejvyššího soudu. Odborné pracovnice evidence v roce 2024 zpracovaly 16 294 datových zpráv doručených do elektro-

nické podatelny Nejvyššího soudu a zaevidovaly do příslušných rejstříků 9 520 nových podání a spisů.

Pracovníci podatelny a rozmnožovny zajišťují prvotní zápis všech Nejvyššímu soudu doručených listinných zásilek a spisů, dále doručnou službu všech písemností a spisů odesílaných z Nejvyššího soudu, evidenci a prodej cenin (kolků) účastníkům řízení a v případě potřeby provádí pro zaměstnance Nejvyššího soudu rozmnožování (tisk kopií) dokumentů. V roce 2024 pracovnice podatelny a rozmnožovny zpracovaly a zapsaly do informačního systému Nejvyššího soudu (ISNS) 7 850 Nejvyššímu soudu doručených listinných podání a doručily (odeslaly z Nejvyššího soudu) 8 680 listinných zásilek a spisů do 2 kg a 3 892 nad 2 kg (balíků).

Pracovník spisovny zajišťuje odbornou správu spisů a dokumentů (předarchivní péči) uložených na spisovně Nejvyššího soudu a v souladu se zákonem o archivnictví, a kancelářským a spisovým řádem Nejvyššího soudu, zajišťuje přípravu a průběh skartačních řízení, včetně předání vybraných archiválií Národnímu archivu a zajištění zničení spisů a dokumentů, které nebyly jako archiválie Národním archivem vybrány. Pracovník spisovny vede evidenci spisů a dokumentů uložených do spisovny Nejvyššího soudu, přičemž v roce 2024 převzal a zaevidoval na spisovnu 16 078 spisů a dokumenty správy soudu, jež jsou na spisovně uloženy v 649 archivních krabicích, příp. šanonech.

Bezproblémový chod aplikací Nejvyššího soudu (ISNS, ISIR, IRES) zajišťuje správkyňe aplikace. Mezi její další činnosti patří například pro-

vádění školení a poskytování metodické podpory uživatelům aplikací, nastavování přístupových oprávnění k aplikacím jednotlivým uživatelům v souladu s kancelářským a spisovým řádem Nejvyššího soudu. Správkyňe aplikace se též podílí na realizaci projektů v oblasti elektronizace justice.

3. VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ PODLE ZÁKONA O SOUDECH A SOUDCÍCH

Podle zákona o soudech a soudcích se mohou fyzické a právnické osoby obracet na orgány státní správy soudů se stížnostmi na průtahy v řízení, nevhodné chování soudních osob nebo narušování důstojnosti řízení před soudem.

V roce 2024 byly k Nejvyššímu soudu podány celkem 2 stížnosti, které se týkaly průtahů v řízeních před Nejvyšším soudem, přičemž obě byly shledány důvodnými. Předseda Nejvyššího soudu v odpovědích stěžovatelům nicméně upozornil, že delší čas projednávání věci si vyžádala jak složitost řešených právních otázek, tak i větší historická zatíženost daných soudních oddělení. Vzhledem ke skutečnosti, že bylo lze očekávat v brzké době vydání rozhodnutí, pak nebylo překročeno k dalším opatřením.

Nejvyšší soud podobně jako v minulých letech vyvinul maximální úsilí, aby v řízeních nedocházelo k průtahům při rozhodování a k porušování práv účastníků řízení na rozhodnutí soudu v přiměřené době.

	Důvodné	Částečně důvodné	Nedůvodné
Průtahy v řízení	2	0	0
Nevhodné chování soudních osob	0	0	0
Narušování důstojnosti řízení	0	0	0

Způsob vyřízení stížností podle zákona o soudech a soudcích

4. ODDĚLENÍ DOKUMENTACE A ANALYTIKY JUDIKATURY ČR

Od svého vzniku dne 1. 10. 2011 je Oddělení dokumentace a analytiky judikatury ČR (dále jen „ODAJ“) pro své odborné výstupy pro Nejvyšší soud stabilním přínosem. Již ze samotného názvu oddělení je patrna obsahová stránka jeho činnosti. ODAJ se zabývá právní analytickou odbornou činností, zejména v oblasti judikatury a její evidence, a to ve věcech patřících do rozhodovací pravomoci českých soudů v občanském soudním řízení a v řízení trestním.

Provádí rozsáhlé rešerše judikatury týkající se konkrétních právních otázek, vyhodnocuje její aplikovatelnost pro danou věc, formuluje dílčí závěry, které následně slouží jako podklady pro činnost evidenčních senátů a jednání obou kolegií (občanskoprávní a obchodní kolegium a kolegium trestní). Na základě výsledků jednání kolegií pak k vybraným rozhodnutím vypracovává krátké anotace, jež slouží ke zběžnému seznámení čtenáře s problematikou daného judikátu, a tím ke zjednodušení orientace v jejich velkém množství. Tyto anotace jsou pravidelně uveřejňovány na webových stránkách Nejvyššího soudu.

I v průběhu roku 2024 ODAJ průběžně zpracovávalo, v rámci pokračující analýzy, jednotlivá rozhodnutí poskytovaná soudy nižších stupňů, týkající se adhezního řízení a nároků na náhradu nemajetkové újmy

uplatněných v trestním řízení. Analýza mapuje rozhodovací činnost Nejvyššího a Ústavního soudu, formulující pro praxi adhezního řízení a posuzování nároku na náhradu nemajetkové újmy zásadní závěry, přičemž postihuje rozhodnutí trestní i civilní.

Nadále také ODAJ na žádost zpracovává podklady pro připomínky Nejvyššího soudu k nově vznikajícím právním předpisům či jejich změnám, poskytuje součinnost jednotlivým soudcům a asistentům či ostatním oddělením Nejvyššího soudu.

V roce 2018 navázalo ODAJ spolupráci s Centrem dopravního výzkumu, v. v. i., a to na rozvoji projektu DATANU, jehož primárním cílem bylo zmapovat stávající rozhodovací praxi soudů nižších stupňů v případě uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy na zdraví či nároku na odškodnění pozůstalého. Sekundárním cílem projektu bylo vytvoření softwarové databáze soudních rozhodnutí tříděné podle definovaných kritérií, umožňující na základě vstupních parametrů dohledávání konkrétních, již přiznaných náhrad nemateriální újmy. ODAJ svou činností přispělo k rozvoji databáze, když Centru dopravního výzkumu poskytlo rozsáhlou zpětnou vazbu k její funkčnosti a též odborným zpracováním soudy poskytovaných materiálů. V započaté práci

ODAJ pokračovalo i v roce 2024, přičemž se soustředilo na rozšíření informací v databázi obsažených. Výstupy projektu DATANU jsou veřejně dostupné na internetu pod odkazem www.datanu.cz. Databáze nyní obsahuje 2 000 soudních rozhodnutí, přičemž kontinuálně dochází ke zpracování rozhodnutí Nejvyššímu soudu nově poskytnutých.

S nárůstem nápadu věcí Nejvyšším soudem rozhodovaných je neodmyslitelně spjat i nárůst administrativní zátěže. ODAJ, vedeno ideou moderně a efektivně řízené instituce, přistoupilo ke kompletní revizi rejstříku ústavních stížností (SUS) a ve spolupráci s odborníky v oblasti informačních technologií vytvořilo automatizovaný systém, který generuje relevantní data o podaných ústavních stížnostech, dříve ručně zapisovaná, a umožňuje koncovému uživateli interních systémů Nejvyššího soudu bez dalšího přístupu k Ústavním soudem zveřejněným rozhodnutím. Vytvořený systém umožňuje snížení administrativní zátěže soudu v ODAJ řešené oblasti, minimalizuje možnost výskytu chyb v nepřehledném množství zpracovávaných dat a usnadňuje orientaci v soudních rozhodnutích na sebe vzájemně navázaných. Získaná data jsou pak zpřístupněna i na webových stránkách Nejvyššího soudu u jednotlivých jím zveřejňovaných rozhodnutí.

Obdobným způsobem se ODAJ vypořádalo s přidělením agendy pseudonymizace rozhodnutí Nejvyššího soudu od září roku 2023. Tímto krokem došlo k výrazné redukci pracovníků, kteří se na pseudonymizaci podílí. Díky aktivní spolupráci vybraných zaměstnanců oddělení s externími dodavateli se v průběhu roku 2024 podařilo finalizovat práce na projektu Ministerstva spravedlnosti na vytvoření softwarové-

ho nástroje, který částečně automatizuje pseudonymizaci rozhodnutí a má tak napomoci zjednodušení a zefektivnění práce.

Stejně jako v předcházejících letech i v roce 2024 ODAJ zpracovávalo řadu různých specializovaných analýz a připravovalo též rešerše k české právní úpravě a aplikační praxi na základě dotazů od zahraničních soudů, např. z Rakouska nebo z Německa.

V lednu roku 2020 byla Nejvyššímu soudu adresována žádost, na jejímž základu ODAJ přistoupilo k nepřetržitému monitorování a tvorbě soupisu dovolacím soudem nově vydaných rozhodnutí dotýkajících se rodinněprávní regulace. ODAJ nadále pokračuje v monitoringu rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu s návazností na rodinně právní regulaci, aby naplnilo zamýšlený účel formulovaný v žádosti.

Podporu ODAJ Nejvyššímu soudu neposkytuje pouze na úrovni odborné právní, ale usilovně se též věnuje rozvoji technického zázemí soudu, když například zajišťuje rozvoj a aktualizaci soudem užívaných systémů, provádí průběžná individuální uživatelská školení zaměstnanců soudu, včetně školení právních systémů ASPI a Beck-online tak, aby byla zajištěna a zachována profesionální úroveň technických dovedností jejich uživatelů.

I v roce 2024 v rámci vedení projektu ECLI (Evropského identifikátoru judikatury – European Case Law Identifier) ODAJ průběžně opatřovalo rozhodnutí Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a vybraných vrchních a krajských soudů identifikátorem ECLI. V průběhu roku 2024 se

podařilo doplnit uvedený výčet soudů o Nejvyšší správní soud, u nějž se podařilo po technické stránce dokončit proces implementace ECLI. V současné době jsou tedy jednotným identifikátorem ECLI opatřována rozhodnutí všech tří českých vrcholných soudů, tj. Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Všechna indexovaná rozhodnutí jsou veřejnosti dostupná on-line i přes vyhledávač ECLI na portále e-justice (ECLI search engine), který nyní obsahuje na 339 000 soudních rozhodnutí z České republiky.

4. 1. Oddělení Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek

V březnu roku 2021 bylo založeno oddělení Sbírký, jehož úkolem bylo převzít a nadále zpracovávat agendu související s publikací Sbírký. Zásadním úkolem, jehož se však muselo oddělení zhostit, bylo kompletní zajištění projektu elektronizace Sbírký, tedy jeho financování, tvorba technické a právní dokumentace, participace na vývoji aplikace Sbírký s externím dodavatelem, Ministerstvem spravedlnosti a dalšími IT odborníky. Totéž se týká i periodika „Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi“.

Nejvyšší soud tímto projektem sleduje současné trendy elektronizace a snaží se o zajištění snadnějšího přístupu k jeho zásadním rozhodnutím, lepší orientaci odborné veřejnosti v rozhodnutích zařazených do Sbírký a konečně i jejich snazší, ekonomičtější, ekologičtější a rychlejší publikaci.

Úspěšná realizace projektu je patrná z nárůstu zájemců ze strany odborné veřejnosti o získávání informací prostřednictvím elektronické komunikace, ale i samotným množstvím pravidelných návštěvníků stránek již v počtu tisíců. Zástupci oddělení realizovali také několik úvodních školení zaměřených na používání nově vytvořeného systému a seznámení se způsoby práce se zveřejněnými daty.

Snahou oddělení bylo vytvořit pro návštěvníky stránek co nejjednodušší a komfortní prostředí pro jejich práci. Odůvodnění jednotlivých rozhodnutí jsou tak opatřována hypertextovými odkazy, rozhodnutí jsou dostupná ke stažení v několika formátech (včetně editovatelného PDF) apod. Databáze rozhodnutí publikovaných ve Sbírce je postupně rozšiřována jak o nová, tak o rozhodnutí starších ročníků, která nebyla doposud takto zveřejněna. Důvodem je narůstající poptávka odborné veřejnosti o jejich poskytnutí v elektronické formě. Pro rostoucí zájem oddělení rozšířilo webové stránky o možnost odběru tzv. newsletteru rozesílaného zájemcům v případě vydání nového sešitu Sbírky.

Na přelomu roku 2023 a 2024 oddělení Sbírky zajistilo tisk a vyvázání knih Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, představujících soubor všech sešitů Sbírky za rok 2022. Několik výtisků této souborné publikace je k dispozici v knihovně Nejvyššího soudu. S ohledem na pozitivní ohlas sestavili v průběhu roku 2024 pracovníci oddělení podklad pro další souborné vydání Sbírky, a to za rok 2023, jehož tisk a vyvázání je plánováno začátkem roku 2025.

Oddělení Sbírky úzce spolupracuje s ODAJ při realizaci jeho agendy, do níž se plně zapojuje.

5. VNITROSTÁTNÍ A ZAHRANIČNÍ VZTAHY

5. 1. Činnost oddělení analytiky a srovnávacího práva

Oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu zaměřovalo, obdobně jako v letech předešlých, i v roce 2024 své síly v první řadě na analytickou a rešeršní činnost, pokud se jedná o evropské a srovnávací právo, a to pro praktické využití nejen ze strany Nejvyššího soudu, ale i českých soudů nižších stupňů a jejich soudců.

Aktivity oddělení zahrnovaly zejména tvorbu analýz v oblasti rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva, normotvorby Evropské unie, stejně jako komparaci legislativy či judikatury v jiných zemích, především členských státech Evropské unie.

Nezastupitelnou součástí činnosti oddělení i v uplynulém roce pak nadále tvořilo pravidelné udržování kontaktu se zahraničními soudy, ale i dalšími orgány a mezinárodními organizacemi, jež se dařilo nejen na stávající úrovni zachovat, ale rovněž je dále aktivně rozvíjet. V tomto směru ostatně nezůstala stranou ani každodenní participace Nejvyš-

šího soudu v rámci řady platform pro přeshraniční výměnu právních informací a zkušeností s odrazem do rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu.

Přeshraniční činnost Nejvyššího soudu, již oddělení analytiky a srovnávacího práva navenek zastřešuje a fakticky spravuje nejen po komunikační, ale zejména odborné stránce, se však shora uvedenými body ani zdaleka nevyčerpala. Naopak Nejvyšší soud coby vrcholná soudní instituce členského státu Evropské unie i Rady Evropy se jeho prostřednictvím nadále účastnil řady dílčích aktivit různého rozsahu; výběr z těch nejzajímavějších pak naleznete níže.

5. 1. 1. Analytická činnost

Jak již bylo uvedeno, oddělení analytiky a srovnávacího práva se podílí v první řadě na analytické činnosti stran otázek, s nimiž se při svém praktickém rozhodování setká Nejvyšší soud či soudy nižší.

Mezi zajímavé oblasti, na které se analytická činnost v uplynulém roce zaměřila, patřily např. otázky spojené s tím, zda existuje judikatura Soudního dvora Evropské unie, resp. obecně jestli je již vyřešena otázka,

zda lze při posuzování existence diskriminace srovnávat situaci dvou osob, které nepůsobí u zaměstnavatele ve stejný čas, ale jedna je nástupcem druhé ve funkci shodně minimálně svým označením. Dalším zajímavým problémem bylo kupř. přeshraniční srovnání, pokud se jedná o otázky promlčení práva zapůjčitele na vrácení zápůjčky.

Další, neméně zajímavou, problematikou byla otázka možného zrušení překvapivých rozhodčích nálezů soudem. Oddělení se zabývalo rovněž např. určením okamžiku přechodu odpovědnosti za škodu na převzaté zásilce u mezinárodní silniční přepravy. Stranou nezůstala ani problematika zvýšeného významu daňového řízení pro poškozeného při posuzování nároku na odškodnění za nepřiměřenou délku řízení v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

Oddělení bylo dále osloveno např. se žádostí o prověření existence a vyhledání judikatury k čl. 33 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení, resp. k čl. 26 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení. V neposlední řadě jsme byli požádáni i o rešerši judikatury Soudního dvora Evropské unie a judikatury vrcholných evropských soudů týkající se otázky, zda je pořadatel zájezdu z členského státu Evropské unie povinen informovat o pasových a vízových požadavcích podle čl. 5 odst. 1 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných službách pro cesty a spojených cestovních službách, stejným způsobem a ve stejném rozsahu nejen cestující, kteří jsou občany členských států Evropské unie, ale i ostatní cestující, kteří občany členských států Evropské unie nejsou.

5. 1. 2. „Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi“ a „Bulletin“

Příprava publikace „Výběr rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi“ (označována též jako „Modrá sbírka“ vydávaná Nejvyšším soudem) je další z činností, na nichž se oddělení analytiky a srovnávacího práva dlouhodobě a systematicky podílí. Modrá sbírka obsahuje překlady významných rozhodnutí do českého jazyka, čímž napomáhá zpřístupňování této judikatury Evropského soudu pro lidská práva širší odborné veřejnosti.

Další činnost oddělení představuje taktéž příprava anotací vybraných rozhodnutí pro internetovou databázi vybraných rozhodnutí ESLP, která funguje pod záštitou Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva. Tyto anotace jsou zveřejňovány na internetových stránkách mezisoudy.cz. Oddělení i nadále pravidelně přispívá svými anotacemi k postupnému naplňování veřejně dostupné databáze, čímž napomáhá popularizaci a zvyšování povědomí o judikatuře štrasburského soudu.

V neposlední řadě je nutné zmínit Bulletin oddělení analytiky a srovnávacího práva, který, jak již jeho název napovídá, představuje originální výstup tohoto oddělení. Bulletin je vydáván čtyřikrát ročně v elektronické podobě – na webu Nejvyššího soudu – a přístupný je rovněž např. v informačním systému ASPI. Bulletin si klade za cíl zejména informovat o aktuálních rozhodnutích vrcholných soudů členských států Unie, Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie.

5. 1. 3. Mezinárodní skupina pro právní komparatistiku

Po vzoru předešlých let se i v uplynulém roce Nejvyšší soud podílel v nejširší možné míře na každodenní spolupráci s dalšími partnerskými evropskými soudy.

Jak již bylo uvedeno, Nejvyšší soud se prostřednictvím svého oddělení analytiky a srovnávacího práva účastní mimo jiné aktivit anebo akcí Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie, jež řeší zejména obecné otázky společného zájmu předsedů nejvyšších soudů, nicméně komunikovány jsou i otázky aktuálnějšího rázu.

Vrcholné evropské soudy se nicméně každodenně podílejí i na řešení otázek, jež je třeba zodpovědět pro potřeby jejich rozhodovací praxe. S vědomím této skutečnosti byla, a již od počátku s účastí české části, vybudována Mezinárodní skupina pro právní komparatistiku (*Comparative Law Liaison Group*). Pokračujícím cílem této mezinárodní skupiny je usnadnění spolupráce při výměně právních informací. Jedná se zejména o obsah právních předpisů a judikatury v otázkách, jež jsou předmětem rozhodovací činnosti některého z nejvyšších soudů patřících do této skupiny. Výsledkem činnosti této skupiny je analytický materiál, jež soudcům Nejvyššího soudu představí, jak je k předmětným právním záležitostem přístupováno před ostatními spolupracujícími nejvyššími soudy.

Z jednotlivých zajímavých témat, které byly naším oddělením v uplynulém období v oblasti civilní řešení, lze zmínit např. otázku, zda uslý

zisk, který pochází z protiprávní činnosti, požívá právní ochrany, či nikoliv, a zda tedy má být státem kompenzován. Jiný nám předložený dotaz se týkal problematiky uznání insolvenčního řízení zahájeného v jiném členském státě. Otázkou zde bylo, jak se jiné vrcholné soudy staví k možnosti odmítnout uznání takového řízení z důvodu veřejného pořádku podle čl. 33 nařízení 2015/848 o insolvenčním řízení, resp. podle čl. 26 tohoto nařízení. Další ze zajímavých dotazů se týkal přiměřené odměny autora ve smyslu směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti za situace, kdy vnitrostátní předpis vyjímá z povinnosti platit odměnu za mobilní telefony.

V trestní oblasti dominovaly spíše dotazy z ostatních členských států. Na druhou stranu členové rozvinuli zajímavou diskusi v oblasti systému a správy soudnictví. S německým Spolkovým soudním dvorem jsme si např. vyměnili poznatky k pořádání právnických sjezdů, jejich historii i modernímu pojetí. Tyto sjezdy jsou po dlouhé odmlce nyní obnoveny i v prostředí českého právního stavu.

Zástupci oddělení analytiky a srovnávacího práva se taktéž již tradičně zúčastnili loni již devátého setkání komparativní skupiny v Helsinkách, které se konalo ve dnech 12. a 13. září 2024. Přítomní si vyměnili zkušenosti týkající se vlastní komparativní práce, její povahy, personálního a technického zabezpečení a analytických výstupů.

Diskuse se zaměřila např. na to, že jedním ze současných významných problémů je rozmach přeshraniční drogové trestné činnosti, přičemž

při dokazování se používají např. odposlechy telefonické komunikace a specifické služby jako Anom, SkyECC a Encrochat. Diskuse mezi účastníky setkání se tak týkala právních otázek přípustnosti používání těchto metod a následně důkazů v řízeních před soudem.

V období nedávné pandemie se mnoho soudních systémů uchýlilo k používání videokonferenčních prostředků a vedení soudních řízení online. V některých zemích vznikla díky tomu nová trestní procesní legislativa. Na setkání se tak mluvilo rovněž například i o tom, jaký praktický dopad měla zkušenost s vedením soudních sporů online na procesní předpisy a používání informačních technologií v justici.

5. 1. 4. Justiční síť Evropské unie a Síť vrcholných soudů

Oddělení analytiky a srovnávacího práva se podílí mimo jiné na tvorbě obsahu Justiční sítě Evropské unie. Ta byla vytvořena na podnět předsedy Soudního dvora Evropské unie a předsedů nejvyšších a ústavních soudů členských států. Prvořadým cílem uvedené sítě je usnadnění přístupu k informacím a dokumentům mezi soudy Evropské unie. Za tímto účelem bylo prozatím vytvořeno internetové rozhraní, jehož cílem je reflektovat snahu o posílení justiční spolupráce, a to podporou prohlubování dialogu v rámci řízení o předběžných otázkách, šířením vnitrostátních rozhodnutí s významem pro Unii a posílením vzájemné znalosti práva a právních systémů členských států.

Pokud se pak jedná o spolupráci mezi Evropským soudem pro lidská práva a vrcholnými vnitrostátními soudy, zde hraje významnou roli Síť

vrcholných soudů, jež vznikla za účelem efektivní výměny informací, a této síti se Nejvyšší soud prostřednictvím oddělení analytiky a srovnávacího práva rovněž účastní.

5. 1. 5. Seminář o etických otázkách souvisejících s používáním umělé inteligence v soudnictví

Nejvyšší soud uspořádal v návaznosti na rostoucí využívání umělé inteligence (AI) dne 20. listopadu 2024 diskusní seminář, jehož cílem bylo prozkoumat etické aspekty a výzvy spojené s touto problematikou. Seminář se zaměřil na otázky týkající se aplikace AI v justici i jejich dopadů na právo na spravedlivý proces. Cílem semináře bylo nalézt rovnováhu mezi technologickým pokrokem a etickými standardy, které jsou v soudnictví nezbytné. Diskuse přispěla k lepšímu porozumění procesů strojového učení a rizik spojených s využíváním umělé inteligence v justici.

Na semináři, jenž uvedl předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy a který moderoval místopředseda Petr Šuk, dále vystoupili Jan Petrov, vedoucí týmu umělé inteligence v Myriad Technology Inc., Jakub Drápal z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Jakub Vostoupal a Andrej Křištofík z Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Radim Polčák, profesor Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, prezident Soudcovské unie Libor Vávra a soudce Vrchního soudu v Praze Ladislav Derka.

První panel se zaměřil na základní informace o AI, její fungování a potenciální přínosy pro soudní praxi. Zatímco v sobě nástroje umělé inteligence nesou potenciál výrazně odlehčit administrativní a částečně i rešeršní zátěž práce soudů, vyvstávají důležité otázky týkající se kontrolovatelnosti procesu strojového učení, etiky a lidského faktoru v rozhodování. Odpolední část semináře se věnovala dopadům AI na práva účastníků řízení a dodržování etických standardů soudci. Diskutována byla i potřeba zachovat nezávislost soudců a jejich odpovědnost v kontextu rostoucího tlaku na rychlost a efektivitu rozhodování.

5. 2. Účast na významných mezinárodních akcích a konferencích

5. 2. 1. Významné zahraniční pracovní cesty předsedy Nejvyššího soudu

Dne 3. dubna 2024 se předseda sešel s novým předsedou Nejvyššího soudu Rakouska Georgem Kodekem. Setkání se uskutečnilo ve Vídni. Mezi hlavní témata prvního oficiálního pracovního jednání obou představitelů nejvyšších soudů patřily otázky organizace soudnictví, managementu lidských zdrojů, specializace jednotlivých trestních i civilních senátů a využívání odborných asistentů v rozhodovací činnosti soudů. Oba předsedové vyjádřili společnou vůli prohlubovat dlouholeté a nadstandardní vztahy mezi oběma soudy.

V polovině května 2024 podnikl předseda dvoudenní pracovní cestu do Záhřebu, kde se zúčastnil pracovních jednání s akademickou obcí i se soudci soudů všech stupňů. Rovněž vystoupil na Právnické fakultě Univerzity v Záhřebu a diskutoval s akademiky a studenty o aktuálních otázkách českého a chorvatského trestního práva.

Ve dnech 1. až 3. května 2024 se předseda zúčastnil na Soudním dvoře Evropské unie mimořádného fóra soudců určeného pro předsedy nejvyšších soudních orgánů členských států. Pracovní zasedání se konalo u příležitosti 20. výročí přistoupení 10 států k Evropské unii. Pracovní

jednání byla věnována především historii tohoto největšího rozšíření Evropské unie, ale také přínosu pro rozvoj Evropské unie a hodnocení toho, jak unijní právo během posledních 20 let zajišťovalo soudržnost ekonomik nových členských zemí.

Čtrnácté setkání předsedů nejvyšších soudů zemí střední a východní Evropy se předseda zúčastnil v červnu 2024. Dvoudenní pracovní jednání se při příležitosti 60. výročí založení Nejvyššího soudu Kosova konalo v Prištině. Předsedové nejvyšších soudů si pro letošní jednání vybrali pět témat, ke kterým se postupně volně vyjadřovali šéfové přítomných delegací. Diskutovaným tématem byly snahy výkonné a zákonodárné moci oslabovat princip nezávislosti soudní moci prostřednictvím zmražení či snížení platů soudců.

Ve dnech 3. až 5. října 2024 se předseda v Aténách zúčastnil pravidelného setkání Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie, které letos proběhlo také za účasti předsedy Evropského soudu pro lidská práva Marko Bošnjaka. Setkání se věnovalo zejména vlivu unijního práva na vnitrostátní právní řády a atraktivitě soudcovské profese a práce v soudnictví pro zaměstnance soudů. Kromě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie se zúčastnili jako pozorovatelé předsedové a zástupci nejvyšších soudů Srbska, Ukrajiny, Albánie a Černé hory.

5. 2. 2. Významné zahraniční pracovní cesty soudců

Ve dnech 29. a 30. ledna 2024 se JUDr. Petr Vojtek, JUDr. Robert Waltr, JUDr. Hana Tichá, JUDr. Martina Vršanská a Mgr. Radek Kopsa zú-

častnili mezinárodní konference *Zodpovědnost z provozu dopravních prostředků v Chorvatsku, na Slovensku a v České republice*. Akce se konala ve slovenském Omšenie za účasti soudců chorvatského a slovenského Nejvyššího soudu a účastníci měli možnost prodiskutovat specifika jednotlivých soudních systémů, právní úpravu, jakož i soudní praxi.

Na jaře 2024 se JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., zúčastnil v rámci výměnného programu stáže na nizozemském Nejvyšším soudu. Během tohoto pracovního pobytu načerpal zkušenosti z nizozemské soudní praxe, ale rovněž navázal osobní vazby, které bude moci při své činnosti dále využít, přičemž s Nejvyšším soudem Nizozemska již dlouhodobě spolupracuje prostřednictvím Komparativní skupiny, jíž je Nejvyšší soud členem.

V období 2. a 3. května 2024 se JUDr. Petr Škvain, Ph.D., zúčastnil 20. ročníku mezinárodní konference *European Criminal Law Academic Network (ECLAN)*, která se konala ve Vídni. Hlavním tématem této akce byla problematika vyhledávání a přípustnosti důkazů v Evropě.

Ve dnech 22. až 24. května 2024 se JUDr. Pavel Simon účastnil mezinárodní konference *Hodnoty Evropské unie – Odpovědnost každého národního soudce*, která se konala na Nejvyšším soudě Lotyšska při příležitosti 20. výročí vstupu Lotyšska do Evropské unie. Akce zahrnovala řadu přednášek i možnost výměny nových osobních kontaktů.

Od 6. do 9. června 2024 se Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D., zúčastnil výroční konference *Evropské asociace soudců pracovních právních sou-*

dů (EALCJ)). Na této akci, která poskytla možnost pro sdílení myšlenek a zkušeností z různých soudních systémů, rovněž osobně vystoupil.

JUDr. Pavel Tůma, Ph.D., se ve dnech 9. a 10. října 2024 zúčastnil konference 2024 WIPO Intellectual Property Judges Forum, která se konala v Ženevě. Hlavním smyslem této akce byla výměna informací o rozhodovací praxi vnitrostátních a mezinárodních soudů v oblasti práva duševního vlastnictví.

5. 2. 3. Významné návštěvy u Nejvyššího soudu

Ve dnech 15. až 18. dubna 2024 navštívila Českou republiku delegace Nejvyššího soudu Rumunska vedená předsedkyní soudu Corinou-Alinou Corbu. Delegace jednala rovněž se zástupci českého Nejvyššího soudu. Kromě předsedkyně soudu Coriny-Aliny Corbu Nejvyšší soud navštívili také místopředsedkyně soudu Mariana Constantinescu a soudce trestního kolegia Ilie Iulian Dragomir. Hlavním tématem návštěvy rumunského Nejvyššího soudu bylo posílení mezinárodní spolupráce a výměna zkušeností v oblasti justice.

Dne 4. prosince 2024 navštívila Nejvyšší soud delegace vedená předsedkyní Ústavního soudu Kosovské republiky, paní Gresou Čaka-Nimani. Ta do Brna zavítala spolu s dalšími soudci a soudkyněmi Ústavního soudu Kosova a zástupci Rady Evropy z Kanceláře Rady Evropy v Prištině. Setkání se soustředilo na problematiku nezávislosti justice, zajištění spravedlivého soudního procesu a posilování právního státu. Během setkání se diskutovala klíčová témata, jako je nezávislost soudnictví, ochrana zá-

kladních práv a svobod, spolupůsobení Ústavního a Nejvyššího soudu při ochraně základních práv a svobod a spolupráce s evropskými soudy.

6. HOSPODAŘENÍ (SPRÁVA SOUDU)

Účelem a cílem správy soudu je zabezpečit řádné fungování soudnictví, tedy vytváření podmínek pro jeho řádný výkon. Řadí se zde zejména zabezpečení fungování soudnictví po stránce materiální, personální, hospodářské, finanční a organizační.

Rozpočtové výdaje Nejvyššího soudu se trvale sestávají převážně z výdajů na platy soudců a zaměstnanců soudu. Objem prostředků na platy představuje více než 90 % ročních výdajů. Úroveň meziročního zvyšování výdajů odpovídá vývoji inflace, nárůstu cenové hladiny a i růstu platů ve veřejné sféře.

Provozní prostředky Nejvyššího soudu jsou využívány zejména k zajištění vlastního provozu soudu a dále na údržbu a opravy vybavení budovy, která patří mezi památkově chráněné objekty. Také v roce 2024 Nejvyšší soud nadále vynakládal prostředky zejména na obnovu stavu a vybavení kanceláří soudců nebo zaměstnanců a ostatních prostor v původní historické budově. Jedná se o kontinuální dlouhodobou činnost s ohledem na počty prostor, které dosud nejsou v uspokojivém stavu.

Významnou pro rok 2024 byla rekonstrukce zasedací místnosti, kde Nejvyšší soud přijímá různé pracovní návštěvy, vede odborná jednání,

semináře nebo školení, a dále také technologicky a časově náročná rekonstrukce velínu justiční stráže.

Nemalé prostředky rozpočtu Nejvyššího soudu se vynakládají na nákup a obnovu IT techniky v oblasti zvyšování technické úrovně hardwaru, softwaru, podpory uživatelů, ale také sledování vývoje v oblasti kybernetické bezpečnosti a zabezpečení dat.

V roce 2024 se Nejvyšší soud zaměřil na redesign a zlepšení funkčnosti webových stránek, jako hlavního komunikačního kanálu pro informace o činnosti soudu a dále bylo pokračujícím trendem rozšíření používání služeb umožňující komunikaci prostřednictvím vzdáleného připojení, proto se pořizovalo především potřebné IT zařízení pro tuto formu práce. Vysoká míra pozornosti byla také věnována oblasti kybernetické bezpečnosti a ochrany před kybernetickými útoky.

Velmi důležitou je také oblast zajištění odborné způsobilosti soudců a zaměstnanců, proto jsou jednou z významných položek výdaje na pořízení odborných publikací do knihovny Nejvyššího soudu, která se dále rozšiřuje a specializuje se na odborné právní publikace.

Hospodaření Nejvyššího soudu v oblasti ekonomické, IT i provozní se vždy řídí základními principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti při vynakládání prostředků státního rozpočtu. V procesu finančních operací Nejvyššího soudu je implementována vnitřní řídicí kontrola zajišťující kontrolu a schvalování od přípravy operací až do jejich úplného schválení a vypořádání, a to i včetně hodnocení výsledků a správnosti hospodaření.

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečné čerpání
2021	416 069	478 415	435 712
2022	430 236	496 712	472 009
2023	435 848	495 393	474 808
2024	446 928	515 946	493 604

Údaje tabulky rozpočtů jsou vyjádřeny v tisících korun českých

7. PERSONÁLNÍ ODDĚLENÍ

Počet soudců Nejvyššího soudu se oproti roku 2023 snížil o dva, rovněž se snížil i počet asistentů soudců, stejně jako počet ostatních zaměstnanců soudu.

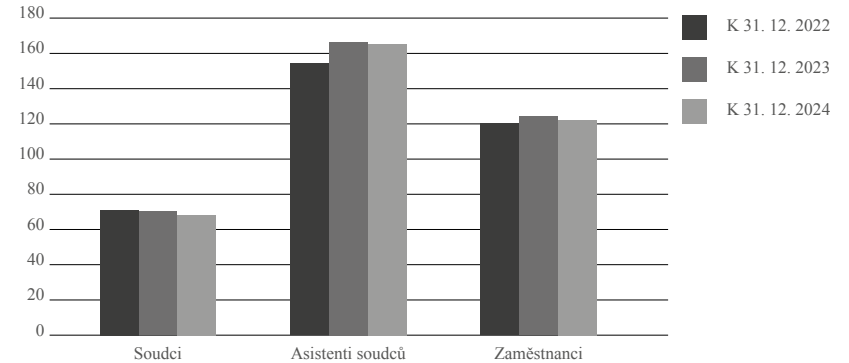
	K 31. 12. 2022	K 31. 12. 2023	K 31. 12. 2024
Soudci	71	70	68
Asistenti soudců	154	166	165
Zaměstnanci	120	124	122

V roce 2024 byli k Nejvyššímu soudu přeloženi následující soudci, a to:

K 1. 4. 2024 JUDr. Hana Polášková Wincorová k občanskoprávnímu a obchodnímu kolegiu;

K 1. 7. 2024 JUDr. Ondřej Círek k trestnímu kolegiu.

V roce 2024 u Nejvyššího soudu skončil z důvodu zániku funkce soudce trestního kolegia JUDr. František Hrabec.

8. ODDĚLENÍ STYKU S VEŘEJNOSTÍ, POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

8. 1. Činnost oddělení styku s veřejností

Oddělení styku s veřejností, které poskytuje účastníkům (stranám) řízení či jejich advokátům, případně státním institucím či novinářům a médiím, základní informace o stavu řízení, vyřizovalo v roce 2024, podobně jako v minulosti, denně ke 100 telefonických, písemných nebo osobně podaných dotazů. Převážnou část, 60 až 80 dotazů denně, tvoří dotazy účastníků na stav řízení u Nejvyššího soudu. Dalších 20 až 30 dotazů denně představují různé další žádosti či dotazy ze strany novinářů a veřejnosti. Oddělení styku s veřejností tak vyřídilo ve 252 pracovních dnech roku 2024 více než 20 000 žádostí a dotazů (nejen) k řízením vedeným u Nejvyššího soudu. Samostatnou kategorií pak představují žádosti o poskytnutí informací podle informačního zákona, k nimž se vede přesná evidence.

Kromě vyřizování individuálních dotazů a žádostí patří k zásadním úkolům oddělení styku s veřejností medializace rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Za daným účelem jsou vydávány zejména tiskové zprávy, poskytována vyjádření do médií, v mimořádných případech jsou pořádány tiskové konference.

Oddělení styku s veřejností připravuje Ročenku Nejvyššího soudu, dále vydává elektronický čtvrtletník AEQUITAS a spravuje sociální sítě Nejvyššího soudu, mezi něž patří Twitter (nyní X), LinkedIn a Instagram. Dále zpracovává informační materiály o činnosti soudu, případně zajišťuje realizaci různých projektů, či se podílí na různých akcích jak odborného, tak populárně-naučného charakteru, jako je tomu v případě konferencí či již tradiční akce „Noc práva“.

Oddělení styku s veřejností se skládá z vedoucího oddělení, tiskové mluvčí, referentky informační kanceláře a referentky oddělení styku s veřejností.

Úkolem vedoucího oddělení styku s veřejností je zejména koordinovat činnost oddělení, dále pak vyřizování žádostí podaných podle informačního zákona.

Mezi hlavní povinnosti tiskové mluvčí patří komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv a pořádání tiskových konferencí, pořádání exkurzí pro školy v budově Nejvyššího soudu, dále zajišťuje fotodokumentaci i videa z akcí Nejvyššího soudu.

Informační kancelář, v níž pracují dvě referentky, sděluje informace o stavu řízení, tedy zda bylo v konkrétním řízení již rozhodnuto či nikoliv. Dále sděluje spisové značky řízení u Nejvyššího soudu a informuje o složení senátu, v jaké fázi je vypracování odůvodnění rozhodnutí, případně zda bylo rozhodnutí spolu se spisem již odesláno (zpravidla) na soud prvního stupně, resp. kde se aktuálně nachází kompletní spis.

Kromě vyřizování telefonických dotazů vyřizuje referentka informační kanceláře písemné dotazy na stav řízení a zpracovává denní monitor tisku. Referentka oddělení styku s veřejností se pak stará jak o interní síť, tak i o externí webové stránky Nejvyššího soudu, které slouží pro plošnou komunikaci s veřejností. Dále se podílí na tvorbě internetového čtvrtletníku AEQUITAS a zajišťuje i technické a organizační otázky související s vydáváním čtvrtletníku.

Od 1. 4. 2024 může informační kancelář sdělovat konkrétní výsledky řízení. Ke změně přístupu bylo přistoupeno z důvodu dosažení vyšší míry transparentnosti, která slouží samotným účastníkům (stranám) řízení, na jejichž aktivitě nyní záleží, kdy se o výsledku řízení dozvědí.

Oddělení styku s veřejností se velmi často setkává s požadavkem na sdělení právní rady. K tomu však není kompetentní. Tazatele v takovém případě odkazuje na advokáty registrované Českou advokátní komorou. Nejvyšší soud v zájmu vlastní nestrannosti nemůže právní rady poskytovat.

K rozšiřování právního povědomí a většího přiblížení Nejvyššího soudu veřejnosti je vydáván již od roku 2017 internetový čtvrtletník AEQUITAS, jehož hlavní náplní je představovat soudce i další zaměstnance odborné i laické veřejnosti. Dále slouží k upozornění na různá justiční témata či k informování jak o denním chodu soudu, tak i např. o významných návštěvách či zásadních justičních akcích, často s mezinárodní účastí. Výjimkou nejsou ani články s historickým pohledem či články spíše volnočasového charakteru. Na přípravě čtvrtletníku se podílí širší kolektiv autorů, z oddělení styku s veřejností jde o tiskovou mluvčí, referentku oddělení styku s veřejností a vedoucího oddělení.

Referentka oddělení styku s veřejností v průběhu roku 2024 připravovala ve spolupráci s IT firmou nové webové stránky Nejvyššího soudu. Dřívější podoba webových stránek již delší dobu nebyla aktualizována, proto vedení Nejvyššího soudu chtělo vytvořit zcela nový web, který by plně vyhovoval aktuálním potřebám pro veřejnou prezentaci vrcholné soudní instituce, ke které patří i prezentace formou videí a zvukových záznamů, jejichž vkládání bylo na předchozí web značně problematické.

Nevýhodou předchozího webu byla složitost formátování textu a jeho špatná přehlednost, jakož i další technické nedostatky. Jedním z úkolů referentky oddělení styku s veřejností tak bylo dosáhnout zjednodušení a zpřehlednění struktury webových stránek, tedy jisté očištění od informačního zahlcení, k němuž došlo postupně v průběhu let. Referentka oddělení styku s veřejností proto navrhla nové rozložení jednotlivých kategorií s důrazem na odstranění nežádoucích duplicit. Příprava návrhu rozložení nového webu, počtu jednotlivých kategorií a jejich dal-

šího dělení, jakož i rozmístění konkrétních rubrik na webu, pak významně usnadnila práci dodavatelské firmy při přípravě tzv. drátěného modelu webu, jehož vytvoření předcházelo samotnému programování.

Aktualizací či výměnou prošel veškerý obsah webu za účelem vytvoření přehlednějšího a uživatelsky přívětivějšího prostředí. Nová podoba webových stránek odráží i funkcionalistický styl budovy Nejvyššího soudu, tedy zejména jednoduchost a funkčnost. Nově webové stránky Nejvyššího soudu nabízejí také možnost přihlášení se k odběru čtvrtletníků Nejvyššího soudu Bulletin a AEQUITAS. Webovým stránkám více než předtím dominuje modrá barva, která je oficiální barvou Nejvyššího soudu.

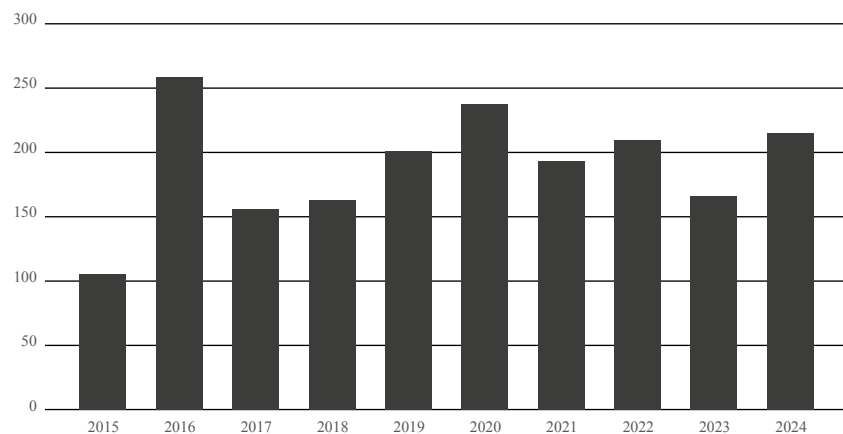
Nové webové stránky Nejvyššího soudu byly spuštěny dne 6. 1. 2025.

8. 2. Poskytování informací podle informačního zákona

Nejvyšší soud obdržel v minulém roce celkem 215 písemných žádostí o poskytnutí informace podle informačního zákona. Oproti předchozímu roku agenda „Zin“ zaznamenala nárůst o 49 žádostí. Jedná se o významný posun v počtu žádostí, při zpětném pohledu se nicméně nejedná o přelomový údaj.

Při sledování delší časové řady je zřejmé postupné ustálení agendy na hodnotách od 160 do 210 žádostí o informace za rok: 2015 – 105

žádostí, 2016 – 259 žádostí, 2017 – 156 žádostí, 2018 – 164 žádostí, 2019 – 202 žádostí, 2020 – 237 žádostí, 2021 – 193 žádostí, 2022 – 210 žádostí, 2023 – 166 žádostí, 2024 – 215 žádostí.

Počet žádostí o poskytnutí informací v jednotlivých letech

V případě 26 žádostí nedošlo k jejich meritornímu vyřízení. Z uvedeného počtu vzali 10 žádostí žadatelé zpět, 16 žádostí bylo povinným subjektem v celém rozsahu odloženo pro nedostatek působnosti. K částečnému odložení bylo přistoupeno v dalších 2 řízeních. Nejčastějším důvodem pro

odložení žádosti byl v rozporu s § 2 odst. 1 informačního zákona vznesený požadavek na poskytnutí informace, která se nenacházela v působnosti povinného subjektu.

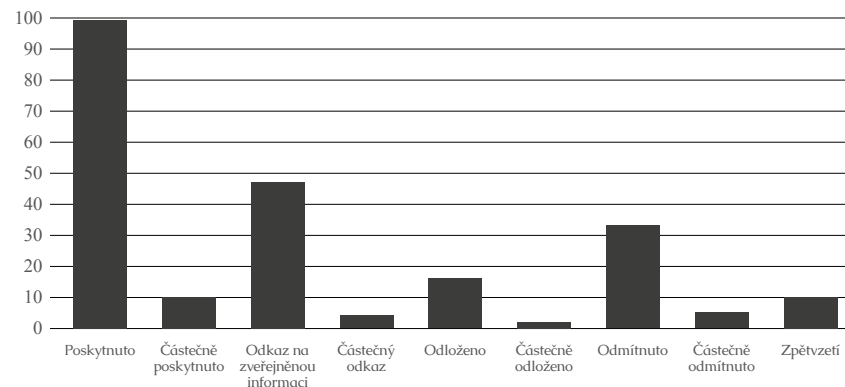
Věcně vyřízeno bylo celkem 189 žádostí. V roce 2024 došlo k vyčíslení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání podle § 17 odst. 1 informačního zákona v jednom případě. Po zaplacení vyčíslené úhrady byly požadované informace poskytnuty.

Plně vyhověno bylo 99 žádostem, v dalších 10 případech bylo žádosti vyhověno alespoň částečně. V případě 47 žádostí byli žadatelé plně odkázáni na zveřejněnou informaci, v dalších 4 případech byli žadatelé odkázáni na zveřejněnou informaci částečně.

Povinný subjekt odmítl dohromady stejně jako v minulém roce 33 žádostí jako celek a 5 žádostí odmítl částečně. Nejčastějším důvodem pro odmítnutí celé žádosti bylo, že se žadatelé domáhali poskytnutí nové, resp. neexistující informace. Dalším velmi častým důvodem pro odmítnutí žádostí o informace byla ochrana rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu podle § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona. Opakovaně došlo rovněž k odmítnutí žádosti v případech, v nichž se žadatelé domáhali sdělení názoru povinného subjektu. Na základě novelizace informačního zákona již není nutné vydávat rozhodnutí o odmítnutí žádosti v případě neposkytování osobních údajů účastníků soudních řízení, proto významně klesl počet rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti.

Proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popř. o částečném odmítnutí žádosti, byla podána celkem 3 odvolání. Všechna odvolání byla k rozhodnutí předložena odvolacímu orgánu. O podaných odvoláních nebylo v roce 2024 rozhodnuto.

Proti způsobu vyřízení informační žádosti bylo podáno celkem 7 stížností. Všechny stížnosti byly předloženy k rozhodnutí odvolacímu orgánu. Ve dvou případech byl postup povinného subjektu potvrzen, v jednom případě bylo zrušeno rozhodnutí povinného subjektu o odložení žádosti o informace. Nová stížnost proti opětovnému odložení informační žádosti již byla zamítnuta. Ostatní stížnosti zůstaly v roce 2024 nevyřízené.

Způsob vyřízení informačních žádostí

9. ODDĚLENÍ STŘETU ZÁJMŮ

9. 1. Činnost oddělení střetu zájmů

Nejvyšší soud je na základě zákona o střetu zájmů pověřen přijímáním a evidencí oznámení o činnostech, majetku, příjmech a závazcích soudců ČR a dále uchováváním a dohlížením nad úplností údajů v těchto oznámeních.

Oddělení střetu zájmů Nejvyššího soudu, které tvoří čtyři pracovníci, vykonává veškeré činnosti podle zákona ve vztahu k veřejným funkcionářům – soudcům.

Povinnost podat oznámení mají všichni soudci zapsaní do Centrálního registru oznámení, který sestavuje Ministerstvo spravedlnosti, při zahájení a ukončení výkonu funkce a dále periodicky, a to ve lhůtách daných zákonem o střetu zájmů. Oznámení se zasílají Nejvyššímu soudu v písemné podobě na formuláři, jehož strukturu a formát stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Tato oznámení jsou pak uchovávána po dobu pěti let od dne skončení výkonu funkce soudce. Registr oznámení soudců je samostatný a oddělený registr, do něhož nelze nahlížet a informace v něm obsažené se neposkytují ani podle informačního zákona.

Přístup k informacím obsaženým v jednotlivých oznámeních mají pouze subjekty přímo vyjmenované v zákoně.

Soudci, kteří byli ve výkonu funkce k 1. lednu 2024, podávali tzv. průběžné oznámení za období výkonu funkce v kalendářním roce 2023, a to ve lhůtě nejpozději do 1. července 2024. V průběhu podávání průběžného oznámení za rok 2023 byly řešeny metodické dotazy ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti. Předsedům jednotlivých soudů byly zasílány průběžné informace. Pracovníci oddělení odpovídali na telefonické a e-mailové dotazy, poskytovali osobní konzultace. Veškeré potřebné informace byly zveřejňovány na webových stránkách Nejvyššího soudu ve speciálně zřízené sekci.

V roce 2024 oddělení dále přijímalo a evidovalo vstupní a výstupní oznámení v souvislosti se zahájením či ukončením výkonu funkce soudců.

V roce 2025 bude oddělení dohlížet nad úplností údajů v přijatých oznámeních. Tyto kontroly budou obnášet zejména formální kontrolu toho, zda oznámení obsahují povinné údaje tak, jak stanovuje zákon o střetu zájmů a vyhláška č. 79/2017 Sb., o stanovení struktury a formátu oznámení podle zákona o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů. Dále

pak budou údaje v oznámeních porovnávány s údaji uvedenými v jiných informačních systémech veřejné správy, do kterých má oddělení střetu zájmů Nejvyššího soudu právo nahlížet (např. katastr nemovitostí či registr silničních vozidel). V první polovině roku 2025 bude oddělení očekávat podání průběžných oznámení za období výkonu funkce v kalendářním roce 2024. Dále budou přijímána a evidována vstupní a výstupní oznámení.

9. 2. Statistické údaje k činnosti oddělení střetu zájmů

V Centrálním registru oznámení vedeném Ministerstvem spravedlnosti bylo k 1. lednu 2024 zapsáno 2 991 soudců ve výkonu funkce. Pět z těchto soudců následně zemřelo, přičemž dva z nich ještě své průběžné oznámení za rok 2023 podali. Zákonná povinnost podat průběžné oznámení za rok 2023 se tedy vztahovala na 2 988 soudců.

Ke dni 31. prosince 2024 došlo k podání průběžného oznámení za rok 2023 u 2 987 soudců. Jeden soudce oznámení následně podal začátkem roku 2025.

Podle zákona o střetu zájmů zahájilo v roce 2024 výkon funkce 121 soudců, kteří měli povinnost podat vstupní oznámení, což učinili.

Oznamovací povinnost v souvislosti s ukončením výkonu funkce v roce 2024 vznikla u 69 soudců, kteří své výstupní oznámení podali, a to

s výjimkou dvou soudců. U jednoho z těchto soudců přistoupil Nejvyšší soud v souvislosti s nepodáním výstupního oznámení k oznámení přestupku, které bylo předáno k projednání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jejímž územním obvodu má fyzická osoba, která byla veřejným funkcionářem, trvalý pobyt. V této spojitosti pak došlo k podání výstupního oznámení. U druhého soudce Nejvyšší soud učinil kroky směřující k podání chybějícího oznámení.

V roce 2024 byla provedena kontrola úplnosti výstupních oznámení u 97 soudců.

10. POVĚŘENEC PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Na počátku roku bylo hlavním tématem na Nejvyšším soudu zejména vyvěšování rozhodnutí na elektronické úřední desce. To bylo následováno tématem eDokladů, resp. elektronickým občanským průkazem, kterým je možné se prokázat od 1. července 2024 u justiční strážě při návštěvě Nejvyššího soudu. Vzhledem k celoroční přípravě nových webových stránek Nejvyššího soudu, pověřenkyně provedla i úpravu textů týkajících se ochrany osobních údajů na webových stránkách Nejvyššího soudu. Zejména došlo ke zjednodušení a zestručnění zveřejněných informací.

Pověřenkyně v postavení kontrolního orgánu v oblasti ochrany osobních údajů rovněž provedla kontrolu Vrchního soudu v Olomouci a Vrchního soudu v Praze. Při této kontrole se pověřenkyně zaměřila na informace, které tyto soudy zveřejňují na svých webových stránkách. Pověřenkyně kontrolovala, jakým způsobem vrchní soudy informují subjekty ochrany osobních údajů o jejich právech a zda soudy zveřejňují všechny požadované informace. Případné drobné nedostatky zjištěné při této kontrole byly vrchními soudy obratem odstraněny.

Na podzim pak pověřenkyně, ve spolupráci se správcem kybernetické bezpečnosti a poradcem předsedy soudu, zahájila práce na aktualizaci

směrnice o ochraně osobních údajů. Směrnice byla dosud od roku 2019 neaktualizována, a tak bylo třeba do směrnice zahrnout organizační změny, ke kterým v mezidobě došlo (zejména vytvoření pozice správce kybernetické bezpečnosti). Rovněž vyvstal i požadavek na zjednodušení některých postupů nastavených ve směrnici a opravu použité terminologie.

V průběhu celého roku pověřenkyně působila jako poradní či konzultační orgán v rámci rady písemných, telefonických i ústních dotazů pro široký okruh zaměstnanců soudu, a zároveň i jako připomínkové místo v případě tvorby nových znění vnitřních předpisů Nejvyššího soudu.

11. KNIHOVNA NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Knihovna Nejvyššího soudu slouží především soudcům, asistentům, poradcům a dalším zaměstnancům Nejvyššího soudu. Vzhledem k tomu, že informace a prezenční výpůjčky literatury jsou poskytovány také odborníkům z řad veřejnosti, je knihovna Nejvyššího soudu od roku 2002 registrována na Ministerstvu kultury jako specializovaná veřejná knihovna. Katalog knihovny je přístupný na webových stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz).

Kromě katalogu knihovny jsou pro odpovědi na dotazy uživatelů využívány také specializované databáze s právníkou literaturou, jako jsou databáze společnosti ASPI, Beck on-line a další databáze z oblasti práva, přístupné na internetu.

Knížní fond aktuálně tvoří přes 32 000 svazků knih, svázaných ročníků časopisů a dalších tištěných i elektronických dokumentů. Přestože se jedná většinou o odbornou právníkou literaturu a judikaturu, k dispozici jsou v omezeném množství i publikace z filozofie, psychologie, politologie a dějin.

V roce 2024 byl fond rozšířen o více než 300 nových exemplářů. Služeb knihovny využilo přibližně 1 000 osob a pracovníce knihovny zodpověděly přes 550 dotazů interních i externích zájemců.

Ohlasy návštěvníků knihovny na nově vybudované prostory, do kterých se knihovna přestěhovala v září 2019, jsou i nadále velmi pozitivní. Knihovna tak může konečně po dlouhých letech, prakticky od počátku fungování Nejvyššího soudu v Brně v roce 1993, poskytovat čtenářům svoje služby v přívětivějších podmínkách.

ZÁVĚREČNÉ SLOVO MÍSTOPŘEDSEDY NEJVVYŠŠÍHO SOUDU

Již král Šalamoun ve své příslovecné moudrosti věděl, že „čím více slov, tím méně smyslu“. Přestože ročenka nemůže plně vystihnout život a fungování instituce, která ji vydává, obsahuje v zásadě vše podstatné, co má publikace tohoto typu svému čtenáři říci. Není proto třeba, abych k tomu cokoliv dodával. Snad jen přání, aby Nejvyšší soud plnil v dalším roce roli, pro kterou byl stvořen a již má ve společnosti zastávat, zase o trochu lépe, než v roce předchozím. A to bez ohledu na skutečnost, že mu to stávající právní úprava mírně řečeno znesnadňuje.

Petr Šuk

Seminář „Jak psát srozumitelná, přehledná a přesvědčivá rozhodnutí vrcholného soudu“, který moderoval Aleš Pavel, ředitel kanceláře předsedy Nejvyššího soudu, a lektory byli soudce Krajského soudu v Brně Martin Kopa a asistent ústavní soudkyně Stěpán Janků. Brno, 15. 2. 2024.

Příspěvky odpoledního bloku Noci práva přednesli (zleva) ředitel kanceláře předsedy soudu Aleš Pavel, soudce občanskoprávního a obchodního kolegia Petr Vojtek, místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk, předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy a soudci trestního kolegia Marta Ondrušová a Radek Doležel. Brno, 6. 3. 2024.

Večerní program Noci práva, které představovalo promítání filmu *Dáma ve zlatém* s následnou debatou o filmu se zaměřením na související právní otázky. Na fotce Ludvík David, emeritní soudce Nejvyššího a Ústavního soudu, a předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy. Brno, 6. 3. 2024.

Kulatý stůl „Vrcholné soudy a média“ pořádaný na Ústavním soudu, v odpoledním panelu mimo jiné vystoupili i (zleva) místopředsedkyně Nejvyššího správního soudu Barbara Pořízková, předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy a místopředsedkyně Ústavního soudu Veronika Křesťanová. Brno, 4. 4. 2024.

Návštěva z Nejvyššího soudu Rumunska. Brno, 15. až 18. 4. 2024.

Setkání Výboru Síťě předsedů nejvyšších soudů EU. Dublin, 26. až 28. 5. 2024.

Setkání předsedů nejvyšších soudů střední a východní Evropy při příležitosti 60. výročí založení Nejvyššího soudu Kosova. Priština, 24. až 25. 6. 2024.

Návštěva z Nejvyššího soudu Lotyšska. Brno, 6. až 8. 8. 2024.

Brunch s novináři, jehož cílem bylo prohloubit vzájemnou spolupráci při prezentaci justičních témat veřejnosti. Brno, 29. 8. 2024.

Deváté setkání komparativní skupiny pořádané Nejvyšším soudem Finska. Za český Nejvyšší soud se setkání účastnili zaměstnanci oddělení analytiky a srovnávacího práva Patrik Provazník, Anna Čermáková, Lívia Ivánková a ředitel kanceláře předsedy soudu Aleš Pavel. Helsinky, 12. až 13. 9. 2024.

Členové velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, který byl oceněn za nejlepší judikát roku 2023. Cena byla udělena na XXXI. ročníku konference Karlovarské právnícké dny, která se konala v červenci minulého roku. Brno, 25. 9. 2024.

Kolokvium Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie, které proběhlo za účasti předsedy Evropského soudu pro lidská práva Marko Bošnjaka. Atény, 3. až 4. 10. 2024.

Kulatý stůl o etických otázkách souvisejících s používáním umělé inteligence v soudnictví. Akci moderoval místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk, úvodního slova se ujal Petr Angyalosy, předseda Nejvyššího soudu. Brno, 20. 11. 2024.

Zájem o účast na kulatém stole byla vysoká, účastníci zcela zaplnili Sál Františka Vážného. Své příspěvky k tématu umělé inteligence v justici předneslo ve dvou blocích celkem devět řečníků, po každém bloku následoval prostor k diskusi. Brno, 20. 11. 2024.

V dopoledním bloku se svými příspěvky vystoupili (zleva) Jakub Vostoupal z Právnické fakulty Masarykovy univerzity, ředitel odboru strategie a koncepce justice Ministerstva spravedlnosti Jan Převrátíl, Jan Petrov, vedoucí oddělení AI pro Seznam.cz Média a Jakub Drápal z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Brno, 20. 11. 2024.

V odpoledním bloku s příspěvky vystoupili vedoucí Ústavu práva a technologií Masarykovy univerzity Radim Polčák, prezident Soudcovské unie Libor Vávra, Andrej Krištofik z Ústavu práva a technologií a fakulty informatiky Masarykovy univerzity, soudce Nejvyššího správního soudu Ivo Pospíšil a soudce Vrchního soudu v Praze Ladislav Derka. Brno, 20. 11. 2024.

Společná fotka soudců Nejvyššího soudu po zasedání pléna Nejvyššího soudu, které bylo svoláno k projednání změn jednacího řádu Nejvyššího soudu. Brno, 26. 11. 2024.

Návštěva předsedkyně Ústavního soudu Kosova. Pracovní jednání se uskutečnilo již v nově zrekonstruované zasedací místnosti Nejvyššího soudu. Brno, 4. 12. 2024.

Návštěva předsedkyně Ústavního soudu Kosova. Společná fotografie po jednání před budovou Nejvyššího soudu. Brno, 4. 12. 2024.

Ocenění již bývalého soudce trestního kolegia Františka Hrabce, jemuž s koncem roku 2024 zanikla funkce soudce, na novoročním sekání soudců Nejvyššího soudu, kde obdržel skleněnou sošku reprezentující váhy jako symbol spravedlnosti. Brno, 9. 1. 2025.

Zasedací místnost Nejvyššího soudu po rekonstrukci. Brno, 9. 1. 2025.

Ročenka Nejvyššího soudu 2024

Vydavatel:

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Editor: Mgr. Václav Vlček

Překlad: Nejvyšší soud, oddělení analytiky a srovnávacího práva

Grafická úprava a DTP: studio KUTULULU, Brno

Tisk: POINT CZ, s.r.o., Brno

1. vydání, březen 2025

